

INNOVATIEPROJECT

De Contactpas

Studenten

Eveline van Lingen - 578447
Femke Ooms - 578001
Marit Potma - 577885
Robbin van Batenburg - 584905
Zainab Hazgari – 574723

Opdrachtgever

Het Odensehuis
Jeroen Wilhelmus

Docent

Marte Smid

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt ons innovatieproject over de Contactpas. Het onderzoek voor dit project is uitgevoerd in het Odensehuis, een ontmoetingscentrum voor mensen met beginnende geheugenproblemen in Amsterdam-Zuid. Dit innovatieproject is geschreven in het kader afronding van jaar drie in de opleiding HBO-verpleegkunde te Inholland Amsterdam. Van begin februari tot eind juni zijn wij bezig geweest met het uitvoeren van onderzoek en het schrijven van het innovatieproject.

Wij vonden het onderzoek naar de Contactpas erg leuk en leerzaam. Ook willen het Odensehuis bedanken voor hun medewerking, openheid en uitleg gedurende het proces. Zonder deze begeleiding hadden we ons onderzoek niet tot dit niveau kunnen brengen.

Veel plezier met het lezen van ons innovatieproject.

Eveline van Lingen, Robbin van Batenburg, Femke Ooms, Zainab al Hazgari en Marit Potma.
Amsterdam, 21 juni 2019

Samenvatting

Probleemanalyse

Dagelijks komen er veel zelfstandig wonende mensen met beginnende geheugenproblemen in het Odensehuis. De bezoekers van het Odensehuis ervaren belemmeringen als gevolg van de geheugenproblemen, waaronder desoriëntatie. Op momenten van desoriëntatie vinden omstanders het lastig om de bezoekers ondersteuning te bieden. Ook vinden de bezoekers het lastig om hulp te vragen aan hun omgeving. Om zowel de bezoekers als de omstanders hierin te ondersteunen en de zelfstandigheid van de bezoekers te waarborgen, heeft het Odensehuis de Contactpas ontwikkeld. Dit is een zogenaamde hulpkaart waarmee omstanders bezoekers op weg kunnen helpen door contact op te nemen met een contactpersoon van de bezoeker. De Contactpas is kort geleden ontwikkeld en is nog niet in de praktijk gebracht. Voordat dit gebeurt moet er onderzocht worden hoe deze zo gebruiksvriendelijk mogelijk, voor zowel bezoekers, mantelzorgers en omstanders, in de praktijk kan worden gebracht.

Centrale vraag: Hoe kan de Contactpas, op basis van ervaringen, zo gebruiksvriendelijk mogelijk worden voor de bezoekers en de omgeving?

Onderzoeksmethode

Naar aanleiding van de centrale vraag is besloten een kwalitatief onderzoek op te zetten. Het onderzoek bestaat onder andere uit een literatuuronderzoek, om de theoretische deelvraag te beantwoorden. Daarnaast zijn er in de praktijk ook verschillende onderzoeken gedaan per (sub)doelgroep. Bij de bezoekers is er gekozen voor een actieonderzoek. Bij twee buitenactiviteiten worden de bezoekers aan de hand van een observatieformulier geobserveerd bij het dragen van de Contactpas. Tijdens en na de uitjes zijn de bezoekers individueel geïnterviewd. Voor de omstanders, vrijwilligers en mantelzorgers is er een focusgroep georganiseerd waarin een groepsinterview werd gehouden aan de hand van een topiclijst. Het doel van elk onderzoek was om ervaringen, meningen en ideeën van alle betrokkenen in kaart te brengen om zo een advies te geven hoe de Contactpas zo gebruiksvriendelijk in de praktijk gebracht kan worden. Om de observaties en interviews te analyseren is er getranscribeerd en gecodeerd.

Resultaten

Uit literatuuronderzoek bleek dat er al vergelijkbare interventies bestaan zoals de Hulpkaart voor beginnende dementerenden (Hulpkaart, 2019) en de Helpcard van de Alzheimer's Society (2019). Uit het actieonderzoek van dit project bleek dat de ervaringen met Contactpas sterk uiteen liepen. Een meerderheid van de bezoekers ervoer het dragen van de Contactpas als prettig. Daarentegen gaven er ook bezoekers aan nog geen baat te hebben bij het dragen van Contactpas of ervoer zij het als onprettig. Zij gaven aan de hand van deze ervaringen aandachtspunten ter verbetering van de Contactpas. Uit de focusgroep bleek dat de omstanders positief waren over de Contactpas. Door gezamenlijk kritisch naar de vormgeving en het gebruik van de Contactpas te kijken, ontstonden er nieuwe aandachtspunten voor het implementeren van de pas. Volgens omstanders moeten mantelzorgers nauw betrokken worden bij de introductie van de Contactpas, zodat hij aangepast kan worden op ieder zijn leefstijl.

Conclusie

Uit het praktijkonderzoek was de meerderheid positief over de Contactpas. Veel bezoekers vonden het echter op dit moment nog niet toepasbaar voor hun situatie. Een aantal bezoekers gaf aan dat de Contactpas gebruiksvriendelijker wordt als de draagplaats zelf bepaald kan worden. Mantelzorger en vrijwilligers verwachten dat de zelfstandigheid van bezoekers door de Contactpas vergroot wordt. De Contactpas zal in de dagelijkse routine van de drager gepast moeten worden en hier is de bijdrage van de mantelzorger van belang.

Implementatieplan en aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek wordt aanbevolen om aanpassingen te doen aan de vormgeving en gebruik van de Contactpas. Ook wordt er aanbevolen om de naamsbekendheid bij de omstanders te vergroten. Om dit te bereiken is het advies om de Contactpas tijdens alle buitenactiviteiten van het Odensehuis te gebruiken. Op deze manier leren de buurt en omstanders op een laagdrempelige manier de Contactpas kennen, naast grotere initiatieven die er genomen kunnen worden. Maandelijks kunnen de ervaringen van de bezoekers geëvalueerd worden tijdens de Odense-overleggen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Probleemanalyse	5
Inleiding	5
1.1 Theoretisch kader	5
1.2 Het Odensehuis	5
Ontstaan van het Odensehuis	6
1.3 Aanleiding van het probleem	6
1.4 De Contactpas	6
1.5 Vooronderzoek	7
Gesprek met betrokkenen	7
Literatuur vooronderzoek naar desoriëntatie hulpmiddelen	7
2. Vraagstelling	8
Probleemstelling	8
Doelstelling	8
Centrale vraag	8
Deelvragen	8
3. Methode van onderzoek	9
3.1 Literatuuronderzoek	9
3.2 Praktijkonderzoek	9
3.2.1 Experiment	9
Individuele interviews na het experiment	10
Observatie tijdens het experiment	10
Selectie van de bezoekers	10
3.2.2 Focusgroep	11
Selectie van de respondenten	11
Organisatie van de focusgroep	11
3.3 Analyse praktijkonderzoek	11
Analyse observaties	11
Analyse interviews	12
3.4 Reproduceerbaarheid en generaliseerbaarheid	12
3.5 Validiteit en betrouwbaarheid	13
3.6 Privacyverklaring	13
4. Resultaten	14
5. Conclusie	17
6. Discussie	17
7. Implementatieplan en aanbevelingen	20
7.1 Doelen voor de implementatieperiode	20
7.2 Probleemanalyse doelgroep en setting	20
	3
Innovatieproject de Contactpas	

7.3 Doelgroep analyse	23
7.4 Veranderstrategieën	24
7.5 Problemen en oplossingen tijdens de implementatiefases	25
7.6 Budget	26
7.7 Aanbevelingen	26
7.8 Planning	27
Bibliografie	29
Bijlagen	31
Bijlage 1 – Planning voor het innovatieproject	31
Bijlage 2 – Zoekstrategie voor literatuuronderzoek	32
Bijlage 3 – Beoordelingsformulier Cochrane literatuuronderzoek	33
Bijlage 4 - Interviewvragen voor actieonderzoek	35
Bijlage 5 - Observatieformulieren voor actieonderzoek	36
Bijlage 6: Interview en observatie Hortus	38
Observaties	38
Transcriptie interview	40
Bijlage 7: Observaties en interviews Stedelijk Museum	46
Observaties	47
Observaties van omstanders	48
Transcripties interview	49
Bijlage 8: Thema's interviews	59
Bijlage 9: Transcripties observaties	61
Observaties transcripties Hortus	61
Observatie transcripties Stedelijk Museum	66
Bijlage 10: Thema's observaties	75
Bijlage 11: Focusgroep-vragen/ interview;	76
Bijlage 12: Transcripties focusonderzoek	77
Bijlage 13: Thema's focusonderzoek	88

1. Probleemanalyse

Inleiding

In dit project wordt onderzoek gedaan naar de Contactpas die ontworpen is in het Odensehuis, een ontmoetingscentrum in Amsterdam-Zuid. Dagelijks komen er verschillende zelfstandig wonende mensen met beginnende geheugenproblemen naar het Odensehuis, waaronder mensen met dementie. In het onderstaande theoretische kader hebben we de symptomen en bijkomende problemen van dementie beschreven. De bezoekers van het Odensehuis worden door de geheugenproblemen belemmerd in hun dagelijks leven, waaronder het voorkomen van desoriëntatie momenten buiten het huis. Omstanders herkennen vaak mensen met dementie niet en zijn vaak onzeker hoe ze het best hulp kunnen bieden. Om hierin te ondersteunen en de zelfstandigheid van de bezoekers te waarborgen is de Contactpas ontwikkeld.

1.1 Theoretisch kader

Dementie

Dementie is een verzamelnaam voor ziektes waarbij de zenuwcellen in de hersenen niet goed meer functioneren. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat de zenuwcellen zijn aangetast door verminderde bloedtoevoer of door een ophoping van beta-amyloid eiwitten en neurofibrillaire tangles. Hierdoor kunnen de aangetaste hersendelen informatie niet meer goed verwerken. Door de afname van functionerende hersencellen ontstaan klachten als geheugenproblemen, gedragsveranderingen en verminderd vermogen om te coördineren in plaats, tijd en persoon. Ook kunnen mensen met dementie minder goed beslissingen maken en ontstaat er achteruitgang in het taalgebruik. De ernst en soort van de klachten is afhankelijk van de aangedane plaats in de hersenen (Bakker, 2017). De meest voorkomende vormen van dementie is de ziekte van Alzheimer, vasculaire dementie, ziekte van Pick en lewy body dementie. Op jongere leeftijd komen ook vormen van dementie voor zoals Frontotemporale dementie en Korsakov (Alzheimer Nederland, (n.d)).

Epidemiologische gegevens

Meer dan 270.000 mensen in Nederland hebben een vorm van dementie. Tussen de 75-79 jaar komt dementie bij 5.6% van de mensen voor. Tussen de 80 en 84 jaar komt dementie bij 10,5% voor en tussen de leeftijd van 90 en 95 jaar bij 39%. Boven de 95 jaar heeft zelfs 80% van de mensen een vorm van dementie. Door de verbeterde gezondheidszorg en levensomstandigheden worden mensen steeds ouder, hierdoor zal de prevalentie van dementie steeds meer toenemen (Gross & Kinnison, 2013). Van de 270.000 mensen in Nederland wonen 8000 mensen met dementie in Amsterdam. Er wordt verwacht dat dit in 2050, door de vergrijzing, zal oplopen tot 620.000 mensen met dementie in Nederland en 22.000 mensen met dementie in Amsterdam (Alzheimer Nederland, 2018).

1.2 Het Odensehuis

In de beginnende fase van geheugenproblemen of bij een diagnose van dementie wonen de mensen vaak nog zelfstandig thuis. Tijdens deze periode krijgen de mensen steeds meer klachten en symptomen van de dementie. Dit kan erg zwaar zijn omdat, vooral in de beginnende fase, dit verlies in geheugen bewust meegemaakt kan worden. Ook wordt er van de partner/ familie of mantelzorgers steeds meer zorg gevraagd, wat uiteindelijk tot een overbelasting van de mantelzorg kan leiden.

De stichting Odensehuis biedt mensen met beginnende geheugenproblemen een plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten. De bezoeker kan meedoen met leuke activiteiten of hobby's beoefenen in een veilige omgeving en in contact komen met lotgenoten. Ook is het voor de mantelzorgers(s) fijn, omdat zij dan voor een gedeelte van de dag niet de zorg hebben voor hun naaste. Tevens is er ook een lotgenotengroep voor mantelzorgers in het Odensehuis. Het Odensehuis is voor iedereen toegankelijk en maakt geen onderscheid tussen mensen met of zonder geheugenproblemen.

Ontstaan van het Odensehuis

Het Odensehuis is begonnen in de Deense stad Odense. Daar was in 2001 een inloop-, advies- en ontmoetingscentrum opgezet door en voor mensen met dementie die nog zelfstandig thuis woonden. In een informele en ongedwongen sfeer kon ondersteuning aangeboden worden aan deze mensen, wat uitmondde in een groot succes. In 2005 is een samenwerking aangegaan om te onderzoeken of een soortgelijk ontmoetingscentrum ook in Nederland gerealiseerd kon worden. In 2009 opende het eerste "Odensehuis" in Amsterdam Zuid (Schouwen-Duiveland, 2019).

Inmiddels bestaan er 31 Odensehuizen door heel Nederland en 16 initiatiefgroepen. In 2016 hebben de Odensehuizen van Nederland zich samengevoegd tot een landelijk platform en sinds 2017 is dit platform een stichting geworden (Landelijke Platform Odensehuizen Nederland, 2019). De stichting heeft als kernwaarde om laagdrempelig te zijn tegenover mensen met dementie en hun naasten, om de eigen regie te behouden van de bezoekers, emancipatie en empowerment, om de mantelzorgers te ontlasten en ze zijn voor vernieuwing en samenwerking.

Het Odensehuis is een stichting, dat is een organisatie die opgericht wordt om een bepaald doel te behalen. De stichting is een rechtspersoon en heeft een bestuur maar geen leden. De winst die een stichting maakt moet worden besteed aan het doel wat vastgelegd is in de statuten (Ensie, 2016).

In dit onderzoek wordt er vaak verwezen naar *de bezoeker(s) van het Odensehuis*, hiermee worden de mensen bedoeld die bij het Odensehuis langskomen, naast de vrijwilligers en mantelzorgers. *De bezoekers* hebben vaak beginnende geheugenproblemen en kunnen hierdoor problemen ervaren in de oriëntatie in plaats, tijd en persoon wanneer zij zelfstandig op pad gaan. Er zijn ook bezoekers waar de geheugenproblemen al ver gevorderd zijn, zij vinden het Odensehuis nog steeds een vertrouwde plek en komen hier graag. Soms zijn de bezoekers met beginnende geheugenproblemen nog niet gediagnosticeerd met een ziektebeeld, zoals dementie.

1.3 Aanleiding van het probleem

Volgens een van de vrijwilligers van het Odensehuis zijn de bezoekers voor omstanders vaak lastig te herkennen, vooral als de ziekte nog niet gevorderd is. Bovendien komt het regelmatig voor dat de bezoekers de weg kwijtraken als zij naar buiten gaan. Dit wordt in de literatuur 'getting lost behaviour' genoemd (Yatawara et al., 2017), voor verdere uitleg zie vooronderzoek. Zo bleek uit een voorval eerder dit jaar, waarbij een bezoeker van het Odensehuis in een conflict raakte met een buschauffeur, nadat hij zijn portemonnee vergeten was. De bezoeker had toevallig nog een dementievriendelijk-pasje in zijn zak en de buschauffeur toonde onmiddellijk begrip. Hieruit bleek dat de buschauffeur de bezoeker dus niet herkende als iemand met geheugenproblemen. Tevens is het voor omstanders moeilijk om iemand met geheugenproblemen te helpen als diegene bijvoorbeeld de weg kwijtraakt. Hij/zij weet dan vaak niet meer waar hij zich bevindt, waar hij heen moet of zelfs waar hij woont. Dit riep de vraag op of er een mogelijkheid was voor een hulpmiddel om de mensen met geheugenproblemen te kunnen helpen bij een desoriëntatie moment. Zo kan de omstander de persoon met geheugenproblemen herkennen en adequaat helpen als zij verdwaald raken.

1.4 De Contactpas

Naar aanleiding van deze voorvallen heeft het Odensehuis samen met zijn bezoekers de Contactpas ontwikkeld. De *Contactpas* is een kaartje aan een keycord die om de nek gedragen wordt. Dit kaartje zegt: "Help me even op weg...". Achterop kunnen twee telefoonnummers van contactpersonen van de bezoeker worden opgeschreven. Wanneer de gebruiker van de pas de weg even kwijt is, kan hij de pas laten zien aan een omstander. De omstander kan zo de persoon met geheugenproblemen op weg helpen door het telefoonnummer te bellen dat op de kaart staat. Bovendien kan de pas mogelijk de communicatie verbeteren tussen de bezoeker en een omstander, doordat er dan ingezien wordt dat er geheugenproblemen in het spel zijn. Met het gevolg dat er mogelijk minder misverstanden ontstaan.

De Contactpas is ontworpen tijdens een workshop in het Odensehuis en gebruiksklaar gedrukt. De pas is nog niet geïmplementeerd in de praktijk. Een enkele bezoeker draagt de pas maar er zijn verder geen data en ervaringen bekend. Daarom wordt er in deze pilot onderzoek gedaan naar de ervaringen van het gebruik van de Contactpas bij de bezoekers van het Odensehuis met beginnende geheugenproblemen.

1.5 Vooronderzoek

Gesprek met betrokkenen

In het vooronderzoek, uitgevoerd op de locatie Odensehuis, zijn er verschillende gesprekken gevoerd. Twee van deze gesprekken zijn hieronder uitgewerkt. De informatie die hieruit verkregen is, onderbouwd de aanleiding van het probleem dat in paragraaf 1.3 beschreven staat.

Uit het eerste gesprek met een activiteitenbegeleidster bleek dat sommige bezoekers tijdens het wandelen verdwalen doordat ze gedesoriënteerd raken of zelf op pad gaan. De bezoekers weten dan vaak niet meer waar ze zijn, wie ze zijn of waar ze heen moeten. Meestal zijn ze dan urenlang aan het dwalen buiten, totdat er naar hen op zoek wordt gegaan door familieleden, kennissen of zelfs de politie. Het komt ook wel eens voor dat bezoekers in een voor hen bekende omgeving verdwalen, dan weten (bekende) omstanders hen meestal naar huis terug te begeleiden.

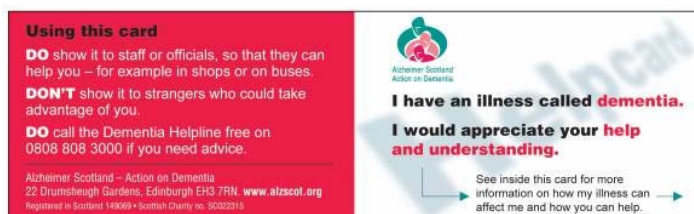
In een ander gesprek vertelde een bezoeker van het Odensehuis dat het vroeger vaak voorkwam dat hij verdraalde. Hij wist dan niet meer waar hij heen moest of wat hij aan het doen was, wat hij erg beangstigend vindt. Daarom kreeg hij van zijn familie een oude flip telefoon waarmee hij zijn familie makkelijk kan bellen op het moment dat hij verdraalt. De telefoon heeft hij bewust aan een keycord om zijn nek gehangen, zodat omstanders hier ook gebruik van kunnen maken als ze meneer op weg willen helpen.

Literatuur vooronderzoek naar desoriëntatie hulpmiddelen

Er is al veel onderzoek gedaan naar dementie. Volgens de Alzheimer's Association (2019) verdwalen zes op de tien mensen met dementie. Een dementerende kan zijn naam of adres vergeten en gedesoriënteerd raken, ook op bekende plekken. Zwerven en verdwalen komt veel voor bij mensen met dementie en kan tijdens elk stadium van de ziekte voorkomen. Dit wordt ook wel 'getting lost behaviour' genoemd (Yatawara et al., 2017).

Aansluitend deden Horjus, Pot en Willemse in 2011 onderzoek naar het gebruik van tracking technologie (gps) bij mensen in vroege stadia van dementie en hun mantelzorgers tijdens desoriëntatie momenten. Volgens Horjus, Pot en Willemse is 43% van de mensen met dementie wel eens verdraald. Daarvan is 28% meer dan vijf keer verdraald geweest en 14% was meer dan zes uur kwijtgeraakt bij minstens één gelegenheid. Mantelzorgers van mensen met dementie zijn zich bewust van de risico's en gevolgen van desoriëntatie en verdwalen en staan daarom voor een dilemma. Verder bedacht James McKillop in 2001 de 'Dementia Help-card' nadat hij werd gediagnosticeerd met vasculaire dementie en daar problemen van ondervond in zijn dagelijks leven. Mensen om hem heen zagen niet dat hij dementie had en toonden daarom weinig begrip voor zijn gedrag. De kaart was volgens McKillop (2001) een eenvoudig maar effectief middel om mensen te laten weten dat hij een probleem had. Bij het tonen van de kaart, wilden mensen hem graag helpen en werd er niet langer op hem neergekeken. De kaart geeft aan dat iemand dementie heeft en hulp nodig heeft. Ook staat er informatie over de ziekte en hoe een omstander kan helpen.

De nationale gezondheidsdienst in Schotland heeft op voorstel van de Schotse dementie werkgroep, de kaart (zie figuur 1) opgenomen in elk exemplaar van de nieuwe versie van een boekje dat wordt uitgedeeld aan mensen die de diagnoses van dementie krijgen. Andere landen, waaronder Zweden, zijn ook begonnen met het gebruik van de kaart (Collier, 2011). Zij hebben de kaart iets veranderd.

Figuur 1 - Dementia Help-Card. Overgenomen uit Pocket-sized help for people with dementia van R.Collier, 2011 (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3042458/>).

Uit deze wetenschappelijke artikelen blijkt dus dat mensen met geheugenproblemen, zoals dementie en alzheimer, vaak de weg kwijt zijn of gedesoriënteerd raken (getting lost behaviour (Yatawara et al., 2017)). Dit onderbouwt de aanleiding naar het probleem, beschreven in de probleemanalyse. Ook laat het onderzoek zien dat er al wat interventies bedacht zijn voor dit probleem, namelijk een Dementia

Help-card (McKillop, 2001) die Alzheimer Schotland heeft overgenomen en geïmplementeerd heeft in het hele land. Hierbij ondervonden de mensen met geheugenproblemen zelf veel steun en voelden zich daardoor meer onafhankelijk. Deze punten willen wij onder andere ook onderzoeken bij de Contactpas.

2. Vraagstelling

Probleemstelling

Wanneer bezoekers van het Odensehuis gedesoriënteerd raken in Amsterdam-Zuid, weten omstanders vaak niet hoe ze diegene op weg kunnen helpen. Met als gevolg dat de bezoekers in een onveilige situatie terecht kunnen komen. Het Odensehuis hoopt dat de omstanders een gedesoriënteerde bezoeker beter kunnen helpen door het gebruik van de Contactpas en dat de bezoekers zich veiliger gaan voelen. Het Odensehuis zou graag willen weten hoe de Contactpas op basis van ervaringen gebruiksvriendelijker gemaakt kan worden om het in de praktijk te kunnen brengen.

Doelstelling

Op 24 juni wordt er een schriftelijk en mondeling advies uit over hoe de Contactpas zo gebruiksvriendelijk mogelijk gemaakt kan worden. Dit advies is op basis van de ervaringen bij het dragen van de Contactpas voor de bezoekers van het Odensehuis en de ervaringen en meningen van de omstanders, buurtbewoners, vrijwilligers en mantelzorgers. Dit blijkt uit de onderzoeksresultaten.

Toelichting

Het begrip gebruiksvriendelijk wordt in dit stuk veelvuldig gebruikt. Wij bedoelen hiermee vooral dat de bezoekers het als veilig, gemakkelijk te begrijpen en gebruiken ervaren om de Contactpas te dragen. Onder veiligheid verstaan we het ondersteunen van de bezoekers tijdens desoriëntatie momenten door middel van de Contactpas. Hierbij wordt verwacht dat er minder gevaarlijke situaties zouden ontstaan. Veiligheid voor de bezoekers betekent dat zij ten allen tijde geholpen kunnen worden als de zij zelfstandig op pad gaan. Op de Contactpas staan alleen de telefoonnummers genoteerd van twee contactpersonen, waardoor de bezoekers tijdens desoriëntatie momenten niet zijn genoodzaakt om hun adres te geven aan omstanders om de weg terug te vinden. Waardoor er rekening wordt gehouden met de privacy van de bezoeker. De intentie is dat de bezoekers het fijn en effectief vinden om de pas te dragen en hun meningen en suggesties met ons delen. Hieruit willen we een advies over de gebruiksvriendelijkheid van de pas naar het Odensehuis uit brengen. Tevens is het nodig voor de buurtbewoners of omstanders om te weten dat de pas bestaat en dat hiernaar gevraagd kan worden tijdens een desoriëntatie moment van een bezoeker. Bovendien is het doel van de Contactpas om hiermee de mantelzorgers enigszins te ontlasten, omdat zij gebeld kunnen worden wanneer er iets is gebeurd. Samengevat is de Contactpas gebruiksvriendelijk wanneer alle bovenstaande punten inbegrepen zijn bij het gebruik van de pas.

Centrale vraag

Hoe kan de Contactpas, op basis van ervaringen, zo gebruiksvriendelijk mogelijk worden voor de bezoekers en de omgeving?

Deelvragen

Theoretisch onderzoek:

1. Welke ervaringen hebben mensen met beginnende geheugenproblemen met bestaande preventieve maatregelen of interventies vergelijkbaar met de Contactpas?

Praktijkgericht:

2. Welke knelpunten ervaren de buurtbewoners/ omstanders rondom het Odensehuis bij het helpen van de bezoekers van het Odensehuis tijdens desoriëntatie in plaats, tijd en persoon?
3. Hoe hebben de bezoekers van het Odensehuis het dragen van de Contactpas ervaren en wat zijn eventuele suggesties voor de gebruiksvriendelijkheid?
4. Hoe hebben de mantelzorgers en vrijwilligers het gebruik van de Contactpas van een bezoeker waar zij zorg voor dragen ervaren?

3. Methode van onderzoek

Naar aanleiding van de probleemanalyse werd besloten om een kwalitatief onderzoek op te zetten. Dit is een onderzoek waarbij problemen in en van situaties, gebeurtenissen en personen beschreven worden. Dit wordt geïnterpreteerd met behulp van gegevens van kwalitatieve aard, zoals belevingen, ervaringen en betekenisverleningen die verzameld zijn via open interviews en/ of participerende observatie en/ of bestaande documenten (Baarda et al., 2013). Het doel was om gedurende 20 weken de ervaringen van het dragen van de Contactpas bij de bezoekers van het Odensehuis, omstanders, buurtbewoners, vrijwilligers en mantelzorgers te onderzoeken. Om vervolgens een advies uit te brengen over het gebruiksvriendelijk maken van de Contactpas. Dit werd gedaan met het organiseren van een actie- en focusgroep waarin de betrokkene kennis maakte met de Contactpas. De theoretische deelvraag werd beantwoord door onderzoek te doen naar literatuur.

De vrijwilligers van het Odensehuis adviseerden om gemiddeld twee keer per week aanwezig te zijn in het Odensehuis tijdens de kennismakingsperiode van dit onderzoek. De bezoekers kunnen als gevolg van hun geheugenproblemen wantrouwend zijn. Het is dan ook van belang om een vertrouwensband met de bezoekers op te bouwen. Deze vertrouwensband is van invloed om de betrouwbaarheid van het onderzoek te kunnen waarborgen. Tijdens de aanwezigheid in het Odensehuis droegen de onderzoekers zelf de Contactpas om nieuwsgierigheid op te wekken bij de betrokkenen.

3.1 Literatuuronderzoek

Om de theoretische deelvraag te kunnen beantwoorden, werd er op internet op zoek gegaan naar wetenschappelijke artikelen. Bij het zoeken van literatuur werd er gebruik gemaakt van verschillende databases, waaronder PubMed en Google Scholar.

In de gevonden artikelen is er kritisch gekeken naar de onderzochte participanten en de criteria voor het kiezen van de participanten, zodat hun doelgroep vergelijkbaar is met de doelgroep van dit onderzoek. De artikelen zullen worden beoordeeld op basis van de piramide van bewijslast. Het beste bewijs wordt volgens de piramide namelijk geleverd door systematische reviews en randomized controlled trials (Sinoo, 2011). Dit zorgt voor generaliseerbaarheid en validiteit van het literatuuronderzoek. Met behulp van de beoordelingslijsten van Cochrane wordt de literatuur beoordeeld op kwaliteit en betrouwbaarheid en wordt het duidelijk waar in de piramide van bewijslast de artikelen staan, zie figuur 2.

Figuur 2 - Piramide van bewijslast. Overgenomen uit Cohortonderzoek van Fit.nl, 2019 (<https://www.fit.nl/begrippen/cohortonderzoek>).

3.2 Praktijkonderzoek

Het praktijkonderzoek werd uitgevoerd door middel van een experiment en een groepsinterview. Het experiment werd uitgevoerd op een locatie buiten het Odensehuis. Hierna werden er individuele interviews gehouden waarin werd gevraagd naar de ervaring van de bezoekers met de Contactpas. Na het experiment werd er een groepsinterview georganiseerd in de vorm van een focusgroep, waarin de omgeving van de bezoekers werd betrokken in het gebruiksvriendelijk maken van de Contactpas.

3.2.1 Experiment

Deelvraag twee, drie en vier werden onder andere uitgewerkt met een actieonderzoek in de vorm van een experiment. In dit experiment werd de bezoekers een Contactpas aangeboden tijdens een activiteit buiten het Odensehuis. Hierbij werden de bezoekers geïnterviewd en geobserveerd op het gebruik van Contactpas. Een actieonderzoek wordt ingezet bij situaties waarin je een verandering wilt

aanbrengen (Baarda et al., 2013). Het omvat in dit plan het onderzoeken van de gebruiksvriendelijkheid van de Contactpas wat betreft de vormgeving, inhoud en het gebruik in de praktijk.

Het experiment werd uitgevoerd tijdens twee buitenactiviteiten van het Odensehuis, naar het Stedelijk Museum en de Hortus. Tijdens dit experiment maakten de bezoekers kennis met het gebruik van de Contactpas. Dit werd gedaan door alle bezoekers voorafgaand een Contactpas aan te bieden. Beide activiteiten werden bezocht door middel van het openbare vervoer, waar de geselecteerde bezoekers in hun eigen tijd ook gebruik van maken. Dit maakt het een realistische setting, waarin desoriëntatie momenten kunnen voorkomen. Het is aan de bezoekers hoe ze tijdens deze activiteiten gebruik wilden maken van de Contactpas.

Tijdens het experiment hebben de onderzoekers een participerende rol aangenomen. Dit houdt in dat ze deelnamen aan de activiteiten en nauw contact hadden met de bezoekers. De onderzoekers kregen ook een Contactpas en deden actief mee met de activiteiten, waardoor ze werden opgenomen in de groep en minder gezien werden als onderzoekers.

Individuele interviews na het experiment

Tijdens en direct na de activiteiten werden de bezoekers individueel geïnterviewd, waarin werd gevraagd naar hun ervaring met de Contactpas. Ook werd er gevraagd naar de knelpunten die ondervonden werden wat betreft de gebruiksvriendelijkheid van de Contactpas, het gevoel van veiligheid en eventuele aanpassingen aan de pas. De geheugenproblemen van de bezoekers kunnen invloed hebben op de uitkomsten. Het was daarom van belang om de interviews meteen af te nemen om spontane en oprechte antwoorden te kunnen waarborgen. Ook was het van belang dat de interviews individueel werden gehouden, omdat dit zorgt voor een vertrouwelijke sfeer waarin de bezoekers zich makkelijker open kunnen stellen.

Het interview was halfgestructureerd, omdat er verwacht werd dat de bezoekers makkelijk van het onderwerp zouden afdwalen als gevolg van hun geheugenproblemen. Een rode draad in het interview kon dit risico verminderen. Bij dit type interview lagen niet alleen de onderwerpen vast maar ook de belangrijkste vragen, zie hiervoor bijlage 4. Tijdens het interview lieten de onderzoekers zich leiden door de bezoekers, maar waakten ze er wel voor dat alle onderwerpen aan bod kwamen.

Observatie tijdens het experiment

Ook werden de bezoekers tijdens de buitenactiviteit geobserveerd. Dit bood de onderzoekers mogelijkheid om te observeren op welke manier de bezoekers gebruik maakten van de Contactpas. De bezoekers werden van het begin tot einde van de activiteit geobserveerd om een volledig beeld te kunnen schetsen. Door structuur aan te brengen in de observaties voorkom je dat bepaalde gedragingen over het hoofd gezien worden (Baarda et al., 2013). De structuur werd gegarandeerd door het opstellen van een observatielijst, zie hiervoor bijlage 5. De observaties werden tussendoor schriftelijk vastgelegd door veldnotities te maken in een notebook. Hierin kwamen de feitelijke, droge registraties van hetgeen geobserveerd werd. Ook werden observatieformulieren ingevuld waarin concreet gedrag vastgelegd werd, zie hiervoor bijlagen 6 en 7. Hierdoor werden aannames en interpretaties achterwege gelaten. Ook werden de interviews opgenomen met een telefoon om dit later uit te kunnen werken. Omdat de onderzoekers een participerende rol aannamen was het de bedoeling dat deze notities later zorgvuldig uitgewerkt werden door middel van transcriberen en coderen, zie bijlagen 6, 7, 9 en 12.

Selectie van de bezoekers

De doelgroep voor het experiment bestond uit bezoekers van het Odensehuis met beginnende geheugenproblemen die nog beschikken over een hoge zelfstandigheid. De bezoekers die al verder gevorderd zijn in hun ziektebeeld werden niet gebruikt voor het experiment. Hiervoor was gekozen,

omdat het Odensehuis de Contactpas voor deze mensen niet geschikt vindt. Bij deze bezoekers zijn er te veel variabelen aanwezig die het gebruik van de Contactpas belemmeren. Om een geschikte groep respondenten samen te stellen voor het experiment, heeft overleg met de vrijwilligers van het Odensehuis plaatsgevonden. Zij beschikken over een algeheel beeld van de bezoekers. Samen met de onderzoekers werd er een geschikte groep bezoekers samengesteld, die bestond uit zowel mannelijke als vrouwelijke bezoekers met een leeftijd tussen de 60 en 85 jaar met beginnende geheugenproblemen. Deze bezoekers woonden zelfstandig thuis, met of zonder partner. Alle geselecteerde bezoekers beschikken over contactpersoon, die nauw contact hebben met het Odensehuis. Alle geselecteerde bezoekers waren nog vreemd met de Contactpas, zodat de uitkomsten van het onderzoek niet werden beïnvloed. Hierdoor ontstaan verschillen in meningen, omdat het onbekend was of de bezoekers überhaupt open stonden voor de Contactpas.

3.2.2 Focusgroep

Deelvragen drie en vijf werden onderzocht door het organiseren van een focusgroep onderzoek. Dit werd na het experiment georganiseerd, zodat deze uitkomsten meegenomen konden worden. Bij de focusgroep is gebruik gemaakt van een topic interview. Hierbij wordt gewerkt met een topiclijst waarin de onderwerpen staan die aan bod moeten komen, zie bijlage 11. Bij een topic interview is er ook ruimte voor spontane en onverwachte reacties van de respondenten. Het voordeel daarvan is dat de respondenten reacties en ideeën bij elkaar kunnen oproepen. Ook vindt er automatisch een kwaliteitscontrole plaats doordat de respondenten elkaar tijdens de focusgroep bevragen (Baarda et al., 2013).

Door de focusgroep kregen de onderzoekers inzicht over de knelpunten waar de respondenten tegenaan lopen tijdens desoriëntatie momenten van de bezoekers. Ook werd de mening van de respondenten wat betreft de vormgeving, inhoud en het gebruik van de Contactpas besproken. De focusgroep werd opgenomen, zodat het gehele interview getranscribeerd kon worden. Om alle meningen te ordenen werd het gesprek gecodeerd en verdeeld in thema's, zie bijlage 13.

Selectie van de respondenten

Bij het organiseren van de focusgroep werd een selecte steekproef gehouden. Hiervoor moest data verzameld worden over deze specifieke groep respondenten: de buurtbewoners, vrijwilligers, mantelzorgers en overige betrokkenen. Er werd gestreefd naar een groep respondenten die op verschillende manier affiniteit hebben de Contactpas. Echter werd ook een groep mensen geselecteerd op basis van hun kennis of achtergrond, zoals de vrijwilligers die nauw betrokken waren bij de ontwikkeling van de Contactpas. Er werd gebruik gemaakt van een selecte steekproef, omdat er gestreefd werd naar een kleine focusgroep van ongeveer zes personen. Dit is belangrijk om de structuur te waarborgen en iedereen de kans te geven om zijn mening te uiten.

Organisatie van de focusgroep

Deze groep respondenten werd bereikt door het creëren van bekendheid van het onderzoek. Dit werd bereikt door nauw contact te hebben met de vrijwilligers van het Odensehuis, die de onderzoekers in contact hebben gebracht met de mantelzorgers. Er is een flyer ontworpen die in het Odensehuis opgehangen werd, zodat vrijwilligers en mantelzorgers van de focusgroep af wisten. Deze flyer werd ook via de mail verstuurd om alle betrokkenen te bereiken. De omstanders, zoals de werknemer van de plaatselijke supermarkt, werden bereikt door fysiek langs te gaan en telefonische contact te onderhouden. Door middel van een aanmeldingslijst kregen de onderzoekers inzicht in de opkomst.

3.3 Analyse praktijkonderzoek

Analyse observaties

De observaties zijn tijdens de buitenactiviteiten van het actieonderzoek vastgelegd in steekwoorden. Tijdens het transcriberen van de opgenomen geluidsopname werden deze steekwoorden verder uitgewerkt en samengevat in thema's.

Om te voorkomen dat er informatie verloren gaat en het risico op verkleuring of vertekening van onze informatie te verminderen, hebben we de observaties gelijk na het actieonderzoek geanalyseerd en verwerkt in de resultaten (Baarda et al., 2013). Het analyseren wordt gedaan in vier stappen:

1. Dataverkenning: tijdens deze stap lezen we de verslagen door en schrijven we onze associaties op. Ook kan er in deze fase niet-relevante data worden verwijderd.
2. Codering: we nemen systematisch alle veldnotities door en kennen we codes toe aan alle relevante stukken. Deze codes verwijzen naar stukken van onze observatiegegevens die een betekenis hebben.
3. Zoeken naar thema's: in deze fase groeperen we de codes onder thema's. De codes die onderling veel met elkaar gemeen hebben komen onder één thema.
4. Verslaglegging volgens thema's: voor elk opgesteld thema vatten we de bijbehorende gegevens (codes en uitgebreide veldnotitie) samen (Baarda et al., 2013).

Analyse interviews

Tijdens het uitvoeren van het kwalitatieve onderzoek werd er veel informatie vanuit het actieonderzoek en de focusgroep verzameld. Hieruit werden de gegevens gefilterd die nodig waren voor het antwoord geven op de deelvragen en de centrale vraag. Dit werd gedaan in de volgende stappen:

1. De afgenomen interviews met de bezoekers transcriberen; het opschrijven van een gespreksopname en het analyseren daarvan.
2. Het beoordelen van de getranscribeerde interviews, het vaststellen van relevantie. Tijdens dit beoordelen maken wij een onderscheid tussen relevante en niet-relevante informatie.
3. Het open coderen van de gehele getranscribeerde interviews. Hierbij hangen we bepaalde codes aan tekstfragmenten om aan te geven wat het hoofdthema is.
4. Het vergelijken van de codes door middel van axiaal coderen, waarin we codes samenvoegen tot een overkoepelende code. Uiteindelijk ontstaan hieruit een aantal hoofdcategorieën die we kunnen gebruiken voor ons onderzoek.
5. De laatste fase bestaat uit het selectief coderen, waarbij we een theorie gaan opbouwen aan de hand van de verbindingen en relaties tussen de hoofdcategorieën uit stap drie (Dingemans, 2018).

3.4 Reproduceerbaarheid en generaliseerbaarheid

Een onderzoek is reproduceerbaar als iemand anders aan de hand van het onderzoeksverslag het onderzoek over kan doen. Om het onderzoek reproduceerbaar te maken moest er gezorgd worden dat het duidelijk was hoe de deelvragen en de centrale vraag beantwoord konden worden. Ook moest de conclusies plausibel en de werkwijze transparant verwerkt zijn om dit te bereiken (Baarda, 2014).

Het onderzoek is reproduceerbaar gemaakt door een zeer uitgebreid onderzoeksmethode waarin de opzet van het onderzoek tot in detail beschreven is. Hierin is de populatie afgebakend en vind het plaats in reproduceerbare omgevingen. Ook zijn de interview- en observatieverslagen toegevoegd in de bijlage met de bijbehorende analyse-stappen.

Generaliseerbaarheid betekent dat met de resultaten van de onderzochte populatie iets gezegd kan worden over een grotere groep met dezelfde kenmerken als de onderzochte populatie. Het is hierbij belangrijk dat het duidelijk is voor wie de onderzoeksresultaten gelden (Baarda, 2014). Het onderzoek is generaliseerbaar, omdat de populatie duidelijk is afgebakend in overleg met de vrijwilligers van het Odensehuis, zie hiervoor selectie van bezoekers. Hierdoor komt de onderzochte populatie goed overeen met de grotere populatie, mensen met beginnende geheugenproblemen in Nederland. Ook werd er nauwkeurige selectie gemaakt in de respondenten die betrokken werden in het onderzoek, zie hiervoor selectie van de respondenten.

3.5 Validiteit en betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen werden de onderzoeksprocedure en de daaruit voortvloeiende conclusie transparant gemaakt. Dit werd gedaan met hulpmiddelen voor de dataregistratie en data-analyse, zoals geluidsopnames. De observaties worden gedaan door middel van een observatieformulier, zie bijlage 5. Hierin zijn ook belangrijke aandachtspunten om de validiteit en betrouwbaarheid te kunnen waarborgen verwerkt zoals de datum, tijd, plaats, wie en overige bijzonderheden.

Om de validiteit van het onderzoek te waarborgen zijn de onderzoekers aan het begin veel aanwezig geweest in het Odensehuis. Volgens Baarda (2013) zullen de betrokkenen hierdoor minder terughoudend zijn en eerlijker en meer open informatie geven. Het is belangrijk om tijdens het verzamelen van data eigen interpretaties achterwege te laten en zo objectief mogelijk te beschrijven wat geobserveerd wordt. Het interpreteren werd gedaan nadat de gegevens werden geanalyseerd. Ook werd de informatie op de observatieformulieren door alle onderzoekers geïnterpreteerd, zodat ze op dezelfde lijn zaten. Als de onderzoekers tot dezelfde conclusie komen, verhoogt dit de validiteit van het onderzoek (Baarda, 2013).

3.6 Privacyverklaring

Bij het uitvoeren van ons onderzoek hebben de betrokkenen persoonlijke informatie met de onderzoekers gedeeld. Hierbij werden uitsluitend de gegevens meegenomen die relevant zijn voor het onderzoek. De naam en geboortedatum van de betrokkenen zijn niet vermeld, waardoor ze anoniem zijn gebleven. Er is alleen gebruik gemaakt van actief verstrekte gegevens, dus wat de betrokkenen zelf hebben overgedragen aan de onderzoekers. De data is alleen gebruikt voor dit onderzoek en daarna vernietigd ter voorkoming van onterechte doeleinden.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de relevante resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Dit wordt gedaan aan de hand van de opgestelde deelvragen, uit hoofdstuk 2. De deelvragen zijn door middel van een literatuuronderzoek, actieonderzoek en focusonderzoek beantwoord. Deelvraag 1 is beantwoord door het houden van een literatuuronderzoek. De overige drie deelvragen zijn beantwoord door een combinatie van de uitkomsten uit het actieonderzoek en het focusonderzoek. Bij het actieonderzoek waren er 13 respondenten die bestonden uit bezoekers van het Odensehuis. Bij de focusgroep waren er 2 respondenten aanwezig, die zowel vrijwilliger, mantelzorger als buurtbewoner waren. Deze resultaten zijn ondersteund met quotes uit de interviews.

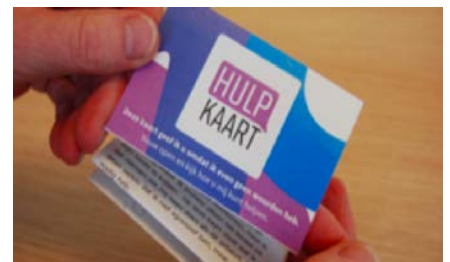
In de resultaten wordt kort toegelicht wat ze betekenen voor het beantwoorden van de deelvraag. De conclusies worden getrokken bij het beantwoorden van de centrale vraag, in hoofdstuk 5.

1. Welke ervaringen hebben mensen met beginnende geheugenproblemen met bestaande preventieve maatregelen of interventies vergelijkbaar met een Contactpas?

Voor het beantwoorden van de bovenstaande deelvraag is uit literatuuronderzoek gebleken dat er positieve ervaringen zijn met bestaande interventies die vergelijkbaar zijn met de Contactpas. Ten eerste vinden mensen met dementie het nog steeds erg belangrijk om nog naar buiten te kunnen gaan, ondank de gevaren van het ziektebeeld (Olsson, Lampic, Skovdahl, & Engström, 2013). De mensen genoten van bepaalde zintuiglijke ervaringen, de sociale interacties met de mensen buiten, het gevoel van vrijheid en zelfstandigheid en van het vergroten van zelfvertrouwen. De onderzochte mensen kwamen ook barrières tegen in de oriëntatie in ruimte en tijd, hier zou de contactpas een rol in kunnen spelen.

Verder blijkt uit onderzoek dat in Nederland al gebruik wordt gemaakt van de Hulpkaart (Hulpkaart, 2019). Dit is een pas waarop persoonlijke gegevens van de drager en zijn geestelijke conditie staat vermeld. Op de pas staat vermeld hoe de drager het best benaderd en geholpen kan worden door omstanders. Hiermee kan de pas volledig gepersonaliseerd worden, zie figuur 3. Volgens Anita Schimmel, manager in de zorg van King Arthur Groep, kan de hulpkaart veel betekenen voor beginnend dementerenden die nog thuis wonen (Schimmel, 2019). "De Hulpkaart kan een gevoel voor vrijheid en veiligheid geven, vooral voor mensen met dementie en hun mantelzorgers." zegt Anita Schimmel. Bij de vraag of dementerenden de hulpkaart niet vergeten, is het antwoord van Anita nee; "mensen met dementie kunnen nog goed patronen en zaken waar emoties aan te pas komen onthouden, ... net zoals er zuinig wordt gedaan op de sleutels of portemonnee."

Daarnaast heeft de Alzheimer vereniging uit Groot-Brittannië een vergelijkbare Helpcard ontwikkeld (Alzheimer's Society, 2019). Dit is een uitvouwbaar kaartje, waarop dezelfde gegevens staan vermeld als op de Hulpkaart, zie figuur 4. Keith Oliver is een van de gebruikers van de Dementia Helpcard van Alzheimer Society's (AgeUK, 2019). Hij ervaarde dat de Dementia Helpcard een makkelijk hulpmiddel is om zijn geestelijke conditie uit te leggen aan omstanders. Ook werd in het artikel van Collier (2011) de ervaring van James McKillop met de Dementia Helpcard beschreven. Hij ervaarde dat bij het dragen van de Dementia Helpcard omstanders begrip hadden voor zijn situatie en sneller hulp aanboden. Alzheimer Schotland heeft na het horen van deze succesverhalen ook besloten een soortgelijke Dementia Helpcard te introduceren, zie figuur 5.

Figuur 3 - De hulpkaart. Overgenomen uit *Wat is de hulpkaart?* van Hulpkaart, 2019 (<https://www.hulpkaart.nl/algemeen/wat-is-de-hulpkaart/>).

Figuur 4 - De Dementia Helpcard. Overgenomen uit *Helpcards* van Alzheimer's Society's, 2019 (<https://www.alzheimers.org.uk/get-support/publications-and-factsheets/helpcards>).

Using this Helpcard

DO show it to staff or officials, so that they can help you – for example in shops or on buses.

DON'T show it to strangers who could take advantage of you.

DO call the Dementia Helpline free on 0800 808 3000 if you need advice.

Alzheimer Scotland, 22 Drumhugh Gardens, Edinburgh EH3 7RN
www.alzscot.org, help@alzscot.org
Registered in Scotland 160268 - Scottish Charity no. SC232295

Alzheimer Scotland
Active in Scotland

I have an illness called dementia. I would appreciate your help and understanding.

See inside this Helpcard for more information on how my illness can affect me and how you can help.

My name is _____

Due to my illness I sometimes:
(Tick any of these that affect you)

get confused can't manage money

feel lost need help crossing roads

forget things mistake the time or day

can't make myself understood panic

other _____

I like to be independent, but sometimes I need help. Here's how you can help me:

- Be patient and try to understand me.
- Ask how you can help me.

If I seem very confused or distressed, contact:

Name: _____

Daytime phone: _____

Evening phone: _____

Mobile phone: _____

Figuur 5 - De Dementia Helpcard. Overgenomen uit *Helpcards* van Alzheimer Scotland, 2019 (<https://www.alzscot.org/information-and-resources/information-sheet/3381-help-card>).

2. Welke knelpunten ervaren de buurtbewoners/ omstanders rondom het Odensehuis bij het helpen van de bezoekers van het Odensehuis tijdens desoriëntatie in plaats, tijd en persoon?

Uit de resultaten van de focusgroep is gebleken dat buurtbewoners en omstanders zich vaak onzeker voelen bij het benaderen van mensen die gedesoriënteerd, in de war of agressief gedrag vertonen. De respondenten benoemde moeite te hebben bij het inschatten of iemand geheugenproblemen heeft. Dit kan voor onaangename situaties leiden zoals onbegrip. Een respondent van het actieonderzoek vertelde over haar eigen ervaring:

“Ik had laatst een aanvaring met een buschauffeur. Ik was vergeten in te checken dus hij werd boos. Gelukkig schaam ik me er niet voor dus ik vertelde dat ik vasculaire dementie heb.”

Vrijwilligers van het Odensehuis ervaren dagelijks de drang van de bezoekers om abrupt naar huis te willen. Er zijn op zulke momenten te weinig vrijwilligers aanwezig om met de bezoekers mee te lopen. Er wordt dan geprobeerd om de bezoekers te verleiden om te blijven, echter lukt dit niet altijd. Tijdens de focusgroep kwam naar voren dat de Contactpas een stukje extra veiligheid kan bieden aan deze bezoekers, voor het geval dat zij de weg kwijt raken. Een respondent van het focusonderzoek zei hierover:

“Dan hebben we in ieder geval een slag onder de arm als de mensen weg gaan uit het Odensehuis. Op een bepaald punt moeten we ze namelijk toch loslaten en zijn ze voor zichzelf verantwoordelijk. Dan kan de pas veiligheid bieden.”

Samengevat kwam uit het onderzoek naar voren dat buurtbewoners en omstanders voornamelijk knelpunten ervaren in het herkennen van mensen met geheugenproblemen. Daarnaast weten ze niet op welke manier ze hulp kunnen bieden.

3. Hoe hebben de bezoekers van het Odensehuis het dragen van de Contactpas ervaren en wat zijn eventuele suggesties voor de gebruiksvriendelijkheid?

Tijdens het actieonderzoek kwam naar voren dat de ervaringen bij het gebruik van de Contactpas ver uiteenlopen. De meerderheid van de respondenten gaf aan een veilig gevoel te ervaren met de Contactpas. Ook zou de Contactpas zorgen voor het bevorderen van hun zelfstandigheid. Toch gaven de meeste respondenten aan de Contactpas alleen te willen gebruiken tijdens buitenactiviteiten vanuit het Odensehuis. Alle respondenten wonen al langere tijd in Amsterdam-Zuid en kennen de weg goed. Toch vindt een andere respondent het wel fijn om altijd de telefoonnummers van haar kinderen binnen handbereik te hebben:

“Ik ga nog veel mijn eigen gang in Amsterdam. Ik ga vaak lopend naar de Albert Cuypmarkt en met tram 24 kan ik naar mijn dochter. Het is daar altijd erg druk, maar ik kan mezelf er nu nog goed redden. Ik zou het wel handig vinden om de nummers van mijn kinderen altijd bij me te hebben, want die vergeet ik nog wel is.”

Er waren er ook respondenten die het gebruik van de Contactpas als onprettig of angstig hebben ervaren. Er waren angsten voor buurtbewoners of omstanders met slechte intenties. Zij hadden bedenkingen over de bescherming van hun privacy bij het gebruik van de Contactpas. Een van de respondenten zei hierover:

“Maar, weet je... Ik zei het net ook al tegen die anderen daar, je hoeft maar één gek tegen te komen en die vermoedt dat je wat bij je hebt.. ja, dan is het mis.”

Andere respondenten gaven aan de Contactpas overbodig te vinden. Zij hebben nog geen ondervindingen gehad met desoriëntatie momenten en verwachten dit ook niet op korte termijn. Of zijn niet bang om de weg aan een omstander te vragen. Daarbij vinden ze het onprettig om aan de buitenwereld te laten zien dat ze leiden aan geheugenproblemen. Zij gaven aan dat de Contactpas te opvallend is. Uit het actieonderzoek bleek dat er veel verschillende meningen waren over het dragen van de Contactpas. Een aantal respondenten vond het fijn om de Contactpas, zoals bedacht is door de ontwerpers, om de nek te dragen door middel van een keycord. Andere respondenten bewaren de

pas liever onder de jas, de portemonnee of tas. Zij gaven aan dat de pas met keycord te prominent aanwezig is en ze zich daar niet prettig bij voelen. Daarentegen gaf één andere respondent aan het fijner te vinden als de pas juist opvallender was met een directe tekst en het gebruik van felle kleuren. Hij beweerde dat buurtbewoners en omstanders de Contactpas dan eerder zouden herkennen. De rest van de respondenten gaven aan dat de pas, in originele staat mooi en volledig is.

Uit de interviews van het actieonderzoek bleek ook dat de respondenten verwachten de Contactpas vergeten mee te nemen. De pas zou op momenten van desoriëntatie nog thuis kunnen liggen, waardoor ze hem niet kunnen gebruiken. Nochtans geeft grotendeels van de respondenten aan een specifiek ritueel te hebben wanneer ze van huis gaan en de Contactpas daar deel van uit zou moeten maken. Hierdoor is het risico op vergeten kleiner.

4. Wat zijn de ervaringen en meningen van de vrijwilligers, mantelzorgers en buurtbewoners over de gebruiksvriendelijkheid van de Contactpas?

Uit de resultaten van het focusonderzoek zijn door de verschillende ervaringen nieuwe inzichten gekomen wat betreft het gebruik van de Contactpas. Zo gaf een van de respondenten aan dat zijn vrouw op dit moment nog niet in aanmerking komt voor de Contactpas. Maar herkende hij wel het hebben van een ritueel bij zijn vrouw. Hij gaf aan dat het belangrijk is om de Contactpas in dit ritueel te laten horen. Om dat te bereiken is het van belang dat zowel de vrijwilligers van het Odensehuis als de mantelzorgers in dit proces betrokken worden. Een respondent vanuit het Odensehuis gaf aan dat hiermee geoefend kan worden, door bij de naamkaartjes van de bezoekers haakjes te plaatsen voor de Contactpas. Echter benadrukte de respondenten dat dementie een progressieve ziekte is, waarbij het geheugen steeds meer wordt aangetast. Dit zou kunnen betekenen dat de bezoekers de bewaarplek of gebruikswijze van de pas vergeten, waardoor hij niet meer functioneel is. Daarom is de Contactpas ontworpen voor mensen met beginnende geheugenproblemen.

Een van de respondenten gaf aan dat het van belang is dat de Contactpas meer bekendheid krijgt. Zodat de pas ondanks achteruitgang van het geheugen functioneel blijft. Als buurtbewoners en omstanders afweten van het bestaan, kan ernaar gevraagd worden. Eén van de respondenten geeft aan dat het bereikt kan worden door een campagne op te starten. Dit zou tot stand kunnen komen door de Contactpas landelijk te introduceren op het Platform Odensehuizen of naar organisaties zoals DementieVriendelijk. Een respondent vertelde hierover:

“Het zou gaaf zijn als ‘dementievriendelijk’ dit idee oppikt en bekend maakt. Zij hebben het budget om zulke dingen waar te maken. Wij als Odensehuis zijn daar echt te klein voor.”

Volgens alle respondenten zorgt de opkomst van de Contactpas voor meer mogelijkheden voor het organiseren van buitenactiviteiten. Op deze manier kan er met minder begeleiding een uitje worden georganiseerd. Het risico op kwijt raken van een bezoeker blijft, maar de Contactpas kan zorgen voor dat extra stukje veiligheid dat miste. De Contactpas zal de bezoekers stimuleren om sneller mee te gaan naar uitjes.

Tijdens het actieonderzoek gaf een respondent aan dat haar mantelzorgers overdag aan het werk zijn. Dit zou kunnen betekenen dat zij de telefoon niet kunnen opnemen en de Contactpas disfunctioneel is. Uit de focusgroep kwam het idee om het telefoonnummer van het Odensehuis als eerste contactpersoon te zetten. Ook geeft een respondent aan het Odensehuis altijd het sociale netwerk van nieuwe bezoekers in kaart brengt. Met deze informatie kan het Odensehuis de bezoekers ondersteunen in het vinden van een juiste tweede contactpersoon.

Als laatste kwam er uit het focusonderzoek dat één respondent de vormgeving van de Contactpas niet compleet vindt. Hij gaf aan dat we graag de Contactpas aan de buurtbewoners en omstanders willen introduceren, maar dat deze benaming ‘Contactpas’ niet staat weergegeven op de pas. Ook waren er bedenkingen wat betreft de achtergrond van de pas. Daar staat op dat moment de plattegrond van Amsterdam weergegeven. Als de Contactpas landelijk wordt ingezet, zou dit veranderd moeten worden naar iets fictiefs om verwarring te voorkomen.

5. Conclusie

In dit onderzoek stond deze vraag centraal: Hoe kan de Contactpas, op basis van ervaringen, zo gebruiksvriendelijk mogelijk worden voor de bezoekers en de omgeving? De centrale vraag is beantwoord door middel van het opstellen van verschillende deelvragen. Uit het literatuuronderzoek voor de theoretische deelvraag bleek dat de ervaringen met interventies vergelijkbaar met de Contactpas erg goed waren. De personen met geheugenproblemen en hun mantelzorgers vonden dat de hulpkaarten de zelfstandigheid en veiligheid van de zorgvrager vergrootte. Dit project onderzocht de ervaringen van de Contactpas bij de bezoekers van het Odensehuis. Uit het praktijkonderzoek was iedereen grotendeels positief over de Contactpas. Veel bezoekers vonden het echter op dit moment nog niet toepasbaar voor hun situatie, aangezien het nog goed lukt zonder. Wel vonden veel bezoekers en vooral mantelzorgers het een fijn idee voor de toekomst, als de bezoeker zich in een verder stadium van dementie bevindt. Uit de interviews met de bezoekers, mantelzorgers, vrijwilligers en buurtbewoners kwamen ook suggesties voor de gebruiksvriendelijkheid van de Contactpas. De reactie die het meest voorkwam was dat de Contactpas om de nek aan het witte key-cord te prominent aanwezig was. Verder werden er nog wat aanpassingen aan de opmaak en vormgeving geopperd, zoals de naam 'Contactpas' op de pas zetten, eventueel het ziektebeeld dementie duidelijker maken en aanpassingen voor de Contactpas als deze landelijk gebruikt gaat worden. Tenslotte is de Contactpas nog niet bekend bij veel bezoekers, mantelzorgers en buurtbewoners. Het creëren van naamsbekendheid is de volgende stap in het traject van de Contactpas in combinatie met het gebruik daarvan. Bovendien zal de Contactpas in de dagelijkse routine van de drager gepast moeten worden. Hier is de hulp van de mantelzorger van groot belang en kan er nagedacht worden over het creëren van gewoontes zodat de Contactpas niet vergeten wordt.

De bezoekers vinden de Contactpas dus gebruiksvriendelijk, omdat deze makkelijk is in het gebruik. Wel geven ze aan dat de Contactpas nog gebruiksvriendelijker wordt als deze niet zo in het zicht hangt. Het witte key-cord valt namelijk erg op. Ook zouden sommige bezoekers de Contactpas graag op een andere plek willen dragen dan om de nek, bijvoorbeeld in de portemonnee of tas. De mantelzorgers zouden graag op de voorkant het woord "Contactpas" en een teken van dementie willen hebben. Zo zullen omstanders beter begrijpen wat de Contactpas is. Echter vinden veel bezoekers de Contactpas op dit moment nog niet nodig, maar wellicht in de toekomst als zij zich in een later stadium van de dementie bevinden.

6. Discussie

Voor dit onderzoek hebben we gebruik gemaakt van een observatieformulier en vragenlijsten voor de individuele interviews en focusgroep. Elke onderzoeker heeft dezelfde vragenlijst en observatieformulier gebruikt. Hierdoor lieten we onze eigen interpretaties achterwege en konden we concreet en objectief beschrijven wat we zagen en hoorden. Op basis hiervan kan worden gezegd dat bij een herhaling van dit onderzoek, de resultaten hetzelfde zouden zijn en dat daarmee de resultaten van ons onderzoek theoretisch gezien valide zijn. Omdat er echter onderzoek is gedaan naar ervaringen en meningen en omdat we te maken hebben met respondenten die geheugenproblemen hebben, zouden zij een volgende keer een andere reactie kunnen geven. Het onderzoek is generaliseerbaar omdat de onderzoekspopulatie goed afgebakend is, doordat de respondenten aan de criteria mensen met beginnende geheugenproblemen en zelfstandig wonend moesten voldoen.

Opvallend is dat de mantelzorgers en vrijwilligers positief tegenover de Contactpas staan, ook al zien ze de moeilijkheid in het inpassen van de Contactpas in het dagelijks leven. De bezoekers van het Odensehuis gaven verschillende reacties, van positief tot negatief, maar zijn bereid om de pas tijdens groepsactiviteiten te dragen. We hadden meer weerstand bij de bezoekers van van het Odensehuis verwacht, maar te benoemen is ook dat de weerstand sterk afhankelijk is van de actuele dagvorm waar de bezoeker zich in bevindt.

Tijdens het uitvoeren van het praktijkonderzoek zijn we een aantal beperkingen tegengekomen. Bij het opzetten van het experiment is ervoor gekozen om een gecontroleerde situatie te creëren in plaats van de bezoekers met Contactpas "into the wild" te sturen. Het is ethisch niet verantwoord om een bezoeker uit het Odensehuis met geheugenproblemen in een situatie te plaatsen waar deze persoon kans loopt om te verdwalen met alle gevolgen van dien. Hierbij moet ook genoemd worden

dat de kans bestaat dat de persoon zelf vergeet de Contactpas te dragen/ mee te hebben en door de onbekendheid van de pas, de omstander hier niet naar zal vragen. Door het organiseren van begeleide activiteiten was de situatie voor de bezoekers veilig. De activiteiten zijn gehouden in een omgeving die voor de bezoekers vertrouwd was. Het was in de buurt van het Odensehuis, met vervoer of lopend bereikbaar en zo ook bekend voor de respondenten. De budgettering van de activiteiten door het Odensehuis was hier een reden voor.

De bezoekers die aan het experiment mee deden verkeren in verschillende stadia's van dementie. Daardoor zijn de meningen over de noodzakelijkheid van de pas verdeeld. Een aantal bezoekers was bij beide experimenten met Contactpas aanwezig, hierbij is ons bij de observaties opgevallen dat ze zich verschillend gedragen en bij de interviews verschillende antwoorden gaven. We hebben als onderzoekers veel tijd in het Odensehuis doorgebracht en zelf ervaren dat de bezoekers per dag en soms zelfs per minuut zich verschillend kunnen gedragen. Dit heeft effect op de betrouwbaarheid van de antwoorden. Feit is dat de antwoorden op dat moment voor de bezoekers realiteit zijn en serieus genomen moeten worden.

Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de invloed die de mantelzorgers en andere bezoekers kunnen uitoefenen op elkaar. Er waren bezoekers en mantelzorgers die (onderling) niet dezelfde mening deelden over de Contactpas. Een bezoeker vertelde tijdens een interview bijvoorbeeld dat hij de Contactpas wel zou willen gebruiken, maar de mantelzorger vond dat niet nodig. In ons tweede experiment vertelde dezelfde bezoeker dat hij de Contactpas absoluut niet wilde. Hij gaf dus twee verschillende antwoorden bij de twee uitjes. De interviews zijn in verband met tijdgebrek deels op de terugreis van de activiteiten gehouden. We kunnen niet uitsluiten dat de aanwezigheid van andere bezoekers tijdens het afnemen van de interviews van invloed was op de gegeven antwoorden/ reacties.

Tijdens het uitje naar het Stedelijk Museum deden de onderzoekers zelf de Contactpas om de nek van de bezoekers, nadat er uitleg was gegeven. Door deze handeling droeg de hele groep de pas duidelijk zichtbaar om de nek. Bij de activiteit in Hortus zijn de passen niet door de onderzoekers omgehangen en hadden de bezoekers de keuze om deze wel of niet zichtbaar te dragen. Hierdoor trekken we de conclusie dat iedereen open stond voor het dragen van de pas (zichtbaar of niet) in het Stedelijk Museum in twijfel, omdat we hier mogelijk zelf invloed hebben uitgeoefend.

De planning en organisatie van de focusgroep viel ons tegen. We hadden drie weken ingepland om mensen te werven. Dit bleek in de praktijk nog te kort te zijn. Mantelzorgers zijn vaak niet aanwezig in het Odensehuis in verband met andere activiteiten en/of werk. Hierdoor konden we ze moeilijk bereiken en was een tijdstip plannen een uitdaging. Vrijwilligers hebben verschillende taken rondom het Odensehuis en komen vaak handen te kort. De plaatselijke supermarkt reageerde eerst heel enthousiast, maar helaas konden zij op het laatste moment geen tijd vrijmaken. Uiteindelijk waren er twee personen aanwezig bij het interview. Eén deelnemer was buurtbewoner, mantelzorger en vrijwilliger tegelijk en kon daarom vanuit verschillende perspectieven meediscussiëren over de Contactpas. Desondanks was het interview een zeer goede aanvulling op ons onderzoek omdat er goede ideeën en tips voor het verdere gebruik van de Contactpas besproken zijn. De interactie tussen de deelnemers had een stimulerende werking en er was voldoende ruimte voor creativiteit.

Voor een eventueel vervolgonderzoek zou er meer tijd beschikbaar moeten zijn om meerdere verschillende of dezelfde experimenten te organiseren en te houden. Hiermee zou de betrouwbaarheid van het onderzoek (nog) groter kunnen worden. Echter moet hierbij wel rekening worden gehouden met het feit dat onze doelgroep mensen zijn met geheugenproblemen. Er zal dus altijd een verhoogde kans zijn op andere antwoorden, reacties en waarnemingen bij herhaling van het onderzoek. Een andere suggestie is dat de Contactpas bij aanvang van het onderzoek bekend wordt gemaakt bij de doelgroep. Hierdoor vergroot je de bekendheid van de pas ook bij de respondenten waardoor de bezoekers, mantelzorgers en vrijwilligers erover gaan nadenken en waarschijnlijk ook al een standpunt zullen gaan innemen ten opzichte van de Contactpas. Tijdens de experimenten kunnen ervaringen en meningen verder genuanceerd worden en hoort iemand niet voor het eerst over de Contactpas.

Wat in een vervolgonderzoek zou kunnen worden onderzocht is in hoeverre het gebruik van de Contactpas effectief is. Zal de Contactpas er echt voor zorgen dat mantelzorgers en vrijwilligers tijdelijk ontlast worden? En hoe ervaren de bezoekers het dragen van de Contactpas in een meer

natuurlijke en alledaagse setting? Wat voor effect heeft de inzet van de Contactpas voor het Odensehuis op het aantal deelnemers, de veiligheid en de organiseerbaarheid van activiteiten? Dit zijn vragen die na het uitvoeren van ons onderzoek bij ons opkomen.

Wat in dit onderzoek goed naar voren komt, zijn niet alleen de meningen en ervaringen van bezoekers zelf, maar ook die van mantelzorgers, vrijwilligers en buurtbewoners. Dit hebben we allemaal meegenomen bij het beantwoorden van onze centrale vraag, om de Contactpas voor elke partij zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken. Ook is de validiteit van het onderzoek hoog, omdat we objectief zijn geweest en niet hebben geïnterpreteerd. Dit hebben we gedaan door gebruik te maken van concrete observatieformulieren, vragenlijsten, opnames van interviews en transcripties daarvan. Ook is de analyse (coderen van interviews en observaties) van data door verschillende onderzoekers gedaan. Door tijdgebrek was het niet mogelijk om een grotere groep mensen te bereiken en bij het onderzoek te betrekken.

7. Implementatieplan en aanbevelingen

7.1 Doelen voor de implementatieperiode

Doelgroep	Doelen
Medewerkers Odensehuis	<ol style="list-style-type: none">1. Na afloop van de implementatieperiode zijn alle medewerkers en vrijwilligers van het Odensehuis op de hoogte van de toepasbaarheid van de Contactpas. Dit wordt meetbaar door het maandelijks in te brengen bij het Odense-overleg.2. Binnen 1 maand zijn alle medewerkers en vrijwilligers van het Odensehuis geïnformeerd over het gebruik, de toepasbaarheid en de manieren van inzet van de Contactpas. Dit wordt meetbaar door een korte enquête te versturen na de implementatieperiode.3. Binnen 3 weken wordt voor iedere geschikte bezoeker van het Odensehuis een Contactpas gemaakt met het telefoonnummer van het Odensehuis en van een eventuele mantelzorger erop. Deze passen komen bij de ingang te liggen.4. Binnen de implementatieperiode wordt er minstens bij de helft van de buitenactiviteiten gebruik gemaakt van de Contactpas. Dit blijkt uit aftekenlijsten.
Mantelzorgers	<ol style="list-style-type: none">1. Binnen 2 weken zijn de mantelzorgers geïnformeerd over het gebruik en inzet van de Contactpas in het Odensehuis. Dit blijkt uit korte interviews
Bezoekers	<ol style="list-style-type: none">1. Binnen 2 weken hebben alle bezoekers uitleg gehad over het gebruik en inzet van de Contactpas. Dit blijkt uit persoonlijke gesprekken die zijn gehouden na de implementatie periode.
Buurtbewoners	<ol style="list-style-type: none">1. Binnen de implementatieperiode wordt de buurt op de hoogte gebracht van het bestaan van de Contactpas doormiddel van flyers die opgehangen kunnen worden of uitgedeeld.
Innovatie	<ol style="list-style-type: none">1. Het doel van de innovatie is het gebruik en inzet van de Contactpas binnen het Odensehuis te implementeren en de naamsbekendheid van de Contactpas te vergroten.

7.2 Probleemanalyse doelgroep en setting

Sociale context

De bezoekers van het Odensehuis zijn zelfstandig wonende mensen die meestal uit de omgeving komen. Ze hebben behoefte aan ontmoetingen, dag invulling en een plek waar ze gerespecteerd worden en niet alleen maar in verband gebracht worden met hun belemmeringen/ziekte. Een deel van deze doelgroep is door het onderzoek al in contact gekomen met het dragen van de Contactpas. Maar door hun geheugenproblemen bestaat de kans dat ze zich het niet meer herinneren. Hun houding tegenover de Contactpas kan zeer variabel zijn en van dag tot dag veranderen. Hierin is belangrijk om hun belangen serieus te nemen en op suggesties in te gaan (zoals een ander koordje of de pas in de tas te dragen).

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
<ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandigheid • Open voor gesprek • Deelname aan activiteiten 	<ul style="list-style-type: none"> • Geheugenproblemen • Variabel in gedrag • Willen geen stigmatisering

De vrijwilligers zorgen voor de nodige kennis, begeleiding en informatie bij de bezoekers tijdens hun aanwezigheid in het Odensehuis. Hierin is het belangrijk om duidelijke afspraken onder de vrijwilligers te maken zodat iedereen op de hoogte is hoe de dag verloopt. Omdat het vaak druk is, is het belangrijk dat extra handelingen geen extra tijd in beslag nemen. De vrijwilligers hechten er grote waarde aan dat de bezoekers hun zelfstandigheid zo lang mogelijk, binnen hun mogelijkheden, houden.

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
<ul style="list-style-type: none"> • Relatie onderling en met bezoeker • Kennis • Zelfstandigheid bevorderen van bezoekers 	<ul style="list-style-type: none"> • Wisselende vrijwilligers • Weinig vrijwilligers • Tijd

Mantelzorgers hebben behoefte aan steun en begrip in hun zorg voor de bezoeker. Het is voor hen een ontlasting om te weten dat de bezoeker een plek heeft waar hij/ zij graag naar toe gaat en waar activiteiten georganiseerd worden. Zo kan de mantelzorgers zijn eigen activiteitenplannen en uitvoeren. De communicatie met andere mantelzorgers en vrijwilligers wordt gewaardeerd en als steun ervaren. De mantelzorgers willen graag dat de bezoekers een zinvolle dag invulling hebben en in contact komen met anderen, hier biedt het Odensehuis vrijwillig en laagdrempelig een plek.

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
<ul style="list-style-type: none"> • Behoeft aan steun • Behoeft aan lotgenotencontact • Interesse in goede zorg voor de bezoeker 	<ul style="list-style-type: none"> • Afwezigheid tijdens de dag • Organisatie van de zorg

De buurtbewoners komen dagelijks in aanraking met mensen met geheugenproblemen. Zij hebben tot nu toe bijna geen ervaring met de Contactpas, de meesten weten ook niet dat hij bestaat. De behoefte van de buurt is meer informatie en kennis te hebben in het omgaan met mensen die verward en/of gedesoriënteerd raken. Hierbij is ook belangrijk dat ze weten hoe ze deze moeten benaderen en aanspreken. Door de stenen die in de stoep geplaatst zijn weten de directe omwoners van het bestaan van het Odensehuis. Enkele buurtbewoners zijn betrokken bij het Odensehuis door hun vrijwilligerswerk, dit bevordert ook de bekendheid van het Odensehuis in de buurt.

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
<ul style="list-style-type: none"> • Interesse in een veilige buurt • Betrokkenheid van buurtbewoners bij Odensehuis 	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende kennis • Grote groep mensen

Organisatorische context

De coördinatoren en vrijwilligers hebben een open en enthousiaste houding tegenover de Contactpas.

Door drukte, werken met verschillende mensen en tekort aan vrijwilligers is het hen niet altijd mogelijk om aandacht aan de Contactpas te besteden. Per dag is een coördinator aanwezig, meerdere vrijwilligers en soms stagiaires. De vrijwilligers overleggen met de coördinator hoe de dag zal gaan verlopen, er wordt aangewezen wie de gastvrouw is, wie bij welke activiteiten helpt en andere taken worden verdeeld. De coördinator heeft een sleutelrol als het gaat om planning, verdeling van taken en organisatie van de dag.

De vrijwilligers hechten grote waarde aan de zelfstandigheid van de bezoekers, niets is verplicht en ze zijn vrij om te komen of te gaan. Dit neemt niet weg dat de vrijwilligers bezorgd zijn om hun veiligheid. Hierdoor heeft de gastvrouw ook de functie wie komt of gaat in de gaten te houden. Ze moet goed op de hoogte zijn van wie waar is in het Odensehuis.

Bij de activiteiten buiten het huis is het wenselijk dat één vrijwilliger op drie tot vier bezoekers mee gaat. De vrijwilligers voelen zich verantwoordelijk voor de bezoekers tijdens de activiteiten waardoor extra druk op hun schouders terecht komt.

Er worden regelmatig trainingen geven in verband met het omgaan met mensen met geheugenproblemen/ dementie en er wordt nauw samengewerkt met andere organisaties zoals Alzheimer stichting, VU Alzheimer zorg en de gemeente.

Het Odensehuis is een stichting waar iedereen (bezoekers, mantelzorgers, vrijwilligers en buurtbewoners) een deel van de verantwoordelijkheid draagt.

Maandelijks wordt er een Odensehuis-overleg gepland waar actuele thema's aan bod komen.

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren
<ul style="list-style-type: none"> ● Enthousiasme ● Aanwezigheid van coördinator ● Kennen de bezoekers ● Behoefte aan steun en veiligheid bij activiteiten ● Mogelijkheid tot scholingen ● Breed publiek bereikbaar 	<ul style="list-style-type: none"> ● Drukke, weinig tijd ● Verschillende vrijwilligers/ stagiaires ● Iedereen mag inbrengen

Economische, politieke en juridische context

De financiering van het Odensehuis wordt via de WMO (wet maatschappelijke ondersteuning), vrijwillige bijdragen en donaties geregeld. Het Odensehuis is een stichting met een duidelijke doelstelling (vermeld in de statuten). De stichting is een rechtspersoon en heeft een bestuur maar geen leden. Alle winst die de stichting maakt, moet worden besteed aan het doel van de stichting. Ze brengt jaarlijks een verslag uit en moet de innames zoals uitgaven verantwoorden. De activiteiten worden grotendeels door donaties en de vrijwillige bijdragen betaald. De gemeente is door de financiering ook bij het Odensehuis betrokken en natuurlijk wil de gemeente ook betrokken zijn bij het welzijn van hun inwoners. De vergrijzing neemt in Amsterdam toe in de volgende jaren en zo zal de maatschappij meer in contact komen met mensen die geheugenproblemen hebben. De gemeente is geïnteresseerd om de stad dementievriendelijk te maken. Er wordt in de media veel aandacht besteed aan dementie en de gevolgen daarvan ook voor de maatschappij. Verschillende supermarkten bieden hun medewerkers trainingen aan in verband met omgaan met mensen die verward zijn of ander gedrag vertonen.

Bevorderende factoren	Belemmerende factoren

<ul style="list-style-type: none"> • Hoeft geen winst te maken • Interesse van gemeente aan het Odensehuis en aan de samenleving • Media bekendheid dementie 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle inkomen moeten in het doel besteed worden -> verantwoording afleggen
---	--

7.3 Doelgroep analyse

Er zijn verschillende doelgroepen betrokken bij de implementatie van de Contactpas. De medewerkers van het Odensehuis hebben samen met een aantal bezoekers de Contactpas bedacht en ontworpen. Het is de bedoeling dat de Contactpas zowel de medewerkers, de mantelzorgers en de bezoekers van het Odensehuis gaat helpen. De medewerkers kunnen de bezoekers met een Contactpas de deur uit laten gaan zonder zich zorgen te maken of ze verdwalen. De mantelzorgers weten dat de bezoekers altijd een hulpmiddel bij zich hebben met een telefoonnummer erop. Zo hoeven de mantelzorgers minder bezorgd te zijn als de bezoekers alleen naar buiten gaan. Bovendien geeft het de bezoekers meer zelfstandigheid en zelfredzaamheid buiten, aangezien ze altijd een telefoonnummer bij zich hebben zodat omstanders hen makkelijk kunnen helpen tijdens een desoriëntatie moment. Inmiddels weten bijna alle medewerkers van het Odensehuis van het bestaan van de Contactpas. Het is belangrijk dat de medewerkers die nog niet weten hoe de Contactpas werkt, hier zo snel mogelijk uitleg over krijgen. De medewerkers kunnen worden ingelicht tijdens het Odense-overleg.

Verder zijn nog lang niet alle bezoekers op de hoogte van de Contactpas. Een aantal bezoekers heeft geholpen met het ontwerpen van de Contactpas en een aantal bezoekers heeft meegedaan aan de experimenten. Alleen deze bezoekers weten hoe de Contactpas werkt en wat het doel ervan is. Het is belangrijk om alle bezoekers rustig te laten kennismaken met de Contactpas en ze er niet mee te overvallen, omdat veel bezoekers die meededen aan de experimenten aan gaven de Contactpas nu nog niet nodig te hebben. Door de Contactpas worden de bezoekers geconfronteerd met hun ziekte en hierdoor kunnen ze negatief op het gebruik reageren. De bezoekers kunnen rustig kennis maken met de Contactpas door deze steeds vaker om te krijgen tijdens de buitenactiviteiten van het Odensehuis.

Er zijn enkele mantelzorgers die weten van de Contactpas. De mantelzorgers die weten van het bestaan van de Contactpas zijn er erg positief over. De volgende stap voor de implementatie van de Contactpas is om alle mantelzorgers uitleg te geven over het bestaan en gebruik van de Contactpas. Dit kan door een aantal bijeenkomsten te organiseren voor de mantelzorgers. De buurtbewoners weten echter nog niet dat de Contactpas bestaat. Het is heel belangrijk dat deze groep weet hoe ze de Contactpas moeten gebruiken, omdat dit de groep mensen is die de bezoekers moet helpen als ze gedesoriënteerd zijn. Als de buurtbewoners niet weten hoe de Contactpas werkt en dat ze kunnen vragen naar de Contactpas bij een desoriëntatie moment, kunnen ze de bezoekers ook niet goed helpen. Dit is juist het doel van de Contactpas. De buurtbewoners kunnen ingelicht worden door bijeenkomsten, internet posts, maar ook door flyers of andere manieren van reclame maken. Door de Contactpas wordt het voor de buurtbewoners makkelijker om de bezoekers op weg te helpen als ze gedesoriënteerd zijn.

Koplopers, middengroep en achterblijvers

De koplopers zijn de groep medewerkers en bezoekers die de Contactpas hebben bedacht en ontworpen. Deze groep staat open voor veranderingen. De koplopers zijn erg enthousiast over de Contactpas en, zowel de bezoekers als de medewerkers, willen deze graag gaan gebruiken. De middengroep bestaat uit de mantelzorgers, medewerkers en bezoekers die nog niet weten van de Contactpas, maar wel open staan voor veranderingen. Deze groep zal na de uitleg van de Contactpas bereid zijn om de pas te gebruiken. Ook behoren de buurtbewoners tot de middengroep, want er zijn geen buurtbewoners die al ingelicht zijn over de Contactpas. Er kan dus nog niet gezegd worden of er

onder deze groep mensen zijn die niet bereid zijn om met de Contactpas te werken. Dit zal na de implementatie pas duidelijk worden.

De achterblijvers zijn de bezoekers, medewerkers en mantelzorger die de Contactpas niet willen gaan gebruiken. Bijvoorbeeld de bezoekers die hebben aangegeven dat ze de Contactpas nu nog niet nodig vinden. Het is belangrijk om deze groep extra informatie te geven over het nut van de Contactpas. Hiermee kan ook deze groep hopelijk worden overtuigd van het belang van de Contactpas.

7.4 Veranderstrategieën

Fase	Veranderstrategie
Oriëntatie	<p>Informerende strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijdens het onderzoek is een aantal mantelzorgers, medewerkers en bezoekers betrokken geweest bij het gebruik van de Contactpas. Maar een groot gedeelte hebben wij ook niet kunnen bereiken. Daarom is het in deze fase belangrijk om die betrokkenen er alsnog bij te betrekken en interesse op te wekken omtrent de Contactpas. Dit kan worden gedaan middels brochures, folders en posters in het Odensehuis. Om de betrokkenheid en interesse te behouden, wordt de Contactpas tijdens de Odense overleggen besproken.
Inzicht	<p>Educatieve strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - In deze fase wordt er gebruik gemaakt van de educatieve strategie om de betrokkenen kennis te geven over de Contactpas. Hier zal de toepasbaarheid en het gebruik worden uitgelegd en kan er worden geëxperimenteerd met de Contactpas. Tijdens de Odense overleggen wordt er aan de hand van problemen in de praktijk, die zich bij mensen met dementie voordoen, uitgelegd hoe de Contactpas daarbij kan helpen en hoe deze ingezet kan worden.
Acceptatie	<p>Motiverende en draagvlak vergrotende strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nadat de mantelzorgers, medewerkers en bezoekers de kennis en vaardigheden hebben verkregen, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat ze gemotiveerd zijn om daadwerkelijk tot verandering over te gaan. Om de motivatie (nog meer) te vergroten, worden de artikelen uit het literatuuronderzoek besproken waaruit blijkt dat vergelijkbare interventies (zoals de hulpkaart) effectief zijn. Ook kunnen er sleutelfiguren worden ingeschakeld die bij het ontwerpen van de pas en nu nog steeds erg betrokken zijn.
Verandering en behoud	<p>Faciliterende en organisatorische strategie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deze fases zijn gericht op het invoeren van de Contactpas en het behoud. Vanuit het Odensehuis wordt er gezorgd dat de medewerkers met de Contactpas werken en bezoekers hieraan herinneren. Om ervoor te zorgen dat de Contactpas gebruikt blijft worden, zal de Contactpas geïntegreerd moeten worden in routines van het Odensehuis en de rituelen van bezoekers. Hierbij kunnen mantelzorgers helpen door samen met hun naaste na te denken over hoe zij de Contactpas het best kunnen inpassen in hun dagelijkse leven. Ook kan in deze fase tijdens het Odense overleg het gebruik van de pas worden geëvalueerd en kunnen knelpunten/belemmeringen worden besproken.

7.5 Problemen en oplossingen tijdens de implementatiefases

Fase	Mogelijke problemen
1. Oriëntatie	<ul style="list-style-type: none"> ☐ De doelgroep (medewerkers, bezoekers, mantelzorgers, buurtbewoners) is niet genoeg op de hoogte van de Contactpas. ☐ De bezoekers vinden de Contactpas nu nog niet toepasselijk en nodig. ☐ De bezoekers kunnen beperkt inzicht hebben in het eigen en dagelijks functioneren door de dementie/ geheugenproblemen.
2. Inzicht	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Het ontbreekt de doelgroep (medewerkers, bezoekers, mantelzorgers, buurtbewoners) aan kennis over het gebruik en inzet van de Contactpas. ☐ De bezoekers zien niet in dat het eigen functioneren te kort schiet. ☐ Er kan een defensieve houding voorkomen bij de bezoekers, de Contactpas confronteert de bezoekers met de dementie.
3. Acceptatie	<ul style="list-style-type: none"> ☐ De bezoekers vinden de Contactpas op dit moment niet nodig, daardoor is de motivatie om te veranderen niet zo groot. ☐ Bezoekers worden met de Contactpas geconfronteerd met hun ziekte en de gevolgen daarvan. De vermindering in het zelfstandig kunnen leven kan moeilijk te accepteren zijn. ☐ Er zijn nog wensen ter verbetering van de Contactpas bij de bezoekers en hun mantelzorgers voordat deze in gebruik genomen wordt. ☐ Bezoekers kunnen de Contactpas weigeren te dragen tijdens de buitenactiviteiten. ☐ Dit kan vervolgens voor peer pressure in de groep zorgen.
4. Verandering	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Tijdens het toepassen van de Contactpas tijdens de buitenactiviteiten kunnen de Contactpassen vergeten worden. ☐ De vrijwilligers moeten de bezoekers die nog niet op de hoogte zijn van de Contactpas duidelijk kunnen informeren hiernaar. ☐ De vrijwilligers zouden het belang en de voordelen van de Contactpas niet in kunnen zien. ☐ Er zou budget vrijgemaakt moeten worden om nieuwe passen aan te schaffen als de huidige passen op zijn. ☐ Er zou budget vrijgemaakt moeten worden voor de promotie van de Contactpas met als doel meer naamsbekendheid te creëren.
5. Behoud	<ul style="list-style-type: none"> ☐ De doelgroep valt terug in de oude gewoontes. ☐ De medewerkers gebruiken de Contactpas te weinig/ niet. ☐ De belangen van de Contactpas zijn weer vergeten. ☐ Er is geen ondersteuning of motivatie vanuit het management. ☐ De medewerkers, vrijwilligers, bezoekers, mantelzorgers en buurtbewoners worden niet goed op de hoogte gehouden van het succes en de voortgang van het implementeren van de Contactpas. ☐ De internet informatiebronnen worden niet up-to-date gehouden. ☐ Er worden geen nieuwe stappen ondernomen om de Contactpas bij de geschikte bezoekers in het dagelijks leven te implementeren.

Fase	Mogelijke oplossingen
1. Oriëntatie	<ul style="list-style-type: none"> ☐ De doelgroep informeren in de vorm van: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Flyers ophangen in het Odensehuis, supermarkten en in de buurt. ☐ Internetbronnen gebruiken (Odensehuis website, landelijk platform Odensehuis, organisaties als DementieVriendelijk etc. inschakelen). ☐ Voorlichting geven aan de doelgroep. Dit kan apart voor elke doelgroep of juist gecombineerd als dit voordelen met zich mee brengt. Hier wordt de Contactpas uitgelegd, het belang ervan, de voor- en nadelen en wordt dit onderzoek

	<p>besproken met zijn resultaten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Gebruik maken van sleutelfiguren en koplopers voor het informeren. ☐ De Contactpassen in het zicht hangen in het Odensehuis.
2. Inzicht	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Voorlichting geven zoals hierboven staat. ☐ De bezoekers blijven herinneren aan de Contactpas op een positieve en laagdrempelige manier. Niet op een aanvallende manier i.v.m. de confrontatie met de ziekte en verlies van eigen functioneren. ☐ Medewerkers en vrijwilligers blijven informeren en herinneren aan de Contactpas en het gebruik ervan. ☐ De Contactpassen bij de ingang van het Odensehuis hangen zodat de passen niet vergeten worden bij het verlaten van het huis (zelfstandig of tijdens activiteit).
3. Acceptatie	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Contactpas aanpassen op de gegeven suggesties voor gebruiksvriendelijkheid. ☐ Duidelijke informatie geven aan de bezoeker, elke keer als de Contactpas gedragen wordt. ☐ Houd de uitleg positief en kort. ☐ Laat bezoekers die het dragen weigeren niet een ander overhalen op een negatieve manier. ☐ De bezoekers de mogelijkheid geven om de Contactpas op een andere plek te bewaren dan om de nek. ☐ Het duidelijk maken dat de Contactpas alleen om hoeft tijdens de buitenactiviteit en niet per se de hele dag. Een grote groep was namelijk van mening dat zij dat nu nog niet nodig hebben.
4. Verandering	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Hang de Contactpassen in het zicht bij de uitgang van het Odensehuis ☐ Informeer alle medewerkers en vrijwilligers dat de Contactpas, voor elke geschikte bezoeker, om moet bij het verlaten van het Odensehuis. ☐ Er moet voor iedere geschikte bezoeker een eigen Contactpas gemaakt worden. ☐ Houd rekening met het budget voor nieuwe passen en eventueel ook de key-cords.
5. Behoud	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Blijf het gebruik van de Contactpas motiveren en stimuleren. ☐ Blijf het gebruik van de Contactpas regelmatig evalueren. ☐ Verzamel gedurende de implementatiefase de voordelen en succes van de Contactpas om die later te presenteren aan de doelgroep. ☐ Houdt de informatiebronnen up-to-date. ☐ Zorg voor ondersteuning op managementniveau.

7.6 Budget

- Aanschaf van nieuwe passen en key-cords.
- Ontwerpen en drukken van flyers, brochures: papier, drukkerij.
- Naamsbekendheid genereren met behulp van internet. Mogelijkheid om de kosten te reduceren door afspraken te maken met organisaties zoals dementievriendelijk.nl of met gemeente.
- Trainingen, voorlichtingen, workshops.

7.7 Aanbevelingen

Om de implementatie van de Contactpas goed te laten verlopen wordt een aantal adviezen gegeven. Deze zijn door het voorafgaand onderzoek onderbouwd.

Het is van belang dat iedereen die met de Contactpas in aanraking komt, vrijwilliger, mantelzorger of bezoeker, op de hoogte te brengen over gebruik en inzet van de pas. Deze taak kan door de coördinator of vrijwilligers die ervaring met de Contactpas hebben verricht worden. De informatie kan tijdens een korte uitleg gegeven worden of aan de hand van een flyer. Om een goed beeld van het gebruik van de Contactpas te krijgen, wordt geadviseerd om deze bij alle activiteiten in te zetten. De

passen zullen voorzien worden van de namen van de bezoekers en het telefoonnummer van het Odensehuis om deze gebruiksklaar bij de ingang te plaatsen. Met deze handeling is het mogelijk om de pas zonder veel tijd te verliezen aan de bezoeker uit te delen. De bezoeker mag zelf kiezen waar hij de pas draagt. Als de bezoeker de key-cord storend vindt, kan een ander key-cord aangeschaft worden.

De buurt kan door middel van van flyers geïnformeerd worden over het bestaan van de pas, maar ook in gesprek gaan met buurtbewoners tijdens activiteiten zoals wandelingen, boodschappen e.d helpt de bekendheid te vergroten. Deze gesprekken en ervaringen/meningen van de bezoekers, vrijwilligers en mantelzorgers zullen tijdens de Odense-overleggen geëvalueerd worden.

Om de naamsbekendheid te vergroten wordt aangeraden de pas te voorzien van de naam "Contactpas" en op de website van het Odensehuis de Contactpas en zijn inzet uit te leggen.

7.8 Planning

Week	Activiteit	Wie
1	Aanbevelingen en advies van de onderzoeksgroep meenemen in een praktische plan van aanpak voor de Contactpas. Hierin maakt het Odensehuis aan de hand van het advies van de studenten hun eigen afspraken en spreekt af hoe zij die samen willen bereiken. Dit kan via e-mail of via bijvoorbeeld het Odense-overleg bekend worden gemaakt en besproken worden met de andere collega's.	Management in overleg met medewerkers + vrijwilligers.
2	Mantelzorgers, medewerkers, vrijwilligers en bezoekers informeren over gebruik en inzet Contactpas. Contactpas maken voor iedere geschikte bezoeker. Manier maken of bedenken om de Contactpassen op te hangen of op een andere manier te bewaren.	Management in overleg met medewerkers + vrijwilligers.
3	Flyers maken om de buurt te informeren over de Contactpas. Contactpassen gaan gebruiken bij de buitenactiviteiten van het Odensehuis.	Medewerkers/ vrijwilligers Odensehuis. Met eventuele inbreng van de bezoekers.
4	Binnen 1 maand zijn alle medewerkers en vrijwilligers van het Odensehuis geïnformeerd over het gebruik, de toepasbaarheid en de manieren van inzet van de Contactpas. Na een maand testen of de gehele doelgroep voldoende geïnformeerd is, door middel van persoonlijke gesprekken en korte enquêtes en door de evaluatie tijdens het Odense-overleg. Contactpassen gebruiken bij de buitenactiviteiten van het Odensehuis.	Management in overleg met medewerkers + vrijwilligers.
5	Flyeren in de buurt in flyers ophangen in lokale supermarkten. Contactpassen gebruiken bij de buitenactiviteiten van het Odensehuis.	Medewerkers/ vrijwilligers Odensehuis.

6	<p>Mogelijkheden tot promotie en naamsbekendheid van de Contactpas onderzoeken. Contact met landelijk platform Odensehuizen of DementieVriendelijk etc.</p> <p>Contactpassen gebruiken bij de buitenactiviteiten van het Odensehuis.</p>	<p>Management</p> <p>Medewerkers en vrijwilligers</p>
7	<p>Contactpassen gebruiken bij de buitenactiviteiten van het Odensehuis.</p>	<p>Medewerkers en vrijwilligers</p>
8	<p>Evaluatie Odense-overleg over de implementatie van de Contactpas.</p>	<p>Iedereen die interesse heeft.</p>

Bibliografie

- AgeUK. (2019, 5 maart). *Dementia: People share their own stories*. Geraadpleegd 28 mei 2019, van <https://www.ageuk.org.uk/information-advice/health-wellbeing/conditions-illnesses/dementia/the-four-faces-of-dementia/>
- Alzheimer's Society. (2019). *Helpcards*. Geraadpleegd 27 mei 2019, van <https://www.alzheimers.org.uk/get-support/publications-and-factsheets/helpcards>
- Alzheimer's Association, (2019). *Wandering*. [Website]. Opgehaald van <https://www.alz.org/helpsupport/caregiving/stages-behaviors/wandering>
- Alzheimer Nederland, (n.d.). *Over dementie*. Opgehaald van <https://www.alzheimer nederland.nl/dementie/over>
- Alzheimer Nederland, (2018). *Mensen met dementie per gemeente*. [Brochure]. Opgehaald van <https://www.alzheimer-nederland.nl/sites/default/files/directupload/factsheet-dementie-per-gemeente.pdf>
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., De Goede, M., Peters, V., & Van der Velden, T. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers.
- Baarda, B. (2014). *Dit is onderzoek. Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers.
- Bakker, M. (2017). *ProActive Nursing: klinische problematiek inzichtelijk*. In M. Bakker, *Observeren, analyseren en communiceren* (p68). Amsterdam: Boom uitgevers.
- Collier, R. (2011). *Pocket-sized help for people with dementia*. Canadian Medical Association Journal, 183(3), E138–E138. <https://doi.org/10.1503/cmaj.109-3705>
- Dienst Publiek en Communicatie. (2016, november). *CASI Communicatie Activatie Strategie Instrument*. Geraadpleegd op 23 mei 2019, van file:///C:/Users/VEfbwu8tzsap/Downloads/CASI+2016+DEF+COMPLEET.pdf
- Dingemans, K. (2018). *Uitien stappenplan voor het coderen van interviews*. [Website]. Opgehaald van <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/coderen-interview/>
- Ensie, (2016). *Stichting*. [Website]. Opgehaald van <https://www.ensie.nl/accounting/stichting>
- Gross, R., & Kinnison, N. (2013). *Psychology for Nurses and Health Professionals*. In R. Gross, & N. Kinnison, *Psychology for Nurses and Health Professionals* (p. 249). Broken Sound Parkway, Verenigde Staten: Taylor & Francis Group.
- Hulpkaart. (2019). *Wat is de Hulpkaart?* Geraadpleegd 27 mei 2019, van <https://www.hulpkaart.nl/algemeen/wat-is-de-hulpkaart/>
- Landelijke Platform Odensehuizen Nederland, (2019). *Landelijke Platform*. [Website]. Opgehaald van <https://odensehuizen.nl/landelijk-platform/>

- Liu, L., Miguel Cruz, A., Ruptash, T., Barnard, S., & Juzwishin, D. (2017). *Acceptance of Global Positioning System (GPS) Technology Among Dementia Clients and Family Caregivers*. *Journal of Technology in Human Services*, 35(2), 99–119. <https://doi.org/10.1080/15228835.2016.1266724>
- Odensehuis Amsterdam Zuid, (2019). *home: Odensehuis Amsterdam Zuid*. Opgehaald van <https://www.odensehuis.nl>
- Olsson, A., Lampic, C., Skovdahl, K., & Engström, M. (2013). Persons with early-stage dementia reflect on being outdoors: a repeated interview study. *Aging & Mental Health*, 17(7), 793–800. <https://doi.org/10.1080/13607863.2013.801065>
- Perkins, R., Hill, L., Daley, S., Chappell, M., & Rennison, J. (2016). 'Continuing to be me' – *Recovering a life with a Diagnosis of Dementia*. [Brochure]. Opgehaald van <http://imroc.org/wp-content/uploads/2016/09/Continuing-to-be-me-recovery-and-dementia-briefing-Sept-2016.pdf>
- Pot, A. M., Willemse, B. M., & Horjus, S. (2012). *A pilot study on the use of tracking technology: Feasibility, acceptability, and benefits for people in early stages of dementia and their informal caregivers*. *Aging & Mental Health*, 16(1), 127–134. <https://doi.org/10.1080/13607863.2011.596810>
- Samendementievriendelijk.nl. (z.d.). *Herken jij de signalen van dementie?* Geraadpleegd 27 mei 2019, van https://samendementievriendelijk.nl/sites/default/files/herken_jij_de_signalen_van_dementie_0.pdf
- Schimmel, A. (2019). *'Mensen met dementie vergeten niet dat ze een Hulpkaart hebben'* [Blog post]. Geraadpleegd 27 mei 2019, van <https://www.hulpkaart.nl/ervaringsverhalen/mensen-met-dementie-vergeten-niet-dat-ze-een-hulpkaart-hebben/>
- Scholten R. J. P. M., Offringa M., Assendelft W. J. J. (2013). *Inleiding in Evidence-Based Medicine. Klinisch handelen gebaseerd op bewijsmateriaal*. Vierde herziene druk. Houten, Nederland: Bohn, Stafleu, Van Loghum.
- Schouwen-Duiveland, O., (2019). *Welkom bij het Odensehuis*. [Website]. Opgehaald van <http://odensehuis-sd.nl/home>
- Sinoo, M. (2011). *Pyramide van evidence*. Geraadpleegd op 4 april 2019, van https://www.nurseacademy.nl/leermodules/leermodules_artikel/t/pyramide_van_evidence
- Swaen, B., (2018). *5w's of 6w's? Kies het juiste model voor je afnemersanalyse*. [Website]. Opgehaald van <https://www.scribbr.nl/modellen/5ws-6ws-afnemersanalyse>
- The, A., (2019). *Sociale benadering*. [Website]. Opgehaald van <http://tao-of-care.nl/sociale-benadering/>
- Wensing, M. & Grol, R. (2017). *Implementatie. Effectieve verbetering van de patiëntenzorg*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- White, E. B., Montgomery, P., & McShane, R. (2010). *Electronic Tracking for People with Dementia Who Get Lost outside the Home: A Study of the Experience of Familial Carers*. *British Journal of Occupational Therapy*, 73(4), 152–159. <https://doi.org/10.4276/030802210X12706313443901>
- Yatawara, C., Lee, D. R., Lim, L., Zhou, J., & Kandiah, N. (2017). *Getting Lost Behavior in Patients with Mild Alzheimer's Disease: A Cognitive and Anatomical Model*. *Frontiers in Medicine*, 2017 (4), P201.

Bijlagen

Bijlage 1 – Planning voor het innovatieproject

	April	Mei	Juni
Week 1	Vooronderzoek Plan van aanpak aanpassen a.d.h.v. feedback.	<i>Vakantie</i>	Uitwerken van data en schrijven van het innovatieproject
Week 2	8-4 Inleveren plan van aanpak	Selectie maken voor respondenten focusgroep Actiegroep organiseren (experiment) + Individuele interviews	Uitwerken van data en schrijven van het innovatieproject Innovatieproject sturen naar Jeroen ter beoordeling.
Week 3	Flyeren in de buurt en mantelzorgers (bekendheid contactpas)	Focusgroep organiseren	Eindpresentatie in Odensehuis met beoordeling
Week 4	Flyeren voor focusgroep	Uitwerken van data en schrijven van het innovatieproject	28-6 Inleveren innovatieproject DIB

Bijlage 2 – Zoekstrategie voor literatuuronderzoek

Voor het onderbouwen van de theoretische deelvraag is er gebruik gemaakt van Evidence Based Practise. Er werd een onderzoeksvraag en PICO opgesteld.

Onderzoeksvraag: Wat zijn de ervaringen van mensen met beginnende geheugenproblemen met vergelijkbare interventies van de contactpas?

Probleem = Desoriëntatie bij mensen met beginnende geheugenproblemen
Interventie = Vergelijkbare interventies van de contactpas
Comparison = Geen
Outcome = Zelfstandig naar buiten

Als bron voor de zoekstrategie is gebruik gemaakt van PubMed. Ook werd er een filter toegepast op de zoek uitkomsten dat de artikelen van de afgelopen 10 jaar moeten zijn. De volgende searchstring is gebruikt: (((((((dementia) OR getting lost) OR losing their way))) AND dementia helpcard) OR helpcard)) OR GPS). Uit de zoekresultaten werden het volgende artikel gevonden die antwoord gaven op de onderzoeksvraag:

- *Persons with early-stage dementia reflect on being outdoors: a repeated interview study* uit Aging & Mental Health van Olsson, Lampic, Skovdahl, & Engström uit 2013.

Er werd eerst gekeken naar de titel van het artikel en vervolgens werd het abstract gelezen. Na het abstract is het volledige artikel bekeken op betrouwbaarheid, antwoord op de onderzoeksvraag en ervaringen van de dementerenden en toepasbaarheid op dit onderzoek.

Binnen het evidence based onderzoek bevindt zich een piramide van evidence, waarin literatuur in onderverdeeld wordt op basis van meer of minder bewijs voor de uitkomst van het onderzoek (Scholten, Offringa, Assendelft, 2013). Hierbij is A-1 onderzoek het meest valide en betrouwbaar, de D-uitkomst is het minst gebaseerd op feiten.

Om de betrouwbaarheid van de artikelen te beoordelen is er gebruik gemaakt van de Cochrane beoordelingsformulieren. Deze zijn te vinden in bijlage 3.

Bijlage 3 – Beoordelingsformulier Cochrane literatuuronderzoek

1

4.8

Kwalitatief onderzoek checklist

Beoordelingscriteria voor een kwalitatief onderzoek

Naam beoordelaar: Robbin van Batenburg Datum: 19-06-2019

Titel: Persons with early-stage dementia reflect on being outdoors: a repeated interview study

Auteurs: Olsson, Lampic, Skovdahl, & Engström

Bron: Pubmed

Korte beschrijving onderwerp: Onderzoek naar het belang en de waarde van zelfstandig naar buiten gaan met dementie.

Kenmerken onderzochte groep: Beginnend dementerenden die nog zelfstandig thuis wonen

Manier van selectie deelnemers: Interviewen van deelnemers aan een eedere studie met dementie

Waarnemingsmethode:

observatie

(diepte-)interview

focusgroepinterview

documentanalyse

anders, namelijk

KWALITEIT

Item	uitwerking	Ja / nee
Is er een goede vraagstelling?	Past de vraagstelling bij kwalitatief onderzoek?	Ja
	Is de vraagstelling relevant?	Ja
Is de gebruikte waarnemingsmethode adequaat?	Persoonlijke ervaringen, percepties: interview	Ja
	Heersende opvattingen binnen een groep: focusgroep	-
	Gedrag van mensen: observatie	Ja
Is desamenstelling van de onderzoekspopulatie adequaat?	Bij kwalitatief onderzoek hoort purposive sampling; convenience sampling en random sampling zijn niet optimaal, omdat ze niet gericht zijn op het selecteren van zo veel mogelijk variatie, maar soms is het verkrijgen van een goede onderzoekspopulatie dermate moeilijk dat men niet ontkomt aan deze methoden	Ja

© Bohn Stafleu van Loghum is een imprint van Springer Media B.V., onderdeel van Springer Nature 2018
 R. J. P. M. Scholten, M. Offringa en W. J. J. Assendelft (Red.), *Inleiding in evidence-based medicine*,
https://doi.org/10.1007/978-90-368-1978-7_4

Is het materiaal adequaat verzameld?	Kwalitatief onderzoek vraagt: – topiclijst; dit hoeft niet bij elke vorm van kwalitatief onderzoek; een voorbeeld hiervan is participerende observatie – deskundige interviewer; – cyclische afwisseling van dataverzameling en analyse; – saturatie; – beschrijving van mogelijke selectiebias	Ja
Is het onderzoek controleerbaar?	Audio-of video-opnames	Ja
Is de analyse adequaat?	Cyclische afwisseling dataverzameling en analyse?	Onbekend
	Is de analyse gedaan door deskundige onderzoekers?	Ja
	Is het coderen gedaan door onderzoekers onafhankelijk van elkaar?	Ja
	Is voldoende gezocht naar contrasterende meningen?	Ja
	Is de analyse in voldoende diepte beschreven?	Ja
	Biedt de beschrijving voldoende inzicht in de stappen waarmee de onderzoeker vanuit de data tot codes, categorieën en thema's komt?	Ja
	Zijn de citaten adequaat?	Ja
Is het uitgangspunt van de onderzoeker duidelijk?	Is het uitgangspunt duidelijk (vooral ook voor analyse belangrijk)?	Ja
Passen de conclusies bij het kwalitatieve karakter van het onderzoek?	Is de conclusie kwalitatief geformuleerd?	Ja

Bijlage 4 - Interviewvragen voor actieonderzoek

Bij het interviewen van de bezoekers kiezen we voor individuele gesprekken, omdat we bij deze doelgroep verwachten dat ze dan meer van hun ervaringen met ons delen. Ook zorgt een individueel interview voor een vertrouwde sfeer. We zullen gebruik maken van een halfgestructureerd interview. We verwachten bij deze groep respondenten dat ze van het onderwerp kunnen afdwalen en willen daarom een rode draad hebben. Bij dit type interview liggen niet alleen de onderwerpen vast, maar ook de belangrijkste vragen. Tijdens het interview laten we ons inspireren door hetgeen de geïnterviewde zegt, maar houden we wel in de gaten dat alle vragen aan bod komen.

Interviews worden opgenomen (met toestemming van interviewee).

Onderwerpen + voorbeeldvragen:

- Gevoel
 - Hoe voelde u zich tijdens het dragen van de contactpas?
 - Wat voor effect heeft de contactpas op u gehad?
- Gebruik
 - Hoe heeft u gebruik gemaakt van de contactpas?
 - In wat voor situatie zou u gebruik maken van de pas (als dat niet is gebeurd tijdens het uitje)?
- Effectiviteit
 - Zou u de pas zelf in de toekomst ook willen dragen? Waarom wel/niet?
 - Wat zou er aan de contactpas denkt u nog moeten veranderen? Of wat zou er voor u aangepast moeten worden?

Ook ruimte bieden voor eigen inbreng van respondent.

Bijlage 5 - Observatieformulieren voor actieonderzoek

Algemene informatie:

Observatie is een dataverzameling als het om gedrag gaat.

Vooraf moet worden nagedacht over:

- participierend of niet participierend
- verhuld of niet-verhuld
- open of gestructureerd observeren
- Hulpmiddelen zoals notitieboekje, memorecorders

In ons onderzoek gaan we participierend en niet-verhuld observeren, omdat we meegaan met de bezoekers die de pas dragen en hen zoals de omgeving gaan observeren. Van tevoren gaan we de pas dragers en de begeleiders informeren over ons onderzoek.

We gaan deels gestructureerd observeren omdat we enige kennis en verwachtingen hebben over het te vertonen gedrag tijdens het dragen van de pas. Maar er zal ook ruimte zijn voor een open ongestructureerde observatie ivm onverwachte gebeurtenissen zoals het kwijtraken van een persoon, een gesprek met een niet betrokkenen die de pas ziet, gesprekken onder de dragers/ begeleiders.

Als hulpmiddel gebruiken we een vooraf opgestelde observatielijst met een gedeelte voor open observatie. Memorecorder is een optie en te bespreken met de participerende onderzoekers. Nadeel hiervan kan zijn, dat de pas dragers/ begeleiders mee luisteren en zo beïnvloed kunnen worden.

Wat kan geobserveerd worden?

- Event-sampling: komt er een specifiek gedrag voor, vindt er een gebeurtenis plaats? Dit kan bijvoorbeeld zijn dat iemand aangesproken wordt op zijn pas door buitenstaanders.
- Time-sampling: hoe vaak komt een bepaald gedrag voor, bijvoorbeeld hoe vaak raakt een pas drager zijn pas aan of hoe vaak kijken andere niet betrokkenen naar de pas?
- Wat is de frequentie van bepaald gedrag, hoe vaak komt het voor. Als het vaak voorkomt dan wordt er time-sampling gebruikt.
- Hoe lang duurt bepaald gedrag?
- Wat is de richting van het gedrag? Hiermee is bedoeld op wie is het gedrag gericht?
- Wordt er gebruikgemaakt van beoordeling van gedrag op een schaal?

Observatieformulier

Datum:

Observator:

Uitje naar:

Hoeveel pas dragers:

Hoeveel begeleiders:

Vervoer naar uitje, tijdstip:

lopend:

met openbaar vervoer:

Bijzonderheden (bv drukte, vertraging, dit kan invloed hebben op gedrag):

.....

.....

Aankomst, tijdstip:

Drukke:

Andere relevante

gegevens:.....

.....

Observatie gedrag:

Pasdrager:

- Pas hangt aan koordje goed zichtbaar:

ja: nee:
zo nee: waar bevindt zich pas?
Notities:
.....

- raakt pas aan bv door plukken, trekken
ja: nee:
zo ja hoe vaak (met tijd):
Notities:.....
.....

- Vertoont open, gemakkelijke houding door:
schouders laag:
lachen: zoekt oogcontact met anderen:
kletsen: ontspannen gezicht:
Notities:.....
.....

- Loopt zelfstandig: ja nee:
 zo ja blijft bij groep: loopt van groep weg:
 zo nee: loopt met begeleider aan arm:
 loopt en blijft in omgeving van begeleider:
Notities:.....
.....

- Open observaties pas drager:
.....
.....

Observatie omgeving:

Buitenstaanders kijken naar pas: ja: zo ja, hoe vaak (tijd): nee:
Notities:.....
.....

Buitenstaanders spreken pas dragers op pas aan: ja: nee:
Zo ja, gespreksonderwerp:
Reactie pas drager:
Notities:.....
.....

Open observaties:

.....
.....

Eigen gevoel van observator:

.....
.....

Bijlage 6: Interview en observatie Hortus

Locatie	De Hortus Botanicus
Datum	6 mei 2019
Observatoren	Femke Ooms en Marit Potma
Aantal bezoekers	5 bezoekers
Aantal begeleiders	4 begeleiders

Voordat we vertrokken naar de Hortus gaven we in de centrale hal van het Odensehuis een introductie over de contactpas. Hierin informeerde we de deelnemers over het ontstaan van de contactpas, de functie en ons onderzoek naar de gebruiksvriendelijkheid van de pas. We gaven aan dat dit uitje onder andere bedoeld was om de deelnemers kennis te laten maken met de contactpas, zodat we hun mening mee konden nemen in het onderzoek.

Observaties

Bezoeker 1:

- De bezoeker deed in eerste instantie de pas zichtbaar om haar nek. Toen we naar buiten gingen deed de bezoeker de pas af en stopte deze in haar tas. Hierbij gaf de bezoeker aan dat ze 'voor lul' stond met zo'n keycord.
- De bezoekers vroeg bij de tramhalte aan de overige bezoekers wat voor een pas ze om hun nek hadden, blijkbaar was mevrouw het vergeten dat zij er zelf ook een had.
- De bezoeker haalde vaak de pas uit haar tas, dacht meerdere malen dat de keycord haar BH was.
- Wanneer de bezoeker geïnterviewd werd over de contactpas ging kreeg ze een ontkennende houding, waarbij ze er niet veel over wilde weten. Naarmate het gesprek kreeg de bezoeker een open houding waarbij ze aangaf door welke aanpassingen de contactpas voor haar wel zou werken.
- De bezoeker liep tijdens het uitje vaak weg van de groep, was hierin lastig te corrigeren. Het risico op dwalen was erg groot omdat de bezoeker niet bekend was in de omgeving.
- Voor we de Hortus in gingen gaven we aan de bezoeker aan dat het verboden was om te roken. Echter vergat de bezoeker dit vijfmaal, waarbij de laatste keer het personeel de bezoeker aansprak. De begeleiding legde samen met de bezoeker uit dat het kwam door haar vasculaire dementie door middel van de contactpas.
- Toen de passen ingeleverd moesten worden wilde de bezoeker deze in eerste instantie niet meer teruggeven, omdat hij van 'haar' was.

Bezoeker 2:

- De bezoeker stond open voor de uitleg over de contactpas. Ook gaf de bezoeker aan de pas te herkennen. Dit klopt want deze bezoeker was ook mee naar het Stedelijk Museum.
- De bezoeker deed de pas in eerste instantie zichtbaar om haar nek. Later om de dag deed de bezoeker deze onder haar jas. De bezoeker gaf aan wel te weten waar hij was wanneer zij hem nodig zou hebben.
- De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan.
- De bezoeker deed in de Hortus actief mee en liep hierbij netjes mee met de groep. De bezoeker had een goede oriëntatie en wist wie de aanspreekpunten waren van het uitje.
- Tijdens de heen- en terugweg naar de Hortus raakte de bezoekers gedesoriënteerd in de metro en vond dit niet fijn. Echter toen we boven de grond weer waren had de bezoekers herkenningpunten en kon ze zich weer ontspannen.

Bezoeker 3:

- Dhr luisterde goed mee tijdens de uitleg over de contactpas en het uitje naar Hortus.
- In eerste instantie droeg dhr de pas over zijn jas. Toen dhr zijn portemonnee uit zijn binnenzak haalde deed dhr de pas onder zijn jas. Bij de tram werd dhr erop gewezen dat hij de pas onder

zijn jas had. Dhr gaf aan dat hij vond dat hij de pas te veel in het zicht vond hangen. Dhr gaf aan bij hortus de pas wel boven zijn jas te willen dragen, omdat hij het wel een goed idee vind. Eenmaal bij hortus aangekomen moest dhr erop gewezen worden dat hij de pas boven zijn jas zou doen. Doordat de pas onder zijn jas en dus niet in het zicht was moest dhr even nadenken voordat hij doorhad wat ik bedoelde. Het leek erop dat dhr vergeten was dat hij de pas om had. Hij deed toen de pas weer boven zijn jas, maar een paar minuten later weer onder zijn jas. Dhr gaf aan het niet fijn te vinden om de pas boven zijn jas te dragen, maar kon niet goed uitleggen waarom. Hij vind de contactpas wel een goed idee voor groepsuitstapjes, hij ziet het niet zitten om de pas zelf te dragen buiten het Odensehuis om. Later gaf hij aan dat hij het niet fijn vind dat de pas zo in het zicht hangt en hij bang is dat anderen mensen naar hem kijken als hij met de pas om loopt. Hierna ging dhr snel over op een ander onderwerp.

- dhr moest gewezen worden op de aanwezigheid van de contactpas. Dhr had alleen door dat hij de contactpas om had als hij deze boven zijn jas droeg. Dan deed hij hem snel weer onder zijn jas.
- Dhr verstopt de contactpas onder zijn jas.
- Bij vragen over de contactpas antwoord hij ontwijkend en gaat snel over naar een ander onderwerp
- Dhr heeft sturing nodig in de antwoorden die hij geeft.

Bezoeker 4:

- De bezoeker droeg een jas en had de contactpas vanaf vertrek bij het Odensehuis tot terugkomst bij het Odensehuis.
- De bezoeker luisterde goed tijdens de uitleg van de contactpas. Aan het begin van de uitleg gaf mevrouw al aan dat ze bij het stedelijk museum ook een contactpas had gedragen en dat ze dit erg fijn vond. Ze vroeg gelijk al wanneer ze een contactpas voor eigen gebruik kon krijgen.
- Bij navraag wat ze van de pas vind is ze heel enthousiast en vertelt dat ze het een heel goed idee vind en het zelf ook wilt gaan dragen als ze alleen op stap gaat. Het geeft haar een stukje veiligheid. Gerda vraagt wanneer ze de contactpas krijgt zodat ze het zelf kan gaan gebruiken. Bij de koffie word er aan Margo gevraagd wat ze van de pas vind. Margo zit nog in de ontkenningfase van haar dementie en zegt de pas niet nodig te hebben omdat ze toch niet verdwaald. Gerda zit naast Margo en vertelt dat zij de pas juist heel handig vind want je weet maar nooit wat er gebeurt onderweg. Gerda probeert Margo het nut van de pas te laten inzien zodat ook Margo de pas wilt gaan dragen buiten het Odensehuis om. Helaas blijft Margo bij haar standpunt dat ze de pas niet nodig heeft. Wel heeft Margo toe dat ze de pas bij groepsuitstapjes zoals deze wel handig vind en dan wel bereid is de pas te dragen.
- Mw laat de contactpas hangen en plukt er niet aan.

Bezoeker 5:

- De bezoeker luisterde actief mee naar de uitleg over de contactpas. De bezoeker had nog niet eerder kennis gemaakt met de pas en kwam enthousiast over.
- De bezoeker heeft de gehele dag de pas zichtbaar om haar nek gehangen. De bezoeker gaf ook aan dat ze de vormgeving erg mooi vond.
- De bezoeker deed in de Hortus actief mee en liep hierbij netjes mee met de groep. De bezoeker had een goede oriëntatie en wist wie de aanspreekpunten waren van het uitje.

Transcriptie interview

* S = Student

* B = Bezoeker

Bezoeker 1:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Tijdens dit uitje naar de Hortus heeft u de contactpas bij u. Maar wat vindt u nou eigenlijk van de contactpas?</p> <p>B: Huh? Heb ik ook zo'n pas?</p> <p>S: Ja, die hebben we voorafgaande het uitje aan u gegeven om uit te proberen. Kijk maar in u tas.</p> <p>B: Oh die pas bedoel je. Die pas heb ik helemaal niet nodig. Ik ken alle straten en buurten hier in Amsterdam. Ook ben ik niet bang om iemand aan de spreken.</p> <p>S: U heeft nooit moeite om iemand aan te spreken wanneer u hulp nodig heeft?</p> <p>B: Nee ik ben niet op mijn mondje gevallen. Van mij mag iedereen weten dat ik vasculaire dementie heb.</p> <p>S: Kan u zich voorstellen dat andere mensen met geheugenproblemen het wel lastig vinden om hulp te vragen aan hun omgeving?</p> <p>B: Ik denk dat ze zo'n pas niet prettig zouden vinden. Tenminste als ik voor mezelf mag spreken.</p> <p>S: Waarom vindt u het niet prettig om de contactpas te dragen?</p> <p>B: Agh.. ze moeten niet te veel van je weten. Straks komt er een grote man achter me aan.</p> <p>S: We hebben bij het ontwerpen van de pas er ook over nagedacht om er juist geen adres op te zetten. Op de achterkant staan alleen twee telefoonnummers van bijvoorbeeld twee mantelverzorgers.</p> <p>B: Ja die telefoonnummers vind ik wel handig, bijvoorbeeld van mijn kinderen. Voor wanneer ik bijvoorbeeld ver weg ben. Mja.. ik red me eigenlijk altijd.</p> <p>S: Zou de contactpas u dan niet wat meer veiligheid kunnen bieden. Ik bedoel u kunt dan altijd terugvallen op de nummers van uw kinderen wanneer u in nood bent. Ik kan me voorstellen dat mensen een blackout krijgen wat betreft telefoonnummers in een noodsituatie.</p> <p>B: Ja daarvoor zou het handig kunnen zijn.</p> <p>S: In wat voor een situatie zou u bijvoorbeeld gebruik maken van de contactpas?</p>	<p>Contactpas vergeten</p> <p>Pas onnodig vinden</p> <p>Niet bang om hulp te vragen aan omgeving</p> <p>Onprettig</p> <p>Anoniem blijven</p> <p>Angst voor vrijgeven gegevens</p> <p>Telefoonnummers handig</p>	<p>Onbewust</p> <p>Momenteel overbodig</p> <p>Momenteel overbodig</p> <p>Onprettig</p> <p>Bescherming privacy</p> <p>Riskeren eigen veiligheid</p> <p>Praktische inhoud</p>

<p>B: Ik had laatst een aanvaring met een buschauffeur. Ik was vergeten in te checken dus hij werd boos. Gelukkig schaam ik me er niet voor dus ik vertelde dat ik vasculaire dementie heb. Toen mocht ik gratis mee met de bus.. dat is dan nog een voordeel haha.</p> <p>S: Maar stel; U zou de contactpas wel willen dragen. Zou u hem dan dragen aan het keycord om u nek? Of zou u hem op een andere manier bij u willen houden?</p> <p>B: Agh.. je weet ook niet in wat voor situatie je terecht komt. Ik zou hem in me portemonnee doen. Met zo'n keycord lijkt je wel gek.</p> <p>S: Met dit onderzoek willen willen gaan kijken hoe we de pas gebruiksvriendelijk kunnen maken voor mensen met geheugenproblemen.</p> <p>B: En hoe gaat dat onderzoek?</p> <p>S: Ik heb al heel veel verschillende meningen gehoord. Vindt u de pas compleet met zijn informatie?</p> <p>B: Wie zijn telefoonnummer staat hier nou?</p> <p>S: Voor deze proef hebben wij het telefoonnummer van het Odensehuis opgeschreven. Maar straks kan u zelf twee telefoonnummer van bijvoorbeeld uw kinderen erop schrijven.</p> <p>B: Dat zou wel reuze handig zijn. Ik heb normaal een kleine schriftje bij me met belangrijke nummers. Maar onderhand zitten ze in mijn hoofd gebakken.</p> <p>S: Maar stel uw geheugen gaat achteruit.. zou u zo'n pas dan wel handig vinden?</p> <p>B: Agh hangt ervan af.. hoe het met je verder gaat. Tegenwoordig kom je niet meer onder geheugenproblemen uit. Het hoort bij het ouder worden. Als het nodig is zou ik het wel willen hebben.</p>	<p>Aanvaring buschauffeur</p> <p>In portomonnee bewaren in plaats van keycord</p> <p>Schriftje met belangrijke nummers</p> <p>Voor in de toekomst handig</p>	<p>Bruikbaarheid bij incidenten.</p> <p>Bewaren in portemonnee.</p> <p>Prominent aanwezig.</p> <p>Momenteel overbodig. Alternatieve interventie: schriftje met contactgegevens</p> <p>Positief in toekomstig gebruik</p>
---	--	--

Bezoeker 2:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Wat vind u van de contactpas?</p> <p>B: Heel handig bij groepsuitjes zoals deze. De vorige keer kregen we er ook een om die moesten we laten zien om het museum in te komen.</p> <p>S: De contactpas is bedoeld om iemand op weg te helpen als diegene de weg niet meer weet. Er</p>	<p>Handig bij groepsuitjes</p>	<p>Bruikbaarheid groepsuitjes</p>

<p>staat een telefoonnummer op de achterkant van familie zodat omstanders dit kunnen bellen. B: Dat kan wel handig zijn. S: Zou u de contactpas ook dragen als u zelf op stap gaat? B: Nee dat is niet nodig. Ik ken de buurt heel goed dus ik raak de weg niet kwijt. S: Wilt u de pas ook niet hebben voor de zekerheid? B: Ja dat kan wel. Dan doe ik hem in mijn tas dan ziet niet iedereen hem hangen.</p> <p>Bezoeker Gerda mengt zich in het gesprek. Gerda: Maar heb jij altijd je tas bij je dan? Margo: Nee, alleen als ik mijn portemonnee nodig heb. Gerda: Dan heb je dus ook niet altijd de cotactpas bij je als je die in je tas bewaart. Margo: Dat klopt inderdaad, maar ik verdwaal toch niet want ik ken de buurt goed. Gerda: Ik verdwaal ook nog niet, maar ik zou het wel fijn vinden om de pas te dragen voor de zekerheid. Dat geeft me een veilig gevoel. Margo: Ik vind het goed om de pas om te doen bij uitstapjes met het Odensehuis, maar ik ga hem niet omdoen als ik zelf ga wandelen.</p> <p>Vanaf nu staat B weer voor Margo. S: Is er nog iets aan de contactpas wat u zou veranderen? B: Ik vind het goed zoals hij nu is.</p>	<p>Verdwaalt niet, dus wilt contactpas niet thuis dragen.</p> <p>Contactpas in tas bewaren</p> <p>Pas niet in het zicht hebben</p> <p>Gerda probeert Margo over te halen.</p> <p>Niet verdwalen</p> <p>Voor de zekerheid contactpas dragen.</p> <p>Veilig gevoel bij het dragen van de pas.</p> <p>Contactpas is goed zoals hij nu is.</p>	<p>Momenteel overbodig</p> <p>Bewaren in tas. Prominent aanwezig. Buiten zicht hebben</p> <p>Groepsdruk</p> <p>Momenteel overbodig</p> <p>Preventief gebruik</p> <p>Vergroten veiligheidsgevoel.</p> <p>Complete vormgeving.</p>
---	--	--

Bezoeker 3:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Ik zie dat u de contactpas onder uw jas heeft gedaan. Kunt u mij vertellen waarom? B: Welke pas? (dhr pakt zijn portemonnee uit zijn binnenzak en zoekt een pasje) S: Nee de pas hangt aan een koord om uw nek. B: Deze? S: Ja, dat is de contactpas. We proberen vandaag of u het fijn vindt om deze pas te dragen. Er staat een telefoonnummer van het Odensehuis op de achterkant voor het geval u de weg kwijt raakt. B: Oh dat is wel handig. Vooral bij dit soort uitstapjes. Je weet nooit wat er gebeurt. S: Wat vindt u ervan om de pas te dragen?</p>	<p>Vergeten dat hij de contactpas om heeft</p> <p>Handig tijdens groepsuitjes</p>	<p>Onbewust</p> <p>Bruikbaarheid groepsuitjes</p>

<p>B: Wel goed hoor het is hier altijd erg druk. (Dhr ging hierna door op een ander onderwerp)</p> <p>S: Vind u het niet fijn om de pas boven uw jas te dragen?</p> <p>B: Nee dat vind ik niet nodig als er wat is dan weet ik dat de pas onder mijn jas zit en kan ik hem laten zien.</p> <p>S: Vindt u het vervelend als de pas in het zicht hangt?</p> <p>B: Je weet nooit wat er gebeurt en wat je tegenkomt. (dhr gaat over op een ander onderwerp).</p> <p>S: Vindt u het vervelend dat andere mensen zien dat u de contactpas in het zicht draagt.</p> <p>B: Ik vind dat de pas erg in het zicht hangt en het is nu toch niet nodig?</p> <p>S: Zou u straks in de Hortus de pas boven uw jas willen dragen om te kijken wat u ervan vindt?</p> <p>B: Ja is goed.</p> <p>S: Wat vind u van de contactpas zelf?</p> <p>B: Ik vind het zeker een goed idee want je weet nooit wat er gebeurt, maar van wie is dat telefoonnummer?</p> <p>S: Dat is het telefoonnummer van het Odensehuis. Als er nu iemand zou verdwalen word er daarheen gebeld.</p> <p>B: Ohh dat is wel handig.</p> <p>S: Zou u de pas ook willen dragen als u zelf op stap gaat buiten het Odensehuis om?</p> <p>B: (Dhr ontwijkt de vraag en gaat over op een ander onderwerp)</p> <p>S: Is er nog iets aan de contactpas wat u wilt veranderen?</p> <p>B: Nee, "help me even op weg" duidelijk toch.</p>	<p>?</p> <p>Draagt liever onder zijn jas. Uit het zicht.</p> <p>Angst voor vrijgeven gegevens</p> <p>Pas hangt erg in het zicht. Vindt pas nu niet nodig.</p> <p>Vindt pas een goed idee.</p> <p>Telefoonnummers handig.</p> <p>Duidelijke tekst op de pas</p>	<p>Bruikbaarheid drukte stad</p> <p>Dragen onder jas. Prominent aanwezig.</p> <p>Riskeren eigen veiligheid</p> <p>Buiten zicht. Momenteel overbodig</p> <p>Meerwaarde</p> <p>Praktische inhoud</p> <p>Praktische vormgeving</p>
--	--	---

Bezoeker 4:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: En wat vindt u van de contactpas?</p> <p>B: Ik vind hem er super mooi uit zien.</p> <p>S: Het Odensehuis heeft hem samen met een aantal bezoekers ontworpen. Het is de plattegrond van Amsterdam, ziet u?</p>	<p>Mooie pas</p>	<p>Mooie vormgeving</p>

<p>B: Ja ik zie het. Ook handig die telefoonnummers achterop. Welk nummer staat er nu achterop?</p> <p>S: Voor deze proef hebben we gekozen voor het nummer van het Odensehuis. Stel u bent ons kwijt dan kan er contact opgenomen met het Odensehuis. Wanneer u de pas in gebruik zou nemen, zou u ervoor kunnen kiezen om bijvoorbeeld de nummers van uw kinderen erop te zetten.</p> <p>B: Dat is erg handig. Alleen zijn mijn kinderen veel aan het werk, dus zullen ze niet altijd opnemen.</p> <p>S: Wie zou u dan op de pas zetten wanneer u deze zou gaan gebruiken?</p> <p>B: Ja.. ik denk toch mijn kinderen.</p> <p>S: Wanneer we de contactpas in de praktijk zullen brengen, zullen we ook verder gaan nadenken over dat soort dingen. Wat voor aanpassingen zou u aan de pas maken om hem passend bij u te maken?</p> <p>B: Dat is een lastige vraag. Ik vind de pas mooi en volledig zoals hij nu is. Maar ik vind hem wel erg aanwezig om mijn nek.</p> <p>S: Hoe zou u een prettige manier vinden om de pas mee te nemen?</p> <p>B: Ik zou hem denk ik in mijn portemonnee bewaren, net zoals al mijn pasjes. Alleen weet ik niet of ik dat nog weet wanneer mijn geheugen verder achteruit gaat.</p> <p>S: Nee.. dat is ook een lastig. We moeten eigenlijk gaan kijken naar een manier dat het gaat horen in mensen hun dagelijkse ritueel. Denkt u dat dat zou werken?</p> <p>B: Ja dat denk ik wel. Ik heb thuis ook alles op een vaste plek liggen, zodat ik altijd weet waar ik wat kan vinden. Als ik van huis weg ga, heb ik een lijstje bij de deur hangen met geheugensteuntjes. Misschien zou ik hem daar op kunnen schrijven dan.</p> <p>S: Dat lijkt me een heel goed idee. Voor dit onderzoek willen wij ook omstanders meer op de hoogte brengen van het bestaan van de pas. Daarmee hopen we dat omstanders ook kunnen vragen naar de contactpas.</p> <p>B: Slim zeg! Alleen hier in Amsterdam?</p> <p>S: Voor nu gaan we ons vooral richten op Amsterdam-Zuid, dus waar u woont.</p> <p>S: In wat voor situatie zou u gebruik maken van de contactpas?</p> <p>B: Ik ga nog veel mijn eigen gang in Amsterdam. Ik ga vaak lopend naar de Albert Cuypmarkt en met tram 24 kan ik naar mijn</p>	<p>Handig telefoonnummers achterop</p> <p>Onbereikbaarheid contactpersoon</p> <p>Erg aanwezig om nek</p> <p>Bewaren portemonnee</p> <p>In later stadium niet kunnen onthouden dat de pas er is</p> <p>Pas in vast ritueel laten horen</p> <p>Pas mee naar dagelijkse bezigheden</p>	<p>Praktische inhoud</p> <p>Onbereikbaarheid contactpersoon</p> <p>Buiten zicht</p> <p>Bewaren in portomonnee</p> <p>Vergeetachtigheid bewaarplek in de toekomst.</p> <p>Behoren tot ritueel</p> <p>Bruikbaarheid dagelijkse bezigheden</p> <p>Praktische inhoud</p>
--	---	--

<p>dochter. Het is daar altijd erg druk, maar ik kan mezelf er nu nog goed redden. Ik zou het wel handig vinden om de nummers van mijn kinderen altijd bij me te hebben, want die vergeet ik nog wel is.</p> <p>S: Wat leuk dat u nog zoveel onderneemt.</p> <p>B: Ja ik moet toch blijven genieten van het leven. Net zoals uitjes als dit, ik vind het heerlijk om op stap te gaan.</p>	<p>Telefoonnummers mee handig</p>	
---	-----------------------------------	--

Bezoeker 5:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>Interview met Bertha</p> <p>S: Mag ik u iets vragen over het pasje dat u om uw nek heeft hangen?</p> <p>B: Ja</p> <p>S: Wat vind u van de contactpas? Vind u het fijn om de pas te dragen?</p> <p>B: Ik vind het prima ja</p> <p>S: Zou u de pas zelf ook willen dragen buiten het Odensehuis om?</p> <p>B: Ja zeker. Maar je mag hem nog niet houden he?</p> <p>S: Jullie krijgen ze binnenkort uitgedeeld.</p> <p>B: ohja</p> <p>S: Heeft u nog punten die u graag zou willen veranderen aan de contactpas?</p> <p>B: Ja ik meen dat je die telefoonnummers er zelf op moet zetten ofzo.</p> <p>S: ja dat klopt. Dat worden dan telefoonnummers van uw mantelzorgers of familie.</p> <p>B: Ik vind de contactpas een goed idee.</p> <p>S: Voelt u zich er fijn bij om de contactpas te dragen?</p> <p>B: Nou ik zou het wel fijn vinden om de pas te dragen. Ja ik vind het prima het geeft me een veilig gevoel. Hebben jullie de contactpas bedacht?</p> <p>S: nee, het Odensehuis heeft de contactpas bedacht, maar wij onderzoeken wat de bezoekers ervan vinden.</p> <p>B: Maar je moet wel mensen hebben die je kunt bellen natuurlijk en die moeten dat ook wel willen. Sommige mensen die hebben niemand. Ohh zij heeft heeft hem zeker onder haar jas hangen. Dan zien mensen hem niet.</p>	<p>Pas gelijk in gebruik willen nemen</p> <p>Contactpas een goed idee.</p> <p>Gevoel van veiligheid.</p> <p>Fijn vinden om de pas te dragen.</p> <p>Geen mantelzorger hebben</p> <p>Pas mag in het zicht hangen</p>	<p>Enthousiast over gebruik op dit moment.</p> <p>Meerwaarde</p> <p>Vergroten veiligheidsgevoel. Fijn gevoel.</p> <p>Ontbreken van mantelverzorger</p> <p>Om de nek.</p> <p>Zichtbaarheid van pas om de nek</p>

<p>S: Ze heeft hem aan haar tas hangen. Sommige mensen vinden het niet fijn dat de pas in het zicht hangt. B: Ohh ik heb niks op tegen.</p>		
---	--	--

Bijlage 7: Observaties en interviews Stedelijk Museum

Locatie	Stedelijk museum - georganiseerde dementie rondleiding
Datum	29 april 2019
Observatoren	Zainab al Hazgari en Robbin van Batenburg
Aantal bezoekers	8 bezoekers
Aantal begeleiders	5 begeleiders

Na de uitleg over de contactpas in de grote hal van het Stedelijk museum waren de acht bezoekers verdeeld in twee groepen van vier. Zo konden Zainab en Robbin ieder vier bezoekers observeren. Voorafgaand het onderzoeks-uitje waren er observatieformulieren opgesteld, deze waren uitgeprint meegenomen en de observatoren hadden een notitie schriftje mee voor overige observaties. Zie hieronder voor de uitwerkingen van de observaties per bezoeker. Vervolgens terug in het Odensehuis werden de bezoekers geïnterviewd naar hun ervaringen van het dragen van de contactpas. Ook deze bevindingen zijn hieronder uitgewerkt.

Observaties

Bezoeker 1:

- De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker zijn nek, bovenop de kleding. Dhr. droeg geen jas.
- De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan.
- De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Dhr. had lage schouders, maar zat soms wel met zijn armen over elkaar. Dit was vaak zo bij kunstwerken die hem niet aanspraken en waar dhr. stil was tijdens de uitleg en interactie van het kunstwerk. Dhr. had een vriendelijke gezichtsuitdrukking en praatte met zijn mede bezoekers en zocht interactie met de gids bij kunstwerken die hem aanspraken.
- Dhr. liep zelfstandig en bleef meestal bij de groep en begeleiders. Dhr. werd soms wel afgeleid van het lopen van het ene naar het andere kunstwerk, door al het andere kunst om hem heen. Dhr. moest dan geroepen worden om erbij te blijven en niet ergens te blijven staan. Ook vergat dhr. erg vaak zijn stoeltje die hij telkens moest meenemen.
- Dhr. participeerde bij het laatste kunstwerk erg veel met de opdracht die de groep kreeg. Het was duidelijk dat dit kunstwerk dhr. meer aansprak en dhr. liet zijn fantasie op de opdracht los. Bij de drie voorgaande kunstwerken was dhr. stil en afgeleid door al het andere kunst om hem heen. Daar zat dhr. ook met een gesloten houding (armen over elkaar).

Bezoeker 2:

- De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker zijn nek, bovenop de kleding. Dhr. droeg geen jas.
- De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan.
- De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Dhr. wijzigde vaak van lichaamshouding, kwam dichterbij het kunstwerk of ging op een afstandje staan. Ook al stond dhr. wel eens met een gesloten houding (armen over elkaar), was dhr. nog steeds erg actief in het meedenken en beantwoorden van vragen van de gids. Dhr. had een ontspannen gezicht en maakte veel oogcontact met anderen.
- Dhr. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders. Dhr. werd niet afgeleid door de andere kunst, dhr. keek hier wel naar maar bleef goed bij de groep en hield de groep in de gaten.
- Er was duidelijk te zien dat kunst dhr. erg interesseert. Dhr. dacht actief mee in discussies en had veel kennis van kunst en geschiedenis.

Bezoeker 3:

- De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker haar nek, bovenop de kleding. Mw. droeg geen jas. Mw. had soms haar benen over elkaar en haar armen lichtjes gekruist over haar schoot, waardoor soms de pas niet goed meer zichtbaar was. Het is niet te zeggen of dit bewust was.
- De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan.
- De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Mw. had een ontspannen gezichtsuitdrukking en maakte oogcontact met de gids. Mw. kletste niet veel met anderen. Mw. had haar armen lichtjes gekruist over haar schoot. Gaf een ontspannen houding weer.
- Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders.

Bezoeker 4:

- De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker haar nek, bovenop de kleding. Mw. droeg geen jas. Bij het zitten op de stoeltjes had mw. echter vaak haar handtas op haar schoot en kruiste haar armen hierover, waardoor de contactpas soms niet meer te zien was. Of dit bewust gedaan werd is niet te zeggen.
- De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan.
- De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Mw. haar schouders waren laag en mw. had een vriendelijke gezichtsuitdrukking, lachte veel en kletste met haar mede bezoekers en begeleiders.
- Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders.
- Mw. was geconcentreerd en luisterde aandachtig naar de gids. Bij vragen haalde mw. oude herinneringen op die haar deden denken aan het kunstwerk.

Bezoeker 5:

- De pas hing goed zichtbaar aan het koordje om mw. haar nek. Ze droeg geen jas. De pas hing niet altijd met de kant waarop staat 'help me even op weg' naar buiten.

- Mw. heeft niet aan haar pas geplukt of getrokken. Deze hing vrij en mw. heeft er verder niet aan gezeten.
- Mw. vertoonde een open en gemakkelijke houding door vaak te (glim)lachen, te kletsen en een ontspannen lichaamshouding (schouders laag). Tijdens het lopen van het ene kunstwerk naar het andere was mw. ontspannen en liep ze vrij rond.
- Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep.
- Toen mw. de pas om kreeg, leek mw. enthousiast te zijn. Ze was aan het lachen en kletsen.

Bezoeker 6:

- De pas hing goed zichtbaar aan het koordje om dhr zijn nek.
- Dhr. is helemaal niet met zijn contactpas bezig geweest. Heeft hier niet naar gekeken en heeft er ook niet aan gezeten/geplukt. Dhr. zei ook niks toen ik hem de contactpas gaf, ik heb deze ook zelf om zijn nek gehangen. Dhr. had een neutrale blik.
- Dhr. vertoonde geen open/gemakkelijke houding. Dhr. had zijn schouders niet laag, lachte niet, kletste niet en zocht geen contact met anderen. Dhr. had tijdens de hele rondleiding een neutrale blik.
- Dhr. liep wel zelfstandig en ging ook zijn eigen gang. Hij raakte vaak afgeleid door andere kunstwerken en zonderde zich dan ook van de groep af. Dhr. moest steeds door iemand begeleid worden naar het volgende kunstwerk.

Bezoeker 7:

- Contactpas hing goed zichtbaar aan het koordje om mw. haar nek.
- Mw. hield hem een tijdje goed vast, toen ze hem om kreeg. Tijdens de rondleiding heeft mw. er niet meer aan geplukt.
- Mw. vertoonde een open en gemakkelijke houding. Mw. lachte, kletste en had een ontspannen gezicht.
- Mw. liep zelfstandig zonder begeleiding. Mantelzorger van mw. was ook mee, ze liepen samen.
- Bij aankomst bij het stedelijk museum kreeg iedereen de contactpas om. Na tien minuten was bezoeker 7 de pas kwijtgeraakt. Mw. kreeg een reserve pas om. Na een uur kregen wij een belletje van de achterwacht in het Odensehuis dat de pas gevonden was. De pas was door personeel gevonden en die hadden het nummer op de kaart gebeld (nummer van het Odensehuis), de achterwacht had vervolgens ons ingelicht en wij konden hem ophalen in het restaurant.

Bezoeker 8:

- Dhr. reageerde niet toen hij de contactpas om kreeg. Deze hing daarna goed zichtbaar aan het koordje om zijn nek
- Dhr. is tijdens de rondleiding niet bezig geweest met de contactpas. Hij heeft hier niet aan geplukt. Na afloop (tijdens het interview) wees ik dhr. op de pas en keek me toen wat verbaasd aan. Ik pakte de pas vast en toen wist hij het opeens weer.
- Dhr. vertoont geen open en gemakkelijke houding (kletste/lachte niet en gespannen gezicht/lichaamshouding). Af en toe viel dhr. in slaap.
- Hr. liep met begeleiding van het ene werkstuk naar het andere.

Observaties van omstanders

De rondleiding die geregeld was, was een speciale dementie rondleiding. De rondleiding had een gids en er waren stoeltjes beschikbaar voor iedereen. Die kregen we aan het begin van de rondleiding, bij elk kunstwerk ging iedereen in een kringetje om het werk zitten en werd er gediscussieerd of werd er een opdrachtje uitgevoerd. De stoeltjes werden zo van kunstwerk naar kunstwerk gedragen.

Doordat de stoeltjes knalrood waren en we met een grote groep waren, vielen we wel erg op. Het personeel wist zo waarschijnlijk dat dit een groep met dementerende ouderen was. Hierdoor was er opgemerkt dat de beveiliging bijvoorbeeld erg behulpzaam was, met bijvoorbeeld de stoeltjes en de groep sturing geven en de weg wijzen als iemand afdwaalde. Ook knoopte een beveiligster een klein gesprekje over de kunst aan met een van de bezoekers in de lift. Er zijn geen omstanders gesproken, dus de redenering achter dit gedrag is niet te bepalen. Er kan dus niet gezegd worden of het gedrag door de contactpassen is, door het type rondleiding (voor dementerenden) of dat dit voor hen normaal werk gedrag is.

Andere bezoekers van het museum keken soms wel eens naar de groep of luisterde mee met de gids. Er werd niet specifiek naar de contactpassen gekeken en er werd niemand (bezoeker of begeleider) aangesproken.

Transcripties interview

- * S = Student
- * B = Bezoeker

Bezoeker 1:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Hoe heeft u het dragen van de pas ervaren? B: Ik heb het fijn en veilig ervaren.</p> <p>S: Wat maakte het dat het fijn was voor u? B: Je hoefde niet opeens zo met toeters en bellen.</p> <p>S: Dus het was heel simpel voor u om te dragen eigenlijk? B: ... (Dhr. gaf geen antwoord op deze vraag en begon over een ander onderwerp)</p> <p>S: Denkt u dat u dat pasje in het echt ook zou dragen? B: Wat?</p> <p>S: Deze pas die om uw nek hangt? B: Ja als ik hem zo zou doen dan wel ja.</p> <p>S: En zou u dan ook tips hebben voor de pas hoe het anders kan of vind u het goed zoals hij nu is? B: Daar moet ik even goed over nadenken.</p> <p>S: Vind u het bijvoorbeeld niet fijn dat hij om uw nek hangt of heeft u daar geen problemen mee? B: Nee dat hij zo om mijn nek hangt maak ik mij niet druk over.</p> <p>S: In wat voor situatie zou u denken ik maak gebruik van dat pasje dat om mijn nek hangt? B: Ja ik zou hem wel elke dag willen dragen.</p>	<p>Fijne en veilige ervaring.</p> <p>Geen moeite om de pas te dragen.</p> <p>Over een ander onderwerp beginnen.</p> <p>Zou de pas in het dagelijks leven ook willen dragen.</p> <p>Pas om de nek dragen is prima.</p> <p>Zou de pas in het dagelijks leven ook willen dragen.</p>	<p>Vergroten veiligheidsgevoel. Fijn gevoel.</p> <p>Simpele gebruikswijze.</p> <p>Positief over gebruik op dit moment.</p> <p>Contactpas om de nek dragen.</p> <p>Positief over gebruik op dit moment.</p> <p>Bruikbaarheid dagelijkse bezigheden.</p>

<p>S: Goed om te horen dat u hem wel wilt gebruiken. En in wat voor situatie zou u hem dan gebruiken? B: Nou dat zal ik je vertellen. Kijk het was nou een pasjesservice van eh... Dan lijkt het me meer dat ik zou zeggen tegen mijn vrouw: "kom eens op met dat pasje?".</p> <p>S: En zou u hem dan elke dag omdoen? Als u bijvoorbeeld alleen op pad gaat? B: Ik ga niet alleen op pad.</p> <p>S: En als u samen met uw vrouw op pad gaat? B: Ja tuurlijk, we hebben een hele grote tuin. Heerlijk zo in het zonnetje.</p> <p>S: Dus u vond het fijn om de pas te dragen, u zou hem zeker nog een keertje dragen en u vond het niet erg om hem om de nek te dragen? B: Klopt, als ik hem nog een keer zou willen dragen, leg ik dat gewoon voor.</p> <p>S: En vind u hem goed zoals hij er nu uitziet of zou u er iets aan willen veranderen? Kijk hij hangt hier om je nek. B: Hmm ja "help me even op weg". (Dhr. had hier verder geen antwoord gegeven op de vraag)</p>	<p>Niet zonder begeleiding naar buiten gaan.</p> <p>Zelf vragen om de pas te dragen.</p> <p>Geen veranderingen aan de pas.</p>	<p>Niet zelfstandig naar buiten gaan. Afhankelijkheid mantelzorger.</p> <p>Positief in toekomstig gebruik.</p> <p>Complete vormgeving</p>
---	--	--

Mantelverzorger 1:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Wij vandaag met (naam bezoeker) naar het Stedelijk museum en daar heeft iedereen de contactpas om gehad. Wat vind u ervan? M: Ik heb toevallig vanmorgen ook een briefje in (naam bezoeker) zijn portemonnee gedaan met zijn naam, mijn naam en telefoonnummer.</p> <p>S: Wat goed! Wat vindt u van het idee van deze contactpas? M: Ja ik vind het een goed idee en een leuke pas, maar hangt hij dan altijd zo om je nek?</p> <p>S: Ja dat klopt, aan een keycord. M: Ik vind het wel minder dat het aan een wit koord als een soort uithangbord om zijn nek hangt. Een vraag om hulp.</p>	<p>Briefje in portemonnee met contactgegevens mantelzorger.</p> <p>Goed idee. Leuke pas.</p> <p>Keycord als een uithangbord om je nek. Vraag om hulp.</p>	<p>Alternatieve interventie: briefje in portemonnee.</p> <p>Meerwaarde. Mooie vormgeving.</p> <p>Buiten zicht. Prominent aanwezig.</p>

<p>S: Dat snap ik. Hij kan ook ergens anders, zoals in een broekzak op portemonnee worden gestopt. Dan kan het echter wel voorkomen dat degene vergeet dat de pas in zijn broekzak zit bijvoorbeeld. M: Dat vind ik wel een beter idee.</p> <p>S: Verder vindt u het wel een goede pas/ idee? M: Ja zeker een goed idee en een mooie pas. Ik vind het ook goed dat er geen adres op de achterkant staat.</p> <p>S: Bedankt voor uw tijd en fijne dag. M: U ook.</p>	<p>Contactpas in de broekzak. Contactpas in de portemonnee.</p> <p>Geen adresvermelding is goed.</p>	<p>Alternatieve bewaarplaatsen.</p> <p>Bescherming van privacy.</p>
---	--	---

Bezoeker 2:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Dus hoe vond u het nou om die pas om te hebben vandaag? B: Oh deze pas? Ja die ken ik wel.</p> <p>S: Hoe vond u het om hem vandaag te dragen? B: Dat weet ik nog niet, ik heb hem pas net 5 minuten om.</p> <p>S: U had hem al van ons gekregen in het Stedelijk museum en daar heeft u hem de hele middag om gehad. B: Oh.</p> <p>S: Was u dat vergeten?</p> <p>S: Wat voor tips heeft u nog meer? B: Het is nu niet duidelijk dat het voor mensen met dementie is. Dus dat moet er wel op.</p> <p>S: Oke, maar wat vond u er nou van dat u hem om had tijdens het uitje naar het Stedelijk museum? B: Ja eigenlijk wel prima.</p> <p>S: Vond u het fijn om de contactpas te dragen? B: Ja hoor, ik had er niet veel van gemerkt.</p>	<p>Niet meer het dragen van de pas herinneren.</p> <p>Vraag ontwijken/ geen antwoord op de vraag/ over een ander onderwerp beginnen.</p> <p>Meegeholpen aan het ontwerp.</p> <p>Titel dekt de lading niet.</p> <p>Titel moet anders.</p> <p>Dementie symbool op de pas.</p>	<p>Onbewust van contactpas.</p> <p>Onvolledige inhoud.</p> <p>Onvolledige inhoud.</p>

<p>S: Heeft u in het museum gebruik gemaakt van de pas? B: Nee.</p> <p>S: In wat voor situatie zou u wel gebruik maken van de pas? B: Nou ik heb hem nu niet nodig, want als ik niet meer weet waar ik ben dan spreek ik gewoon iemand aan. Dat durf ik gewoon.</p> <p>S: Dat is wel een goede eigenschap. Zou u hem niet later misschien willen gebruiken als u verder bent in uw dementie? B: Ja daar schroom ik niet om, als ik hem later nodig heb, dan doe ik hem gewoon om. Maar zolang ik hem niet nodig heb, wil ik hem ook niet om. Ik kan zelf goed mensen aanspreken.</p> <p>S: Dat is goed om te horen. Heeft u verder nog tips voor de contactpas? B: Alleen dat de titel veranderd moet worden en dat er duidelijk op de pas moet staan dat diegene dementie heeft.</p> <p>S: Vindt u het goed dat de pas om uw nek hangt aan de keycord? B: Ja dat vind ik prima.</p> <p>S: Bedankt dat ik u wat vragen mocht stellen en bedankt voor het dragen van de pas. B: Geen probleem.</p>	<p>Prima om de pas te dragen.</p> <p>Dragen van de pas niet gemerkt.</p> <p>De pas nu nog niet nodig. Iemand aanspreken bij verdwalen.</p> <p>Later willen dragen wanneer dit nodig is.</p> <p>De pas niet willen dragen, nu het nog niet nodig is.</p> <p>Titel moet veranderen. Duidelijk de dementie op de pas zetten.</p> <p>Contactpas om de nek is prima.</p>	<p>Miskenning dementie.</p> <p>Bruikbaarheid groepsuitjes.</p> <p>Onbewust van contactpas.</p> <p>Momenteel overbodig.</p> <p>Positief in toekomstig gebruik.</p> <p>Momenteel overbodig.</p> <p>Onvolledig inhoud. Miskenning van dementie op de pas.</p> <p>Contactpas om de nek.</p>
---	---	---

Bezoeker 3:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Hoe vond je het dragen van de contactpas, Gerda? B: Nou, ik zat er net over te praten. Ik vind het wel een handig ding. S: Wat is er handig aan?</p>	<p>Handig</p>	

<p>B: Het is net een geheugensteuntje. Als je de weg niet meer weet, kan het je helpen, zoals vandaag.</p> <p>S: Ja, klopt. En hoe heeft u daar gebruik van gemaakt in het museum?</p> <p>B: Ik had hem toen om mijn nek. Maar ik ben niet verdwaald.</p> <p>S: Nee, u hoefde er dus ook geen gebruik van te maken. In wat voor situatie zou u er dan wel gebruik van kunnen maken?</p> <p>B: Weet ik niet. Ik kom alleen op plekken waar ik alles ken. Ik weet waar ik heen moet. Ik ken de weg, dus ik zal nooit verdwaald raken.</p> <p>S: Zou u de pas dragen als u ergens heen gaat waar u niet zo bekend bent?</p> <p>B: Ik woon hier al heel lang, dus ik ken alles door en door. Alles is hier in de buurt, de supermarkt, mijn tandarts, het odensehuis. Ik snap dat mensen die pas dragen als ze naar buiten gaan. Maar voor mij is het niet nodig.</p> <p>S: Oké. Het is voor u dus niet nodig, omdat u de weg wel weet te vinden?</p> <p>B: Ik weet de weg altijd wel te vinden, ja.</p> <p>S: Oké. Maar stel dat u ergens komt waar u niet bekend bent. Zou u dan gebruik van de pas maken?</p> <p>B: Ja... Maar, weet je... Ik zei het net ook al tegen die anderen daar, je hoeft maar één gek tegen te komen en die vermoedt dat je wat bij je hebt.. ja, dan is het mis.</p> <p>B: Zelf heb ik ook zo'n pas, maar die stop ik in mijn portemonnee.</p> <p>S: Oké. Heeft u die altijd bij u.</p> <p>B: Ja, die laat ik gewoon in mijn portemonnee.</p> <p>S: Wat staat er dan op die pas?</p> <p>B: Het is eigenlijk een soort kaartje. Met mijn adres en een nummer.</p> <p>S: Oké. Op de contactpas staat alleen uw naam en iemands telefoonnummer, maar geen adres. Wat vindt u daarvan?</p> <p>B: Ik denk dat het handig is als er ook een adres op staat. Anders weet iemand toch niet waar je heen moet?</p> <p>S: Dat klopt. Maar dit is gedaan om iemands privacy te waarborgen. Er staat een nummer op dat gebeld kan worden. Zo kan er ook hulp worden ingeschakeld.</p> <p>B: Ja, maar op mijn kaart staat er ook adres. Dat vind ik toch handiger.</p>	<p>Niet verdwaald</p> <p>Geen verdwaal- angst</p> <p>Misbruik omstanders</p> <p>Soortgelijke pas met adres en nummer</p> <p>In portemonnee</p> <p>Adres op contactpas</p>	<p>Bruikbaarheid groepsuitjes</p> <p>Gebruik overbodig tijdens uitje</p> <p>Momenteel overbodig</p> <p>Kans op misbruik</p> <p>Alternatieve interventie</p> <p>Buiten zicht: in portemonnee</p> <p>Onvolledige inhoud</p>
--	---	---

<p>S: Oké. U zei net dat u het eigenlijk eng vindt om de contactpas buiten te dragen, omdat mensen er misschien misbruik van kunnen maken. Komt dat doordat u de contactpas om uw nek draagt?</p> <p>B: Ja, zo kunnen mensen er natuurlijk makkelijker bij. Ik kan 'm ook in mijn portemonnee stoppen.</p> <p>S: Maakt dat het minder of niet eng voor u?</p> <p>B: Ja, want dat doe ik al heel lang met mijn eigen kaart.</p> <p>S: Oké, dat kan. We hadden het er net al een beetje over, maar wat vindt u verder van het ontwerp?</p> <p>B: 'Help me ff op weg', ja dat klopt. Ja, mooi ding hoor.</p> <p>S: Is er iets wat u er nog aan zou willen veranderen?</p> <p>B: Lekker zo houden, de boodschap is denk ik wel duidelijk.</p>	<p>Pas om nek is eng</p> <p>Contactpas in portemonnee</p> <p>Mooi ontwerp</p>	<p>Angst gevoel</p> <p>Buiten zicht + gebruikswijze</p> <p>Mooie vormgeving</p>
---	---	---

Bezoeker 4:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Hoe vond je het om de contactpas te dragen?</p> <p>B: Nou ja, niks bijzonders.</p> <p>S: Hoe komt dat?</p> <p>B: Ik moest er niks mee, toch?</p> <p>S: Dat kan. De pas is bedoeld om je op weg te helpen als je bijvoorbeeld verdwaald raakt.</p> <p>B: Ja, dat weet ik. Maar dat is niet gebeurd.</p> <p>S: Nee, gelukkig niet.</p> <p>S: Gaf het dragen van de pas tijdens de rondleiding u nog een bepaald gevoel?</p> <p>B: Nee, niet echt. Ik begrijp dat het iemand met erge dementie een fijn gevoel kan geven. Maar bij mij is dat niet, hoor.</p> <p>S: Oké, u heeft zich dus niet anders gevoeld door de contactpas?</p> <p>B: Nee. En waar ik ook aan dacht is dat anderen misbruik kunnen maken van die pas.</p> <p>S: Op welke manier kan iemand daar misbruik van maken?</p> <p>B: Nou, er staan toch gegevens op. Tegenwoordig heb je allemaal gekken rondlopen die daar dan, ja... Snap je wat ik bedoel?</p> <p>S: Niet helemaal. Op de pas staat alleen het telefoonnummer en de naam van een contactpersoon. Hoe kan iemand daar misbruik van maken?</p>	<p>Geen bijzondere ervaring</p> <p>Niet verdwaald</p> <p>Geen bepaald gevoel tijdens het dragen.</p> <p>Misbruik door omstanders</p>	<p>Neutraal gevoel</p> <p>Momenteel overbodig.</p> <p>Neutraal gevoel</p> <p>Kans op misbruik</p>

<p>B: Nou, die gekken zullen daar echt misbruik van maken, hoor. Ik zou het niet durven om daar alleen mee naar buiten te gaan.</p> <p>S: Oké, u vindt het dus eng om de pas om uw nek te dragen wanneer u alleen buiten bent?</p> <p>B: Ja, wel.</p> <p>S: Oké, wat zou er dan voor u moeten veranderen aan de pas.</p> <p>B: Er moet geen privé informatie op staan. Ik wil niet dat iemand weet waar ik woon.</p> <p>S: Dat snap ik. Op de pas staat eigenlijk ook geen privé info. Het telefoonnummer en de naam van bijvoorbeeld een mantelzorger staan daarop. Zo kan een omstander hulp inschakelen.</p> <p>B: Ja, dat is wel handig.</p> <p>B: Het hangt ook in het zicht van andere mensen, die kunnen dan zien dat je zo'n pas hebt.</p> <p>S: Ja, die hoeven dan ook niet te zoeken inderdaad.</p> <p>S: Maar zou u ervoor openstaan om zo'n pas zelf te dragen in de toekomst?</p> <p>B: Dat weet ik niet. Ik zou zo'n pas niet om mijn nek willen dragen. Ik moet 'm dan ook niet vergeten, als ik naar buiten ga.</p> <p>S: Hoe zou u er dan gebruik van willen maken?</p> <p>B: Dat weet ik niet. Misschien in mijn tas of zo.</p> <p>S: Dat zou natuurlijk ook kunnen, als u dat fijner vindt.</p> <p>B: Ja. Maar dat weet ik niet hoor. Ik vind het toch eng.</p>	<p>Bang om pas buiten te dragen</p> <p>Geen privé informatie</p> <p>Pas hangt in het zicht van omstanders.</p> <p>Twijfelt over gebruik. Contactpas vergeten</p> <p>Contactpas in tas laten</p> <p>Twijfelt / vindt het eng</p>	<p>Angst gevoel</p> <p>Bescherming van privacy.</p> <p>Buiten zicht</p> <p>Buiten zicht. Vergeetachtigheid bewaarplek toekomst.</p> <p>In tas bewaren.</p> <p>Angst gevoel</p>
--	---	--

Bezoeker 5:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Wat vond u van de contactpas?</p> <p>B:</p> <p>S: Die heeft u om uw nek hangen</p> <p>B: Oh daar heb ik niet naar gekeken eigenlijk. Ik kijk daar straks wel naar.</p>	<p>Pas vergeten / niet bewust van pas</p>	<p>Onbewust</p>
<p>S: U heeft de pas tijdens de rondleiding om uw nek gehad. Hoe voelde u zich?</p>	<p>Prima gevoel</p>	<p>Fijn gevoel</p>

<p>B: Nou, prima. Maar ik hoef nooit op weg geholpen te worden, hoor. Ik ken altijd de weg. S: In wat voor situatie zou u dan wel gebruik maken van de pas? B: Die pas hoef ik nu niet om, hoor. Ik weet alles nog goed. Ik heb het nu niet nodig. S: U heeft de pas nu niet nodig begrijp ik.</p> <p>S: Wanneer zou u er wel voor open staan? B: Als ik buiten de weg niet meer weet. Nu weet ik alles nog te goed. S: Oké. U zou er dus voor open staan om de pas te dragen als de kans op verdwalen groot is. Begrijp ik dat goed? B: Uhm... ja. Ja, eigenlijk wel, ja.</p> <p>S: Oké. En als u zo naar de pas kijkt. Wat vindt u van het ontwerp? B: Nou, de pas spreekt mensen niet aan. Het trekt ze niet aan. S: Wat bedoelt u daarmee? B: Er staat 'help me ff op weg... '. Daar kan iemand niet veel mee, toch. S: Wat moet het dan wel zijn? B: Die tekst moet directer. Dat spreekt mensen meer aan. En die kleuren moeten ook feller. Dan valt het meer op.</p>	<p>Pas is nu niet nodig</p> <p>Gebruik van de pas bij kans op verdwalen</p> <p>Tekst moet omstanders aanspreken</p> <p>Tekst moet directer</p> <p>Kleuren moeten feller</p>	<p>Momenteel overbodig</p> <p>Bruikbaarheid bij zelfstandigheid</p> <p>Onopvallende vormgeving.</p> <p>Onopvallende inhoud.</p>
--	---	---

Bezoeker 6:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Hoe vond jij het om de contactpas te dragen, Piet. B: De contactpas... S: Ja, die hangt om uw nek. B: Ja, ja. Die pas.....</p> <p>B: Erg handig. S: Waarom vindt u hem handig? B: Het kan je een veilig gevoel geven, die pas. S: Oké. Hoe voelde u zich dan tijdens de rondleiding? B: Goed.</p> <p>S: Fijn. En op welke manier heeft de contactpas daarvoor gezorgd? B: Ja... Het geeft je wel een veilig gevoel.</p>	<p>Moet herinnerd worden aan pas</p> <p>Veilig/goed gevoel</p> <p>Veilig gevoel</p>	<p>Onbewust van contactpas</p> <p>Vergroten veiligheidsgevoel</p> <p>Vergroten veiligheidsgevoel</p>

<p>S: Hoe heeft u verder gebruik gemaakt van de contactpas? B: (dhr. begint over een ander onderwerp)</p> <p>S: Om weer even terug te komen op de contactpas, Piet. B: Ja, die had mijn vader ook. Mijn vader had dementie en die raakte altijd de weg kwijt. Hij had die pas altijd bij zich in zijn zak. S: Oh, uw vader gebruikte dus ook een soort contactpas.</p> <p>S: Zou u zo'n pas zelf ook dragen? B: Nee, dat zou ik eerst met mijn vrouw moeten overleggen. Of zij dat wel wil?</p> <p>S: Wat zou u zelf willen? B: Nou, nu misschien nog niet. Ik raak niet verdwaald buiten. S: Oké. U zou de pas dus gebruiken als u buiten kunt verdwalen? B: Ja.</p> <p>S: En hoe zou u dan gebruik maken van de pas? B: (dhr. begint over een ander onderwerp)</p> <p>S: Als u zo naar de pas kijkt, wat vindt u van het ontwerp? B: Goed.</p> <p>S: Zou er voor u iets moeten veranderen aan de pas? B: Niks, hoor. Ik doe mijn pasjes in mijn blousezak. Daar zit ook mijn OV-chipkaart in. Kijk maar. S: Zou u de contactpas dan ook liever op zak hebben of toch om uw nek, zoals nu? B: Ja... S: Ik zie dat u de contactpas in uw blousezak stopt. Vindt u dat fijner? B: Ja, daar doe ik alles in.</p> <p>B: Maar ik ga eerst even met mijn vrouw overleggen. S: Wat gaat u dan bespreken? B: Of zij dat wel wil. Ik weet het niet. S: U hoeft nu geen keuze te maken tussen het wel of niet dragen van de pas, hoor. Ik ben alleen benieuwd of u er voor open staat.</p>	<p>Overleggen met partner over gebruik</p> <p>Staat er nu niet open voor</p> <p>verdwaalt niet</p> <p>Begint over ander onderwerp</p> <p>Goed ontwerp</p> <p>Geen aanpassingen aan de pas</p> <p>Draagt contactpas in blousezak</p> <p>Overleggen met partner over gebruik</p>	<p>Instemming van naaste</p> <p>Momenteel overbodig</p> <p>Positief over toekomstig gebruik</p> <p>Praktische vormgeving</p> <p>Complete vormgeving</p> <p>Dragen contactpas in blousezak</p> <p>Instemming van naaste</p>
--	--	--

<p>B: Ja... Het is wel handig. Mijn vader had ook zo'n pas. B: (dhr. gaat weer door over ander onderwerp)</p>	<p>Positief over dragen in de toekomst</p>	<p>Positief over toekomstig gebruik</p>
---	--	---

Bezoeker 7:

	Open coderen	Axiaal coderen
<p>S: Hoe vond je het om de contactpas te dragen, Huib? B: ehh, ja..</p>	<p>Pas vergeten</p>	<p>Onbewust.</p>
<p>S: Hoe vond u het om deze pas te dragen? B: Oh ja. S: Hoe voelde u zich tijdens het dragen van de contactpas? B: Ja.. goed. Het geeft je een fijn gevoel.</p>	<p>Fijn gevoel</p>	<p>Fijn gevoel.</p>
<p>S: Oh, hoe komt dat? B: Nou, dan kunnen mensen me zo helpen. S: Ja. In welke situatie zou u er dan gebruik van maken. B: Als ik het niet meer weet. Ja, dan kunnen mensen me toch helpen.</p>	<p>Verwacht hulp van omstanders</p>	<p>Bruikbaarheid algemene bezigheden</p>
<p>S: U zou dan inderdaad gebruik kunnen maken van de contactpas. Heeft u dit tijdens de rondleiding ook gedaan? B: Nee, hij zit goed zo. Dat hoeft niet. B: Als ik alleen ben, zou ik de pas meenemen. Ja, dat denk ik wel. Dochter: Nee, dat hoeft niet. Mijn vader gaat nooit alleen naar buiten. Hij heeft ook een niet-reanimeren keycord om zijn nek hangen waar mijn naam op staat en mijn telefoonnummer. B: Ja, die ketting heb ik ook nog, ja. S: Oké. U heeft dus al iets soortgelijks waar u gebruik van maakt.</p>	<p>Gebruik van pas als hij alleen is</p> <p>Ketting met gegevens van dhr</p>	<p>Bruikbaarheid zelfstandigheid</p> <p>Alternatieve interventie: Niet-reanimeren keycord met contactgegevens</p>
<p>B: Ja. Die pas ga ik ook dragen hoor. S: Oké. U staat er dus voor open om naast die ketting ook de contactpas te dragen? B: Ja.</p>		<p>Enthousiast over gebruik op dit moment.</p>
<p>S: En hoe vindt u de contactpas eruit zien? Zou er voor u iets veranderd moeten worden?</p>	<p>Staat open voor dragen</p>	<p>Complete vormgeving</p> <p>Dragen onder kleding</p>

<p>B: Ja, het is goed zo. Ik zou er niks aan veranderen, hoor. Ik doe hem onder m'n kleding. S: Net zoals de ketting? B: Ja.</p>	<p>Goed ontwerp/geen aanpassing</p> <p>Onder kleding dragen</p>	
--	---	--

Bijlage 8: Thema's interviews

Thema's met bijbehorende labels:

Bruikbaarheid

- Momenteel overbodig
- Simpele gebruikswijze
- Bruikbaarheid bij groepsuitjes
- Gebruik overbodig bij groepsuitjes
- Bruikbaarheid bij incidenten
- Bruikbaarheid dagelijkse bezigheden
- Bruikbaarheid algemene bezigheden
- Bruikbaarheid drukte in de stad
- Bruikbaarheid bij zelfstandigheid
- Preventief gebruik
- Niet zelfstandig naar buiten gaan.
- Afhankelijkheid van mantelzorger

Gevoel/ mening contactpas

- Fijn gevoel
- Vergroten veiligheidsgevoel
- Onprettig
- Neutraal gevoel
- Meerwaarde
- Angst gevoel
- Goed idee
- Enthousiasme

(Alternatieve) draagplaatsen contactpas

- Om de nek
- Bewaren in portemonnee
- Bewaren in tas
- Dragen in borstzak
- Dragen onder jas
- Dragen onder kleding
- Buiten zicht
- Prominent aanwezig
- Alternatieve interventies: schriftje met contactgegevens (in tas)
- Alternatieve interventies: briefje in portemonnee
- Alternatieve interventies: reanimatie ketting

Toekomstperspectief

- Positief in toekomstig gebruik
- Positief in gebruik op dit moment
- Vergeetachtigheid bewaarplekken in de toekomst

Mogelijke problemen bij gebruik

- Vergeetachtigheid bewaarplekken in de toekomst
- Onbereikbaarheid mantelzorger/ bereikbaarheid

- Ontbreken van mantelzorger/contactpersoon
- Bescherming privacy
- Riskeren eigen veiligheid
- Kans op misbruik

Veranderingen aan de contactpas

- Prominent aanwezig
- Miskenning van dementie op de contactpas.
- Onvolledige titel.
- Onvolledige inhoud.
- Onopvallende vormgeving?
- Onopvallende inhoud?

Pluspunten

- Mooie vormgeving
- praktische inhoud
- praktische vormgeving
- complete vormgeving
- Positief bij gebruik op dit moment?
- Zichtbaarheid pas om nek

Bijlage 9: Transcripties observaties

Het analyseren van de observatiegegevens willen we kort na de uitwerking doen, omdat er dan het minst informatie verloren gaat en is de kans op verkleuring of vertekening van onze informatie kleiner (Baarda et al., 2013). Het analyseren doen we in vier stappen:

1. Dataverkenning: tijdens deze stap lezen we de verslagen door en schrijven we onze associaties op. Ook kan er in deze fase niet-relevante data worden verwijderd.
2. Codering: we nemen systematisch alle veldnotities door en kennen we codes toe aan alle relevante stukken. Deze codes verwijzen naar stukken van onze observatiegegevens die een betekenis hebben.
3. Zoeken naar thema's: in deze fase groeperen we de codes onder thema's. De codes die onderling veel met elkaar gemeen hebben komen onder één thema.
4. Verslaglegging volgens thema's: voor elk opgesteld thema vatten we de bijbehorende gegevens (codes en uitgebreide veldnotitie) samen.

Observaties transcripties Hortus

Observatie item	Veldnotitie	Code	Thema
-----------------	-------------	------	-------

<p>H1</p>	<ul style="list-style-type: none"> · De bezoeker deed in eerste instantie de pas zichtbaar om haar nek. Toen we naar buiten gingen deed de bezoeker de pas af en stopte deze in haar tas. Hierbij gaf de bezoeker aan dat ze 'voor lul' stond met zo'n keycord. · De bezoekers vroeg bij de tramhalte aan de overige bezoekers wat voor een pas ze om hun nek hadden, blijkbaar was mevrouw het vergeten dat zij er zelf ook een had. · De bezoeker haalde vaak de pas uit haar tas, dacht meerdere malen dat de keycord haar BH was. · Wanneer de bezoeker geïnterviewd werd over de contactpas ging kreeg ze een ontkennende houding, waarbij ze er niet veel over wilde weten. Naarmate het gesprek kreeg de bezoeker een open houding waarbij ze aangaf door welke aanpassingen de contactpas voor haar wel zou werken. · De bezoeker liep tijdens het uitje vaak weg van de groep, was hierin lastig te corrigeren. Het risico op dwalen was erg groot omdat de bezoeker niet bekend was in de omgeving. · Voor we de Hortus in gingen gaven we aan de bezoeker aan dat het verboden was om te roken. Echter vergat de bezoeker dit vijfmaal, waarbij de laatste keer het personeel de bezoeker aansprak. De begeleiding legde samen met de bezoeker uit dat het kwam door haar vasculaire dementie door middel van de contactpas. · Toen de passen ingeleverd moesten worden wilde de bezoeker deze in eerste instantie niet meer terug geven, omdat hij van 'haar' was. 	<p>Zichtbaarheid/ Ongemak Vergeet dat er contactpas gebruikt is. Verwarring van bandjes (bh) Ontkenning bij vraag daarna herkenning Dwaalgedrag, loopt weg van groep Dwaalgedrag Uitleg over gedrag doormiddel van contactpas Pas willen houden</p>	<p>Dragen van pas Dragen van pas Dragen van pas Acceptatie Nut van het pas Nut van het pas Nut van het pas Acceptatie</p>
-----------	---	---	---

H2	<ul style="list-style-type: none"> · De bezoeker stond open voor de uitleg over de contactpas. Ook gaf de bezoeker aan de pas te herkennen. Dit klopt want deze bezoeker was ook mee naar het Stedelijk Museum. · De bezoeker deed de pas in eerste instantie zichtbaar om haar nek. Later om de dag deed de bezoeker deze onder haar jas. De bezoeker gaf aan wel te weten waar hij was wanneer zij hem nodig zou hebben. · De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan. · De bezoeker deed in de Hortus actief mee en liep hierbij netjes mee met de groep. De bezoeker had een goede oriëntatie en wist wie de aanspreekpunten waren van het uitje. · Tijdens de heen- en terugweg naar de Hortus raakte de bezoekers gedesoriënteerd in de metro en vond dit niet fijn. Echter toen we boven de grond weer waren had de bezoekers herkenningspunten en kon ze zich weer ontspannen. 	Tweede keer gebruik van pas Ongemak Niet zichtbaar willen dragen Zelfstandi Goede orientatie in museum Tijdens reis desoriëntatie	Acceptatie Dragen van pas Nut van pas Nut van pas
----	---	--	--

<p>H3</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Dhr luisterde goed mee tijdens de uitleg over de contactpas en het uitje naar Hortus. · In eerste instantie droeg dhr de pas over zijn jas. Toen dhr zijn portemonnee uit zijn binnenzak haalde deed dhr de pas onder zijn jas. Bij de tram werd dhr erop gewezen dat hij de pas onder zijn jas had. Dhr gaf aan dat hij vond dat hij de pas te veel in het zicht vond hangen. Dhr gaf aan bij hortus de pas wel boven zijn jas te willen dragen, omdat hij het wel een goed idee vind. Eenmaal bij hortus aangekomen moest dhr erop gewezen worden dat hij de pas boven zijn jas zou doen. Doordat de pas onder zijn jas en dus niet in het zicht was moest dhr even nadenken voordat hij doorhad wat ik bedoelde. Het leek erop dat dhr vergeten was dat hij de pas om had. Hij deed toen de pas weer boven zijn jas, maar een paar minuten later weer onder zijn jas. Dhr gaf aan het niet fijn te vinden om de pas boven zijn jas te dragen, maar kon niet goed uitleggen waarom. Hij vind de contactpas wel een goed idee voor groepsuitstapjes, hij ziet het niet zitten om de pas zelf te dragen buiten het Odensehuis om. Later gaf hij aan dat hij het niet fijn vind dat de pas zo in het zicht hangt en hij bang is dat anderen mensen naar hem kijken als hij met de pas om loopt. Hierna ging dhr snel over op een ander onderwerp. · dhr moest gewezen worden op de aanwezigheid van de contactpas. Dhr had alleen door dat hij de contactpas om had als hij deze boven zijn jas droeg. Dan deed hij hem snel weer onder zijn jas. · Dhr verstopt de contactpas onder zijn jas. · Bij vragen over de contactpas antwoord hij ontwijkend en gaat snel over naar een ander onderwerp · Dhr heeft sturing nodig in de antwoorden die hij geeft. 	<p>Ongemak bij zichtbaarheid Positief tegenover pas Vergeet dat hij pas om heeft (was onder jas) Verstopt pas onder jas Niet individueel te gebruiken wel in groep Ongemakkelijk bij zichtbaathheid Vergeet gebruik van pas Ontwijkend gedrag Vergeet dragen van pas</p>	<p>Dragen van pas Acceptatie Dragen van pas Acceptatie Dragen van pas Dragen van pas</p>
-----------	---	--	---

<p>H4</p>	<ul style="list-style-type: none"> · De bezoeker droeg een jas en had de contactpas vanaf vertrek bij het Odensehuis tot terugkomst bij het Odensehuis. · De bezoeker luisterde goed tijdens de uitleg van de contactpas. Aan het begin van de uitleg gaf mevrouw al aan dat ze bij het stedelijk museum ook een contactpas had gedragen en dat ze dit erg fijn vond. Ze vroeg gelijk al wanneer ze een contactpas voor eigen gebruik kon krijgen. · Bij navraag wat ze van de pas vindt is ze heel enthousiast en vertelt dat ze het een heel goed idee vindt en het zelf ook wilt gaan dragen als ze alleen op stap gaat. Het geeft haar een stukje veiligheid. H4 vraagt wanneer ze de contactpas krijgt zodat ze het zelf kan gaan gebruiken. Bij de koffie wordt er aan H1 gevraagd wat ze van de pas vindt. H1 zit nog in de ontkenningfase van haar dementie en zegt de pas niet nodig te hebben omdat ze toch niet verdwaald. H4 zit naast H1 en vertelt dat zij de pas juist heel handig vindt want je weet maar nooit wat er gebeurt onderweg. H4 probeert H1 het nut van de pas te laten inzien zodat ook H4 de pas wilt gaan dragen buiten het Odensehuis om. Helaas blijft H1 bij haar standpunt dat ze de pas niet nodig heeft. Wel heeft H1 toe dat ze de pas bij groepsuitstapjes zoals deze wel handig vindt en dan wel bereid is de pas te dragen. · Mw. laat de contactpas hangen en plukt er niet aan 	<p>Zichtbaar tijdens hele uitje Positieve instelling tegenover pas Tweede keer pas om Wil pas houden Goed idee Enthousiast bij navragen over pas Pas geeft stukje vrijheid Probeert andere te overtuigen. Plukt niet</p>	<p>Dragen van pas Acceptatie Enthousiasme Enthousiasme Nut van het pas Enthousiasme Acceptatie</p>
-----------	---	--	--

H5	<ul style="list-style-type: none"> · De bezoeker luisterde actief mee naar de uitleg over de contactpas. De bezoeker had nog niet eerder kennis gemaakt met de pas en kwam enthousiast over. · De bezoeker heeft de gehele dag de pas zichtbaar om haar nek gehangen. De bezoeker gaf ook aan dat ze de vormgeving erg mooi vond. · De bezoeker deed in de Hortus actief mee en liep hierbij netjes mee met de groep. De bezoeker had een goede oriëntatie en wist wie de aanspreekpunten waren van het uitje. 	<p>Enthousiast bij uitleg over pas Draagt pas goed zichtbaar Mooie vormgeving Goede oriëntatie</p>	<p>Enthousiasme Dragen van pas Dragen van pas Nut van pas</p>
----	---	---	--

Observatie transcripties Stedelijk Museum

Observatie item	Veldnotitie	Code	Thema
-----------------	-------------	------	-------

S1	<ul style="list-style-type: none"> · De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker zijn nek, bovenop de kleding. Dhr. droeg geen jas. · De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan. · De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Dhr. had lage schouders, maar zat soms wel met zijn armen over elkaar. Dit was vaak zo bij kunstwerken die hem niet aanspraken en waar dhr. stil was tijdens de uitleg en interactie van het kunstwerk. Dhr. had een vriendelijke gezichtsuitdrukking en praatte met zijn mede bezoekers en zocht interactie met de gids bij kunstwerken die hem aanspraken. · Dhr. liep zelfstandig en bleef meestal bij de groep en begeleiders. Dhr. werd soms wel afgeleid van het lopen van het ene naar het andere kunstwerk, door al het andere kunst om hem heen. Dhr. moest dan geroepen worden om erbij te blijven en niet ergens te blijven staan. Ook vergat dhr. erg vaak zijn stoeltje die hij telkens moest meenemen. · Dhr. participeerde bij het laatste kunstwerk erg veel met de opdracht die de groep kreeg. Het was duidelijk dat dit kunstwerk dhr. meer aansprak en dhr. liet zijn fantasie op de opdracht los. Bij de drie voorgaande kunstwerken was dhr. stil en afgeleid door al het andere kunst om hem heen. Daar zat dhr. ook met een gesloten houding (armen over elkaar). 	<p>Zichtbaarheid</p> <p>Plukt niet</p> <p>Gemakkelijke houding</p> <p>Zelfstandig</p> <p>Risico op dwalen</p>	<p>Dragen van het pas</p> <p>Acceptatie</p> <p>Acceptatie</p> <p>Nut van het pas</p> <p>Nut van het pas</p>
----	--	---	---

S2	<ul style="list-style-type: none"> · De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker zijn nek, bovenop de kleding. Dhr. droeg geen jas. · De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan. · De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Dhr. wijzigde vaak van lichaamshouding, kwam dichterbij het kunstwerk of ging op een afstandje staan. Ook al stond dhr. wel eens met een gesloten houding (armen over elkaar), was dhr. nog steeds erg actief in het meedenken en beantwoorden van vragen van de gids. Dhr. had een ontspannen gezicht en maakte veel oogcontact met anderen. · Dhr. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders. Dhr. werd niet afgeleid door de andere kunst, dhr. keek hier wel naar maar bleef goed bij de groep en hield de groep in de gaten. · Er was duidelijk te zien dat kunst dhr. erg interesseert. Dhr. dacht actief mee in discussies en had veel kennis van kunst en geschiedenis. 	<p>Zichtbaar</p> <p>Plukt niet</p> <p>Open, gemakkelijke houding</p> <p>Zelfstandig</p> <p>Geen dwaalgedrag</p>	<p>Dragen van het pas</p> <p>Acceptatie</p> <p>Acceptatie</p> <p>Nut van het pas</p>
----	--	---	--

S3	<ul style="list-style-type: none"> · De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker haar nek, bovenop de kleding. Mw. droeg geen jas. Mw. had soms haar benen over elkaar en haar armen lichtjes gekruist over haar schoot, waardoor soms de pas niet goed meer zichtbaar was. Het is niet te zeggen of dit bewust was. · De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan. · De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Mw. had een ontspannen gezichtsuitdrukking en maakte oogcontact met de gids. Mw. kletste niet veel met anderen. Mw. had haar armen lichtjes gekruist over haar schoot. Gaf een ontspannen houding weer. · Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders. 	<p>Zichtbaar</p> <p>Plukte niet</p> <p>Open houding</p> <p>Zelfstandig, geen dwaalgedrag</p>	<p>Dragen van het pas</p> <p>Acceptatie</p> <p>Acceptatie</p> <p>Nut van het pas</p>
----	---	--	--

S4	<ul style="list-style-type: none"> · De pas ging zichtbaar aan het koordje om de bezoeker haar nek, bovenop de kleding. Mw. droeg geen jas. Bij het zitten op de stoeltjes had mw. echter vaak haar handtas op haar schoot en kruiste haar armen hierover, waardoor de contactpas soms niet meer te zien was. Of dit bewust gedaan werd is niet te zeggen. · De bezoeker raakte de pas niet aan en trok of plukte hier niet aan. · De bezoeker vertoonde een open gemakkelijke houding. Mw. haar schouders waren laag en mw. had een vriendelijke gezichtsuitdrukking, lachte veel en kletste met haar mede bezoekers en begeleiders. · Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep en begeleiders. · Mw. was geconcentreerd en luisterde aandachtig naar de gids. Bij vragen haalde mw. oude herinneringen op die haar deden denken aan het kunstwerk. 	<p>Zichtbaar boven kleding</p> <p>Plukt niet</p> <p>Open, gemakkelijke houding</p> <p>Zelfstandig, geen dwaalgedrag</p>	<p>Dragen van het pas</p> <p>Acceptatie</p> <p>Acceptatie</p> <p>Nut van het pas</p>
----	---	---	--

S5	<ul style="list-style-type: none"> · De pas hing goed zichtbaar aan het koordje om mw. haar nek. Ze droeg geen jas. De pas hing niet altijd met de kant waarop staat 'help me even op weg' naar buiten. · Mw. heeft niet aan haar pas geplukt of getrokken. Deze hing vrij en mw. heeft er verder niet aan gezeten. · Mw. vertoonde een open en gemakkelijke houding door vaak te (glim)lachen, te kletsen en een ontspannen lichaamshouding (schouders laag). Tijdens het lopen van het ene kunstwerk naar het andere was mw. ontspannen en liep ze vrij rond. · Mw. liep zelfstandig en bleef bij de groep. · Toen mw. de pas om kreeg, leek mw. enthousiast te zijn. Ze was aan het lachen en kletsen. 	<p>Zichtbaar</p> <p>Plukt niet</p> <p>Open, gemakkelijke houding, ontspannen</p> <p>Zelfstandig</p> <p>Enthousiast</p>	<p>Dragen van het pas</p> <p>Acceptatie</p> <p>Acceptatie</p> <p>Nut van het pas</p> <p>Enthousiasme</p>
----	--	--	--

S6	<ul style="list-style-type: none"> · De pas hing goed zichtbaar aan het koordje om dhr zijn nek. · Dhr. is helemaal niet met zijn contactpas bezig geweest. Heeft hier niet naar gekeken en heeft er ook niet aan gezeten/geplukt. Dhr. zei ook niks toen ik hem de contactpas gaf, ik heb deze ook zelf om zijn nek gehangen. Dhr. had een neutrale blik. · Dhr. vertoonde geen open/gemakkelijke houding. Dhr. had zijn schouders niet laag, lachte niet, kletste niet en zocht geen contact met anderen. Dhr. had tijdens de hele rondleiding een neutrale blik. · Dhr. liep wel zelfstandig en ging ook zijn eigen gang. Hij raakte vaak afgeleid door andere kunstwerken en zonderde zich dan ook van de groep af. Dhr. moest steeds door iemand begeleid worden naar het volgende kunstwerk. 	<p>Goed zichtbaar Niet bewust bij aandoen van pas, neutrale blik, niet zelf omgedaan Geen open houding, lachte niet geen contact gezocht, neutrale blik Zelfstandig Risico op dwalen</p>	<p>Dragen van het pas Acceptatie Acceptatie Nut van het pas Nut van het pas</p>
----	--	--	---

S7	<ul style="list-style-type: none"> · Contactpas hing goed zichtbaar aan het koordje om mw. haar nek. · Mw. hield hem een tijdje goed vast, toen ze hem om kreeg. Tijdens de rondleiding heeft mw. er niet meer aan geplukt. · Mw. vertoonde een open en gemakkelijke houding. Mw. lachte, kletste en had een ontspannen gezicht. · Mw. liep zelfstandig zonder begeleiding. Mantelzorger van mw. was ook mee, ze liepen samen. · Bij aankomst bij het stedelijk museum kreeg iedereen de contactpas om. Na tien minuten was bezoeker 7 de pas kwijtgeraakt. Mw. kreeg een reserve pas om. <u>Na een uur</u> kregen wij een belletje van de achterwacht in het Odensehuis dat de pas gevonden was. De pas was door personeel gevonden en die hadden het nummer op de kaart gebeld (nummer van het Odensehuis), de achterwacht had vervolgens ons ingelicht en wij konden hem ophalen in het restaurant. 	<p>Goed zichtbaar Geen plukgedrag Open, ontspannen houding Liep met mantelzorger Raakte pas kwijt....deze gevonden en gebeld!</p>	<p>Dragen van het pas Acceptatie Acceptatie Nut van het pas Nut van het pas</p>
S8	<ul style="list-style-type: none"> · Dhr. reageerde niet toen hij de contactpas om kreeg. Deze hing daarna goed zichtbaar aan het koordje om zijn nek · Dhr. is tijdens de rondleiding niet bezig geweest met de contactpas. Hij heeft hier niet aan geplukt. Na afloop (tijdens het interview) wees ik dhr. op de pas en keek me toen wat verbaasd aan. Ik pakte de pas vast en toen wist hij het opeens weer. · Dhr. vertoont geen open en gemakkelijke houding (kletste/lachte niet en gespannen gezicht/lichaamshouding). Af en toe viel dhr. in slaap. · Hr. liep met begeleiding van het ene werkstuk naar het andere. 	<p>Goed zichtbaar Geen reactie op pas Geen plukgedrag Vergeet pas Geen open houding (kletst/lacht niet, gespannen lichaamshouding Liep met begeleiding</p>	<p>Dragen van het pas Acceptatie Dragen van het pas Acceptatie Nut van het pas</p>

OS	<p>De rondleiding die geregeld was, was een speciale dementie rondleiding. De rondleiding had een gids en er waren stoeltjes beschikbaar voor iedereen. Die kregen we aan het begin van de rondleiding, bij elk kunstwerk ging iedereen in een kringetje om het werk zitten en werd er gediscussieerd of werd er een opdrachtje uitgevoerd. De stoeltjes werden zo van kunstwerk naar kunstwerk gedragen.</p> <p>Doordat de stoeltjes knalrood waren en we met een grote groep waren, vielen we wel erg op. Het personeel wist zo waarschijnlijk dat dit een groep met dementerende ouderen was. Hierdoor was er opgemerkt dat de beveiliging bijvoorbeeld erg behulpzaam was, met bijvoorbeeld de stoeltjes en de groep sturing geven en de weg wijzen als iemand afdwaalde. Ook knoopte een beveiligster een klein gesprekje over de kunst aan met een van de bezoekers in de lift. Er zijn geen omstanders gesproken, dus de redenering achter dit gedrag is niet te bepalen. Er kan dus niet gezegd worden of het gedrag door de contactpassen is, door het type rondleiding (voor dementerenden) of dat dit voor hen normaal werk gedrag is.</p> <p>Andere bezoekers van het museum keken soms wel eens naar de groep of luisterde mee met de gids. Er werd niet specifiek naar de contactpassen gekeken en er werd niemand (bezoeker of begeleider) aangesproken.</p>	<p>Voor omgeving goed zichtbaar dat het een groep was Speciale rondleiding voor dementie-> personeel ingelicht Behulpzaam, sturend Geen reactie van bezoekers op pas (niet erna gekeken, geen gesprek...)</p>	Omgevingsfactoren
----	---	---	-------------------

Bijlage 10: Thema's observaties

Thema's met bijbehorende codes:

Dragen van het pas

- Goed zichtbaar, boven op jas (12)
- Ongemakkelijk bij zichtbaarheid (3)
- Vergeet dat pas om is (3)
- Vergeet gebruik van pas (2)
- Ontwijkend gedrag bij aanspreken op pas. (2)
- Verwarring, koordje lijkt op bh-bandje (1)
- Mooie vormgeving (1)

Acceptatie

- Ontkenning daarna herkenning van het pas (2)
- Pas willen houden (2)
- Gebruikt pas al voor de tweede keer (2)
- Positief tegenover pas (2)
- Niet individueel te gebruiken maar wel in groep (1)
- Plukt niet aan pas
- Gemakkelijke houding (lage schouders, vaak open houding, vriendelijke gezichtsuitdrukking, doet actief mee) (11)
- Geen open houding, zoeken geen contact, neutrale blik, geen lachen (2)

Enthousiasme:

- Enthousiaste reactie bij navraag over pas (1)
- Probeert andere bezoeker in haar enthousiasme te overtuigen de pas toch de dragen. (1)
- Enthousiast bij uitleg over pas (1)
- Enthousiast gedrag bij het omhangen van de pas; lachen, kletsen. (1)

Nut van de pas:

- Dwaalgedrag, loopt weg van groep (1)
- Uitleg over gedrag doormiddels van pas (1)
- Risico op dwalen door afleiding (2)
- Desoriëntatie tijdens reis (1)
- Stukje vrijheid bij zelf op stap gaan (1)
- Zelfstandigheid (13)
- Liep met mantelzorger/ begeleiding (2)
- Raakte pas kwijt (1)

Omgevingsfactoren stedelijk museum:

- Goed zichtbare groep voor omgeving
- Speciale rondleiding voor demente mensen
- Personeel ingelicht
- Behulpzaam, sturend
- Geen reacties op pas van andere museumsbezoekers

Bijlage 11: Focusgroep-vragen/ interview;

Deelvragen:

1. Hoe hebben de mantelzorgers en vrijwilligers het gebruik van de contactpas van een bezoeker waar zij zorg voor dragen ervaren?
2. Welke knelpunten ervaren de buurtbewoners/ omstanders rondom het Odensehuis bij het helpen van de bezoekers van het Odensehuis tijdens desoriëntatie in plaats, tijd en persoon?

Onderwerpen:

Introductie

Wat vinden jullie van de contactpas?

Wat zijn de knelpunten nu? Desorientatie? Weglopen? Verdwalen?

Waar zou de contactpas bij gebruikt kunnen worden om iemand op weg te helpen?
Welke manier gebruiken?

Op welke zouden jullie degene met dementie kunnen ondersteunen in het dragen van de contactpas?
Vergeten om te doen enz.

Wat zouden de positieve gevolgen zijn van het dragen van de contactpas door degene met dementie?
En de negatieve?

Veranderingen

- vormgeving
- inhoud
- gebruikswijze

Op welke manier zou de contactpas in de toekomst gebruikt moeten worden?

En op welke manier zouden de bezoekers meer uit de activiteiten van het Odensehuis kunnen halen? Nu wel mee op uitjes bijvoorbeeld? Bezoekers boodschappen doen? Zelfstandig naar het Odensehuis?

Bijlage 12: Transcripties focusonderzoek

Transcriberen	Open code	Axiaal code
<p>S: Fijn dat jullie konden komen. V: Jazeker, we zijn benieuwd. M: Ik weet nog niet zoveel over de contactpas. Ik hoop dat ik er nu wat meer over te weten kan komen. S: De contactpas is een pas waarop staat 'Help me even op weg', zoals u hier op tafel ziet liggen. We hopen dat de pas ondersteuning kan bieden aan de zelfstandigheid van de bezoekers. M: Mijn vrouw heeft sinds kort de diagnose alzheimer gekregen, maar gelukkig redden wij het samen erg goed. S: Dat is fijn om te horen. Zou u vrouw denk je baat hebben bij de contactpas? M: Toen ze net de diagnose alzheimer kreeg was mijn vrouw wat verward. Ik denk omdat ze geschrokken was. Inmiddels is dat bijgetrokken en redden we ons goed samen. Maar als ik bijvoorbeeld ooit weg val of het geheugen gaat verder achteruit dan zou de pas erg geschikt zijn. Daarom ben ik hier gekomen. S: Wat vervelend voor uw vrouw. Maar ik ben blij om te horen dat het nu beter gaat.</p> <p>S: Een aantal weken terug met de bezoekers naar de Hortus en het Stedelijk museum geweest. Tijdens deze uitjes wilde we de bezoekers kennis laten maken met de pas. Ze waren allemaal best wel enthousiast maar merkte dat eigenlijk iedereen hem op een andere manier gebruikte. Een aantal mensen deed de pas in hun tas en anderen droegen hem onder hun jas. Ook waren er een aantal</p>	<p>Contactpas geschikt indien wegvallen van mantelzorg+geheugen verder achteruit</p>	<p>Bruikbaarheid contactpas</p>

<p>mensen die aangaven hem nu nog niet nodig te hebben.</p> <p>M: Ik had gehoord over die uitjes.</p> <p>S: Wat leuk! Met die uitjes hebben we onderzocht hoe de bezoekers het vonden om de pas te dragen. We hebben ze tijdens het uitje een aantal vragen gesteld.</p> <p>M: Dus iedereen die mee was naar het uitje hebben jullie zo'n ding laten dragen en dan kijken wat ze ervan vonden? Zodat ze er alvast wat ervaring mee kunnen opdoen.</p> <p>S: Ja precies. Tijdens de interviews vroegen we de mensen wat ze ervan vonden en of ze nog verbeterpunten hadden. En of de mensen het voor zich zagen om deze pas in de toekomst te gebruiken.</p> <p>S: Het leuke eraan was dat we tijdens deze uitjes de mensen met het openbaar vervoer lieten gaan, zoals ze gewend zijn. Zo konden ze de pas het beste testen, omdat ze werden aangewezen op zichzelf met het regelen van de bus, tram of metro.</p> <p>S: In ons onderzoek missen we eigenlijk vooral nog de mening van de mantelverzorgers, vrijwilligers en omstanders. Daarom hebben we deze focusgroep georganiseerd. Om met jullie te gaan brainstormen over het implementeren van de contactpas.</p> <p>V: Ahh ja precies. En dan presenteren jullie over een paar weken de eindpresentatie toch?</p> <p>S: Ja inderdaad op 24 juni.</p> <p>M: Doet de pas om zijn nek, ik denk ik doe even die pas om. Kijken hoe het voelt.</p> <p>S: En hoe voelt het? Wat vindt u van de vormgeving?</p> <p>M: Ik vind het prima. Maar ik zei al tegen de dames.. er zijn meerdere</p>	<p>Willen weten hoe het voelt om contactpas te dragen</p> <p>Goede vormgeving</p>	<p>Benieuwd naar dragen van contactpas</p> <p>Prima vormgeving</p>
--	---	--

<p>dingen die de mensen dragen. Denk aan een reanimatie ketting of donorregister. Straks lopen mensen met twee of drie van die kettingen om.</p> <p>S: U gaf net zelf al aan dat uw vrouw nog niet in aanmerking komt voor de pas.</p> <p>M: Nee in het begin toen ze zo schrok, raakte ze nog wel eens de weg kwijt in de stad. Welke richting moet ik nou op naar huis enzo. Inmiddels is dat bijgetrokken.</p> <p>M: Mijn vrouw heeft ook een ritueel gevormd. Elke keer als we de deur uit gaan, neemt ze verschillende dingen mee. Ze bepaalt op dat moment wat ze nodig heeft. Moet ik mijn agenda wel of niet mee? Op deze manier vergeet ze eigenlijk bijna nooit iets. Maar er zijn natuurlijk mensen die in elke zak wat stoppen en het kwijt raken.</p> <p>S: Toen we naar de Hortus gingen was een van de bezoekers haar OV vergeten. Ik besloot samen met haar deze thuis op te gaan halen. Thuis liet ze aan me zien dat ze een plankje heeft met alle belangrijke spulletjes. Voordat ze weg gaat loopt ze altijd eerst even naar het plankje en bepaalt dan wat ze mee neemt in haar tas. Op de deur staat dan vervolgens ook een extra reminder of ze de belangrijkste spullen mee heeft zoals haar sleutels en portemonnee.</p> <p>V: Ja dat herken ik van veel bezoekers.</p> <p>M: Ze laat ook bewust spullen achter als ze het niet nodig heeft?</p> <p>S: Ja.</p> <p>M: Als ze dan weg is kan ze wel alsnog het idee hebben dat ze het mee had. Dat is het vervelende van vergeetachtigheid.</p> <p>S: Ja dat is zeker waar. Maar dit is wel iets om over na te denken. Het zou fijn</p>	<p>Meerdere vergelijkbare hulpmiddelen</p> <p>Gebruik van meerdere hulpmiddelen tegelijk</p> <p>Naaste momenteel geen gebruik van contactpas ↓</p> <p>Naaste verdwaalt niet</p> <p>Ritueel voor uitgaan als hulpmiddel</p> <p>Kwijtraken van hulpmiddelen</p> <p>Vóór uitgaan bepalen welke hulpmiddelen bezoekers meenemen</p> <p>Vergeeten welke hulpmiddelen zijn meegenomen</p>	<p>Gebruik van soortgelijke interventie</p> <p>Toepassing van meerdere hulpmiddelen</p> <p>Voorlopig niet in aanmerking contactpas ↓</p> <p>Geen risico op verdwalen</p> <p>Persoonlijke rituelen naasten als hulpmiddel bij dementie</p> <p>Kwijtraken van contactpas</p> <p>Gebruik van hulpmiddelen vooraf bepalen/ ritueel</p> <p>Niet weten welke hulpmiddelen mee zijn</p>
--	---	--

<p>zijn als de contactpas onderdeel wordt van deze rituelen.</p> <p>V: Ja die pas moet straks bij die spullen gaan liggen. Het is een goed idee voor de campagne.</p> <p>S: Je zou bijvoorbeeld het ‘gedachte plankje’ kunnen introduceren.</p> <p>M: Of zo’n klein tafeltje.</p> <p>V: Ik heb gezien dat zoveel mensen verschillend zijn in hun manier van doen, dat je er bijna geen rechte lijn in kan trekken hoe je die pas wilt implementeren.</p> <p>M: We zouden iets moeten verzinnen dat op iedereen aansluit. Alleen is dat niet mogelijk, omdat iedereen zijn eigen manier al heeft. Daarom is het belangrijk dat mantelverzorgers betrokken worden in de contactpas zodat die samen met hun ‘bezoeker’ een geschikte manier vindt om de contactpas in het ritueel te laten horen.</p> <p>S: Tijdens het uitje merkte we ook dat iedereen de pas op een andere manier droeg. Sommige deden hem in hun tas en andere droegen hem onder de jas.</p> <p>S: De bezoekers gaven aan dat hem erg groot vonden en dat ze het idee hebben dat iedereen aan hun ziet dat er wat mankeert.</p> <p>V: Ja hmm.. toch hebben we erg lang gediscussieerd over de tekst die erop staat.</p> <p>S: Ik vind de tekst persoonlijk heel vriendelijk.</p> <p>M: Deze tekst bedoel je?</p> <p>V: Ja. Vind je de tekst beschamend?</p> <p>M: Nee ik en mijn vrouw hebben niet zo snel last van schaamte.</p> <p>V: Ja stel je hebt een handicap.</p> <p>M: Nee maar dan alsnog.</p> <p>S: De bezoekers liepen voornamelijk tegen het probleem aan dat de pas te aanwezig was. Wij denken door de</p>	<p>Contactpas standaard tussen hulpmiddelen</p> <p>Tafel voor hulpmiddelen</p> <p>Geen rechte lijn in bruikbaarheid</p> <p>Betrekken van mantelzorgers om contactpas in te passen in persoonlijke rituelen</p> <p>Tevreden over titel/ geen schaamte</p>	<p>Contactpas inpassen in ritueel</p> <p>Plaats vaststellen voor hulpmiddelen (o.a contactpas)/inpassen in ritueel</p> <p>Verschillende manieren voor gebruik</p> <p>Hulp van mantelzorgers bij gebruik contactpas</p> <p>Tevreden over inhoud</p>
--	---	---

<p>grootte van de pas en de witte kleur van de keycord.</p> <p>V: Ja het heeft wel iets klinisch. Past wel bij jullie vak als verpleegkundige haha.</p> <p>S: Ook voelt de keycord erg stroef aan. Ik heb me voornamelijk gestort op de observaties. Daar kwam ook een bezoeker 'Is dit nou een BH bandje dat niet lekker zit?'</p> <p>S: We zaten dus zelf al na te denken hoe de pas het best gedragen kan worden, zoals in hun portemonnee. Maar weten de mensen nog dat hij daar zit wanneer ze in paniek zijn?</p> <p>V: We hebben ook nagedacht tijdens de brainstormsessie om er een sieraad van te maken. Dan transformeer je het hele beeld. Dat heeft het overigens niet gehaald omdat het technisch niet haalbaar was. Maar het is wel iets moois. Ik heb bijvoorbeeld ook een haat-liefde verhouding met mijn bril. Het is mooi en het is gelijk ook mijn hulpmiddel. Ik denk dat nu meer in de invalshoek is van moderne gadgets.</p> <p>M: Ja precies, het mag er wel mooi uit zien. We lopen tegenwoordig ook niet meer met van die grote gehoorapparaten.</p> <p>S: En misschien laat de pas toch te veel zien dat de bezoekers niet helemaal functioneren. Wij denken dat de bezoekers dat een grote drempel vinden tot het dragen.</p> <p>M: Ja ik heb ook wel het idee dat dit probleem zeker bij meer dan de helft van de mensen een groot probleem is.</p> <p>S: Ja dat denk ik ook.</p> <p>M: Mijn vrouw snapt overigens niet dat mensen daarmee zitten. Toen zij de diagnose Alzheimer kreeg, is ze gelijk naar de burens gegaan om het te vertellen. Zodat de burens zouden kunnen helpen wanneer dat nodig is.</p>	<p>Contactpas transformeren tot sieraad</p> <p>Contactpas mag er mooier uit zien</p> <p>Contactpas laat zien dat er iets mis is</p>	<p>Andere vormgeving</p> <p>Mooiere vormgeving</p> <p>Andere vormgeving stigmatisering</p>
---	--	---

<p>S: Er zit toch nog een beetje taboe op het hebben van dementie.</p> <p>M: Ja nou zeker, je kan wel zeggen drie beetjes. Ik kijk ook geen tv maar ik hoor dat er tegenwoordig veel programma's zijn over dementie.</p> <p>S: Ja klopt ook veel reclames.</p> <p>M: Dat kan dan helpen bij het zorgen voor meer bekendheid.</p> <p>S: Er was kort terug ook nog een reclame hoe je mensen met dementie kan herkennen, zodat je ze kan helpen. Vooral hier in Amsterdam zijn mensen toch erg op zichzelf gericht, waardoor ze minder opmerkzaam zijn voor mensen die gedesoriënteerd zijn. Daarom zaten we te denken, hoe mooi zou het zijn als mensen weten dat ze kunnen vragen naar de contactpas als ze zien dat iemand gedesoriënteerd is.</p> <p>V: Oh ja dat zou geweldig zijn. Dat mensen gelijk kunnen helpen door naar de pas te vragen.</p> <p>M: "De contactpas!"</p> <p>V: Het zou gaaf zijn als dementievriendelijk dit idee oppikt en het bekend maakt. Zij hebben het budget om zulke dingen waar te maken. Wij zijn als Odensehuis daar echt te klein voor.</p> <p>S: Ja precies, daar zouden we over moeten nadenken op langere termijn.</p> <p>S: Ik neem nog even de rest van de vragen door. "Wat vinden jullie van de contactpas?". Nou ik hoor in principe positief.</p> <p>V/M: Ja dat klopt.</p> <p>S: Als vrijwilliger in het Odensehuis. Wat voor situaties hebben jullie mee gemaakt waarbij de contactpas had kunnen helpen?</p> <p>V: We hebben een aantal mensen die vaak abrupt naar huis willen. Wij moeten dan vaak de deur bijkijken, zodat we ze nog even binnen kunnen</p>	<p>Omstanders vragen naar contactpas bij desoriëntatie</p> <p>Contactpas laten introduceren door DementieVriendelijk</p> <p>Niet genoeg budget</p> <p>Positief t.o.v contactpas</p>	<p>(Meer) bekendheid over contactpas bij omstanders</p> <p>Campagne voeren voor contactpas</p> <p>Meer budget voor campagne</p> <p>Positief over het algemeen</p>
---	---	---

<p>houden. We proberen ze dan om te praten met ‘wil je me nog even helpen’ of iets dergelijks. Als het dan echt niet meer lukt om deze mensen tegen te houden, zou zo’n pas wel erg fijn zijn. Het is dan vooral handig voor de mensen die hier in de wijk wonen.</p> <p>S: Hoe zou dat er in jouw ogen dan uit zien? Als de mensen hier de deur uit gaan?</p> <p>V: We zouden dan bijvoorbeeld voor iedereen alvast een pas klaar hebben hangen bij hun jassen. Zodat we deze gelijk om kunnen doen als ze gaan.</p> <p>S: Dat is wel een goed idee.</p> <p>M: Ja precies, dan hangen we de pasjes bij de namen van de mensen in de kledingkast.</p> <p>V: Dan hebben we in ieder geval een slag onder de arm als de mensen weg gaan uit het Odensehuis. Op een bepaald punt moeten we ze namelijk toch loslaten en zijn ze zelf verantwoordelijk. Dan kan de pas veiligheid bieden.</p> <p>S: Kan de contactpas volgens jullie ook ondersteuning bieden bij verandering van gedrag? Zoals agressie?</p> <p>V: Een van onze bezoekers voorzag als dat zijn geheugen snel achteruit zou gaan. Hij was ook al eerder helemaal in verwarring teruggevonden en die vond de pas zelf een fijn idee. Die voelde zich met de pas veiliger en wilde hem dan ook graag houden. Dat is eigenlijk die ideale klant voor de pas.</p> <p>S: Die mensen hebben we eigenlijk ook nodig om de pas goed te kunnen implementeren. Tijdens het uitje waren er ook echt wel een aantal mensen die de pas al wilde hebben. Er was ook een bezoeker die eerst niks van de pas af wilde weten, maar toen ze hem weer moest inleveren wilde ze dat ook niet haha. Toen we net</p>	<p>Contactpas bruikbaar wanneer bezoekers alleen naar huis willen</p> <p>Handig voor bezoekers die i/d wijk wonen</p> <p>pas geeft vrijheid, zelfstandigheid</p> <p>Contactpas naast jas ophangen</p> <p>Contactpas helpt bij loslaten van bezoekers</p> <p>Contactpas biedt veiligheid</p> <p>Contactpas geeft veilig gevoel bij achteruitgang geheugen en verwarring</p>	<p>Bruikbaarheid contactpas - momenten</p> <p>Bruikbaarheid contactpas - plaats</p> <p>Zelfstandigheid bewaren</p> <p>Opbergplek contactpas</p> <p>Bieden van veiligheid</p> <p>Bieden van veiligheid</p> <p>Bieden van veiligheid</p>
--	---	---

<p>hierbinnen kwamen herkende ze ons ook gelijk, dus blijkbaar had de pas wel indruk gemaakt. Om mensen zoals haar te begeleiden moet ze goed begeleid worden. ook vanuit het Odensehuis.</p> <p>V: Wat wij als Odensehuis kunnen doen is het landelijk gaan presenteren in alle huizen. Hierbij geven we dan ook iedereen gelijk een setje pasjes mee zodat ze het kunnen uitproberen.</p> <p>S: Een voorstapje daarvan is dat wij straks natuurlijk die presentatie gaan geven. Deze zou dan ook verstuurd kunnen worden naar de andere Odensehuizen als een soort toelichting.</p> <p>V: Ik zou het inderdaad leuk vinden om de presentatie op het landelijke platform te zetten.</p> <p>S: Het zou top zijn als andere Odensehuizen de pas ook gaan gebruiken. Bijvoorbeeld tijdens uitjes, hup die pas om de nek.</p> <p>V: Ja precies daarvoor is het erg handig.</p> <p>S: De bezoekers gaven aan dat ze de contactpas vooral handig vonden voor uitjes. Zelfs de mensen die niks wilde weten van de contactpas gaven aan wel bereid te zijn om de pas met uitjes te gebruiken. Andere gaven aan dat ze de pas ook zouden gebruiken bij dagelijkse bezigheden zoals boodschappen.</p> <p>M: Bereid voor jullie onderzoek of over het algemeen?</p> <p>S: Nee echt bereid voor alle uitjes die het Odensehuis organiseert.</p> <p>V: Hmm ja.. dus ook het gevoel dat je elkaar snel herkent in groepsverband.</p> <p>M: Ja dan herkennen ze elkaar onderling ook.</p>	<p>Landelijke introductie contactpas in alle Odensehuizen</p> <p>Gebruik van contactpas tijdens uitjes</p> <p>Bevorderen van groepsgevoel</p> <p>Herkenbaarheid van groep</p>	<p>(Meer) bekendheid creëren</p> <p>Bruikbaarheid contactpas - momenten</p> <p>Effect contactpas Odensehuis</p> <p>Effect contactpas - Odensehuis</p>
---	---	---

<p>S: Zou de contactpas effect hebben op jullie uitjes? Dat er meer mensen mee kunnen en/of minder begeleiding. Of dat mensen mee kunnen die normaal niet mee zouden kunnen.</p> <p>V: Ja zeker. Ik denk dat de contactpas mensen ook gaat stimuleren om sneller mee te gaan naar uitjes.</p> <p>S: Want nu gaan jullie met uitjes 1 op 1 begeleiding?</p> <p>V: Nee ongeveer 1 op 4, maar dat is erg druk.</p> <p>M: We gaan ook vaak naar de Thomaskerk voor een lunchconcert. Het is vaak een grote groep bezoekers die mee gaat op dit uitje. Hierdoor raken we toch wel geregeld mensen kwijt onderweg. Als een iemand bijvoorbeeld naar het toilet moet, gaat er een vrijwilliger mee. Dat betekent dat de andere vrijwilliger dan wel op soms 10 personen moet letten. De contactpas kan dan nog wat veiligheid bieden.</p> <p>S: Daar zou de pas dus zeker meerwaarde aan kunnen geven?</p> <p>V: Ja zeker weten.</p> <p>V: We gaan ook drie/vier keer per jaar met het Odensehuis op zorgverlof. Dan gaan we een aantal dagen weg met een groepje bezoekers naar een soort stolp in zeeland bijvoorbeeld. Tijdens deze dagen doen we van allerlei leuke activiteiten. We gaan dan ongeveer met 12 mensen heen, met of zonder dementie.</p> <p>S: Ah leuk!</p> <p>V: We gaan dan met zijn alle boodschappen doen, samen wandelen en andere uitjes. Die groep is dan altijd bij elkaar, net zoals de wandeling naar de Thomaskerk. Maar dan bestaat er altijd een risico dat we iemand kwijtraken. En dan is het ook nog een vreemde omgeving.</p>	<p>Minder begeleiding bij (groeps)uitjes met contactpas</p> <p>Contactpas stimuleert deelname aan uitjes</p> <p>Contactpas ontlast vrijwilligers (tijdens uitjes)</p> <p>Inzet bij zorgverlof</p> <p>Risico op verdwalen tijdens groepsuitjes (in vreemde omgeving)</p>	<p>Effect contactpas - Odensehuis + Contactpas biedt veiligheid</p> <p>Bruikbaarheid van contactpas + Veiligheid, ondersteuning + effect contactpas Odensehuis</p> <p>Bruikbaarheid contactpas</p> <p>Oplossing bij ontbreken contactpersoon</p>
---	--	---

<p>S: Een bezoeker noemde tijdens het uitje ook op ‘Als iemand nou geen geschikt contactpersoon heeft?’. De kinderen hebben het bijvoorbeeld erg druk met werk. Wie kunnen de bezoekers dan erop zetten?</p> <p>V: Het Odensehuis.</p> <p>M: Alleen jullie zijn in de avond niet bereikbaar. Als iemand in de avond aan de wandel gaat.</p> <p>V: Ohja haha.</p> <p>S: In de avond is de kans wel groter dat de kinderen bereikbaar zijn.</p> <p>V: Maar in principe kan je iedereen erop zetten. Er zijn hier ook mensen die bijvoorbeeld standaard in het café op de hoek zitten op zaterdag. In overleg kan hun nummer er ook op staan als ze een goede band hebben. De pas moet erg persoonlijk zijn en daarvoor brengen we nu al vaak het netwerk van de bezoekers in kaart. Het is voor ons ook fijn om inzicht te krijgen in het dagelijkse leven en vaak zijn mensen lid van verenigen. Die ook heel geschikt kunnen zijn als contactpersoon.</p> <p>S: We moeten dat dus veel breder gaan bekijken.</p> <p>M: Amsterdam doet ook veel initiatieven voor activiteiten voor ouderen. Zeker hier in Amsterdam-Zuid.</p> <p>M: Ik heb een paar vragen over de pas. Ik neem aan dat dit niet de eerste uitvoering is.</p> <p>V: Er is ongeveer een half jaar over gevochten.</p> <p>M: Zonder er lang over nagedacht te hebben. De pas heeft natuurlijk een titel; ‘de contactpas’. Maar op de pas staat dit nergens. Stel het wordt bekend in Nederland en mensen vragen naar de contactpas. Dan staat</p>	<p>Odensehuis als contactpersoon bij ontbreken mantelzorger Contactpersoon kan ook een vertrouwenspersoon zijn</p> <p>Sociaal netwerk + sociale bezigheden van bezoekers in kaart brengen</p> <p>‘Contactpas’ staat niet op de pas</p> <p>Weinig naamsbekendheid?</p> <p>Contactpas als beschermde naam</p> <p>‘Contactpas’ vermelden op achterkant pas</p>	<p>Oplossing bij ontbreken van contactpersoon</p> <p>Oplossing bij ontbreken van contactpersoon</p> <p>Aanpassingen inhoud</p> <p>Naamsbekendheid creëren</p> <p>Aanpassingen inhoud</p>
---	---	---

<p>dat nergens vermeld. Het is een nieuw woord denk ik ook.</p> <p>S: Klopt als je het googled krijg je ook gelijk deze pas te zien.</p> <p>M: Dat is heel mooi. Je wilt dat het begrip gaat lopen dus dan zou het er ergens op moet komen te staan.</p> <p>V: Ja zoals op de achterkant.</p> <p>M: Is dat de plattegrond van Amsterdam op de voorkant?</p> <p>S: Ja klopt.</p> <p>M: Als de contactpas bekend zou worden buiten Amsterdam, zou de plattegrond dan verandert moeten worden?</p> <p>V: Daar hebben we nog niet over nagedacht. Het kan voor verwarring gaan zorgen als iemand uit bijvoorbeeld Den-Haag met een pasje loopt van Amsterdam. Misschien denken mensen dan dat diegene uit Amsterdam komt.</p> <p>M: Een oplossing zou zijn om bijvoorbeeld een fictieve kaart op de voorkant de plaatsen.</p>	<p>Fictieve kaart op de voorkant</p>	<p>Aanpassing inhoud</p>
---	---	---------------------------------

S: Student
V: Vrijwilliger
M: Mantelverzorger

Bijlage 13: Thema's focusonderzoek

Bruikbaarheid contactpas

- momenten
- plaats
- Voorlopig niet in aanmerking contactpas
- Geen risico op verdwalen
- Effect contactpas - Odensehuis
- Verschillende manieren voor gebruik
- benieuwd naar dragen van contactpas
- Positief over het algemeen
- Bieden van veiligheid, ondersteuning
- Contactpas biedt veiligheid
- Stigmatisering

Uiterlijk/ inhoud

- prima vormgeving
- tevreden over inhoud
- andere vormgeving
- mooiere vormgeving
- aanpassingen inhoud

Bekendheid contactpas

- (Meer) bekendheid over contactpas bij omstanders
- Campagne voeren voor contactpas
- Meer budget voor campagne
- (Meer) bekendheid creëren
- Naamsbekendheid creëren?

Gebruik in het dagelijks leven

- Oplossing bij ontbreken van contactpersoon
- Plaats vaststellen voor hulpmiddelen (o.a contactpas)
- Contactpas inpassen in ritueel
- Verschillende manieren voor gebruik
- Hulp van mantelzorgers bij gebruik contactpas
- Opbergplek contactpas
- Kwijtraken van contactpas
- Gebruik van soortgelijke interventie
- Toepassing van meerdere hulpmiddelen
- Persoonlijke rituelen naasten als hulpmiddel bij dementie
- Gebruik van hulpmiddelen vooraf bepalen
- Niet weten welke hulpmiddelen mee zijn (vergeetachtigheid)